

ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

NEEDS OF LIBRARY USED IN CENTRAL LIBRARY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของกรณีศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารงานบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการบริหารงานบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

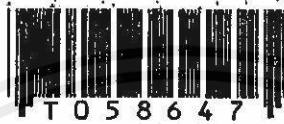
พ.ศ. 2548

ISBN 974-15-1879-8

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

NEEDS OF LIBRARY USED IN CENTRAL LIBRARY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

มัญญา ทองลิมา
MANUNCHAYA THONGSIMA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้พิมพ์
พ.ศ. 2548

ISBN 974-15-1379-8

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 58647

วัน,เดือน,ปี..... 31 ส.ค. 2549

.....
.....

**NEEDS OF LIBRARY USED IN CENTRAL LIBRARY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในวงวิชาการเท่านั้น ผู้อ่านและผู้เผยแพร่ควรชำระค่าธรรมเนียมการคัด
ไม่ว่ากรณินี้ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องขอขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2005

ISBN 974-15-1379-8

COPYRIGHT 2005

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่ไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องแจ้งเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา

มนัญชยา ทองสิมา

รหัสประจำตัว

45061414

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2548

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.มาลัย จีรวัดมนเกษตร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ผศ.กิตติพงษ์ มะโน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 380 คน คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 280 คน และคณาจารย์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ใช้บริการมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งด้านที่มีความต้องการสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านการบริการ ด้านครุภัณฑ์ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ

2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 พบว่า มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านครุภัณฑ์ ส่วนด้านอาคารสถานที่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Needs of Library Used in Central Library King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Student	Miss.Manunchaya Thongsima
Student ID.	45061414
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2005
Thesis Advisor	Dr.Malai Gerawatanagaset
Thesis Co-Advisor	Asst. Prof.Kitipong Mano

ABSTRACT

This research was aimed to study and compare users' needs to used the common library center services of post-graduated students and teachers who are studying and working in King Mongkut Institute of Technology: Ladkrabang in the year 2004 in five dimensions: location and building dimension; fixture and fixing dimension; library IT resource dimension; staff dimension; and the library service dimension.

A sample of 380 users: 280 students and 100 teachers; were selected and interviewed with the three-part questionnaire: the first part is the general information of the sample; the second part is a set of questions regarding the needs to used the common library center services of the students and teachers of the year 2004; and the last part is an open-ended questionnaire for the users to express their opinion and comments regarding other services of the common library center King Mongkut's Institute of Technology: Ladkrabang. The gathered data was analyzed with the SPSS for windows programme. Four statistical tests were employed in this study. They were Percentage, Mean, Standard Deviation, and t-test. The findings were as follows :

1. Users' needs to used the services of the common library center of King Mongkut Institute of Technology: Ladkrabang are at high level in both overall and specific perspectives. Focusing on each dimension of the needs, the most desirable need of the common library center services, indicated by the students and teachers, is the need of staffs; the second place is the library IT resources; the rest of them are library services; fixtures and fixings; and location and building conditions respectively.

2. There is no significant difference of the needs of the services in overall view point when compared the data between the students and teachers who are studying and working in the year 2004. However, when analyzing five dimensions of the needs in particular; there is a significant difference (at 0.05) in fixture and fixing dimension while the other four dimensions: the location and building dimension; the IT resource dimension; the staff dimension; and the library service dimension; are not different between these two groups.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ดร. มาลัย จีรวัดนเกษตร อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ. กิติพงษ์ มะโน อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และช่วยตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนการปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล ผศ.ดร.วิไลพร วรจิตตานนท์ และ ผศ.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.เอื้อน ปิ่นเงิน ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อ.จันจิรา จิตตะวิริยะพงศ์ นางสาวสุรีย์ นุหงามกล และนางเบญจา รุ่งเรืองศิลป์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไข เพื่อการปรับปรุงให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพสูงสุด

ขอขอบคุณข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณคุณแม่ ผู้เป็นที่เคารพรักยิ่ง รวมทั้งพี่น้องทุกคนที่ได้ให้ความรัก ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือทุกด้าน ตลอดมา

ขอขอบคุณนางศรีไพร เกษดี หัวหน้าฝ่ายบริการสารสนเทศ และเพื่อนๆ ตลอดจนบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่า และประโยชน์ใดๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และครู-อาจารย์ ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
มนัญญา ทองสิมา
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ประวัติความเป็นมาสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	10
2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	13
2.2.1 ความสำคัญของห้องสมุด.....	13
2.2.1.1 ห้องสมุดเสมือน.....	13
2.2.1.2 ห้องสมุดมีชีวิต.....	16
2.2.2 บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	18
2.2.3 มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544.....	20
2.3 การใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	26
2.4 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	29
2.4.1 ด้านอาคารสถานที่.....	29
2.4.2 ด้านครุภัณฑ์.....	32

สารบัญ (ต่อ)

2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด.....	35
2.4.4 ด้านบุคลากร.....	40
2.4.5 ด้านการบริการ.....	43
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	95
5.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	95
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
5.5 สรุปผลการวิจัย	96
5.6 อภิปรายผลการวิจัย	100
5.7 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	119
5.7 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	120
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ	128
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	138
ประวัติผู้เขียน	148

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	63
3.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำนิยามศัพท์ และจำนวนข้อคำถาม ของแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้	65
3.3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	66
4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวม และรายด้าน	76
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านอาคารสถานที่	77
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านครุภัณฑ์	78
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	80
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านบุคลากร	81
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านการบริการ	83
4.8 สรุปผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ในภาพรวม และรายด้าน	84

เอกสารนี้เป็นฉบับเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรแจกจ่ายไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

4.9	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง ด้านอาคารสถานที่	86
4.10	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง ด้านครุภัณฑ์.....	87
4.11	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	89
4.12	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง ด้านบุคลากร.....	90
4.13	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง ด้านการบริการ.....	91
4.14	แสดงความถี่ ข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม	92

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการศึกษาได้มุ่งให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ จากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศมาประกอบ และประยุกต์ใช้กับความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัยมุ่งให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และรอบรู้ในวิชาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ พร้อมทั้งสามารถใช้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญยิ่งของการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวมตำราวิชาการนานาชนิดที่จะอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ดังที่ เอ็มพร ทศนประสิทธิผล (2542 : 12-13) กล่าวว่าห้องสมุดเป็นแหล่งรวมทั้งความรู้ความบันเทิง ที่ผู้ใช้สามารถเลือกสรรได้อย่างเสรีตามความต้องการ ทำให้เป็นคุณลาดทันเหตุการณ์ เป็นสถานที่ไร้พรมแดน ผู้ให้บริการเต็มใจบริการ โดยไม่เลือกปฏิบัติ ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และเป็นแหล่งสารสนเทศที่กว้างไกลรับใช้สังคม

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย (Academic Library) เป็นแหล่งวิชาการที่ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงการวิจัยของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก ดังที่ฐาปะนีย์ เทพญาและคณะ (2538 : 22) กล่าวว่าในฐานะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้องมีความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณบุคลากร ทรัพยากรห้องสมุด ตลอดจนอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาห้องสมุดให้มีความพร้อมในด้านความรู้และการให้บริการข่าวสารหรือสารสนเทศ สารสนเทศเหล่านี้จะสื่อสารถึงผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็วและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

ระบบห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่กำลังพัฒนาเป็นห้องสมุดเสมือน (Virtual Library) คือ ผู้ใช้ได้รับความสะดวกสบายโดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงห้องสมุด อ่านหนังสือต่างๆ ได้โดยที่ไม่ต้องไปถึงห้องสมุดเพียงแค่เปิดคอมพิวเตอร์ขึ้นมา ก็สามารถติดต่อไปหาหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ต้องการอ่านได้อย่างมากมาย ดังที่สมร คาระพันธ์ (2543 : 20-21) กล่าวว่า ห้องสมุดเสมือน เป็นห้องสมุดที่เกิดจากการรวมตัวของเครื่องคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องที่ติดต่อกันบนระบบเครือข่ายและใช้โปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ

ในการจัดการ โดยเน้นให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว เพียงนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับแหล่งสารสนเทศต่างๆ ไม่ว่าจะสารสนเทศนั้นจะอยู่ที่ใด โดยห้องสมุดจะทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้ และทำหน้าที่กระจายสารสนเทศโดยเน้นการเข้าถึงมากกว่าการเป็นเจ้าของ หนังสือที่อยู่ในห้องสมุดเสมือนจะอยู่ในรูปของภาพลักษณ์ (Image) ซึ่งอาจเกิดจากการสแกนหน้าหนังสือ วารสาร เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ และในอนาคตแนวทางของเทคโนโลยีห้องสมุดมหาวิทยาลัย คือการพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อขยายขีดความสามารถในการนำเสนอข้อมูลให้ได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น รวมทั้งการกำหนดรูปแบบซึ่งเป็นมาตรฐานเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อและใช้งานร่วมกันได้มากยิ่งขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม และเป็นการ โยงไปถึงการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self Learning) ตลอดจนชีพ ทั้งนี้ อภิชัย ประกอบผล (2541 : 251) กล่าวว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจะต้องก้าวไปข้างหน้าจากห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) เป็นศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ (Information and Learning Resources Center) ที่แท้จริงเพื่อคุณภาพของบัณฑิตที่พึงปรารถนาของทุกสถาบันอุดมศึกษา

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวม บำรุงรักษา และเผยแพร่หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูล โสตทัศนวัสดุทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการ เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย โดยให้บริการยืมและแลกเปลี่ยนสื่อต่างๆ และบริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางวิชาการของสถาบัน โดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลและหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันที่เน้นการให้การศึกษา การค้นคว้าวิจัย และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รายงานประจำปี สำนักหอสมุดกลาง. 2544 : 4)

จากงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2546 สุรีย์ นุหงามมงคล และคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่เคยใช้บริการต่างๆ จำนวน 20 บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 7 บริการ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จำนวน 13 บริการ เช่น บริการสืบค้นฐานข้อมูลซีดีรอม และออนไลน์ บริการห้องหนังสือทั่วไป บริการหนังสือพิมพ์ บริการถ่ายสำเนาเอกสาร เป็นต้น จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความพึงพอใจบริการต่างๆ ของห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุด เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้บริการที่แท้จริง และนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงบริการต่างๆ ของห้องสมุดเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการมาใช้บริการในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้บริการที่เป็นนักศึกษาระดับ

ปริญญาโท และคณาจารย์ ที่ยังไม่เคยได้ทำการศึกษามาก่อนว่ามีความต้องการมากน้อยเพียงใดในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ในแต่ละด้านตามองค์ประกอบของห้องสมุดดังต่อไปนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ ซึ่งยังไม่เคยได้ทำการศึกษามาก่อน ซึ่งผลที่ได้รับจากการวิจัยนี้จะใช้เป็นแนวทางในการจัดและปรับปรุงการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง ในรูปแบบที่ทันสมัยขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกรวดเร็วในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจจะเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง ให้ลุล่วงไปด้วยดี และจะเป็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นสำนักหอสมุดกลางที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยเพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริการที่มีสถานภาพโดยตำแหน่งต่างกัน มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในแต่ละด้านตามองค์ประกอบของห้องสมุดแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ทำวิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและกรอบแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

ประทีป จรัสรุ่งรวิธร (2542 : 12-19) กล่าวถึงส่วนประกอบที่สำคัญของห้องสมุดมีดังต่อไปนี้

1. อาคารสถานที่
2. วัสดุห้องสมุด
3. บุคลากร
4. งบประมาณ
5. วัสดุและครุภัณฑ์
6. การบริการ

ในทำนองเดียวกัน ชีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์ (2534 : 108 – 109) พบว่าลักษณะของห้องสมุดที่พึงประสงค์จะต้องประกอบด้วยลักษณะ 7 อย่างด้วยกัน คือ

1. ที่ตั้งของห้องสมุด
2. ขนาดของห้องสมุด
3. จำนวนหนังสือ วารสาร
4. แสงสว่างและอากาศ
5. ครุภัณฑ์ประกอบห้องสมุด
6. หนังสือที่จำเป็นสำหรับห้องสมุด
7. บุคลากรประจำห้องสมุด

และสุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (2542 : 1) อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของห้องสมุดไว้ดังนี้

1. อาคารสถานที่
2. วัสดุเพื่อการศึกษาและค้นคว้าวิจัย
3. บรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์
4. การบริการ
5. งบประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดของนักการศึกษา ประทีป จรัสรุ่งรวีวร, ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3,181 คน คณาจารย์ จำนวน 834 คน รวมประชากรจำนวน 4,015 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Robert V. Krejcie และ Earyle W. Morgan (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) จากจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวม 354 คน จำแนกเป็นจากนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 280 คน คณาจารย์ จำนวน 74 คน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณาจารย์ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจำนวน 100 คน เพื่อให้ขนาดสัดส่วนของคณาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาโทไม่แตกต่างกันมากในการเปรียบเทียบ รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้สถานภาพโดยตำแหน่งเป็นชั้นภูมิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1. สถานภาพโดยตำแหน่ง
 - 1.1 นักศึกษาระดับปริญญาโท
 - 1.2 คณาจารย์

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเป็นผู้ที่เคยมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง

1.7 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ จึงได้นิยามคำศัพท์ ดังนี้คือ

1.7.1 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง หมายถึง ความปรารถนา ความอยากจะได้ของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 ต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แบ่งเป็น

1.7.1.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สถานที่ตั้งอยู่ในที่ปราศจากเสียงรบกวน ต่างๆ อากาศและแสงสว่างเพียงพอ ลักษณะอาคารค้ำนั่งถึงประโยชน์ใช้สอย ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย ความสวยงาม ความสะอาดเรียบร้อย และความยืดหยุ่นตัวในการใช้อาคาร ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุดมีพื้นที่เพียงพอต่อการบรรจุครุภัณฑ์ ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ห้องทำงาน ห้องประชุม และที่นั่งอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาค้นคว้า มีการจัดพื้นที่ หรือส่วนบริการต่างๆ และ

การประชาสัมพันธ์ให้ดีเป็นส่วน มีความสัมพันธ์กันอย่างเพียงพอกับความต้องการ รวมทั้งมีการจัดพื้นที่สีเขียวและการตกแต่งห้องสมุดเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้มีความร่มรื่นทั้งบริเวณภายในและบริเวณภายนอกรอบๆ ห้องสมุด และเป็นอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.2 ด้านครุภัณฑ์ หมายถึง เครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ได้แก่ ชั้นหนังสือ ชั้นวางวารสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปรับอากาศ เครื่องควบคุมทางเข้าออก เครื่องถ่ายสำเนาเอกสาร โต้ะ แก้ว ที่วางหนังสือพิมพ์ บอร์ด เคา์เตอร์บริการรับ-จ่ายหนังสือ คู่มือเครื่องเก็บสัมภาระ และเป็นครุภัณฑ์ของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด หมายถึง สื่อความรู้ที่ห้องสมุดจัดหา มาเพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ที่จัดไว้บริการ สำหรับผู้ใช้บริการ วัสดุตีพิมพ์ประกอบด้วย หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ วิทยานิพนธ์/วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ประกอบด้วย ทัศนวัสดุ ฐานข้อมูลออนไลน์ ฐานข้อมูลซีดี-รอม และเป็นทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.4 ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีบุคลิกภาพดี การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ กิริยวาจาสุภาพ รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นบุคลากรของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.5 ด้านการบริการ หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อให้บริการ สนองความต้องการของผู้ใช้บริการในด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุอื่นๆ ที่ห้องสมุดได้เก็บรวบรวมไว้ตลอดจนการอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้ห้องสมุดมาเข้าใช้บริการ และเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนเป็นการบริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.2 ผู้ใช้บริการ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเป็นผู้ที่เคยมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง

1.7.3 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หมายถึง หน่วยงานเทียบเท่าคณะของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการทางวิชาการด้วยทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนและการวิจัยตามหลักสูตรที่เปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

โดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลทั่วไป ทั้งในและนอกเวลาราชการ

1.7.4 สถานภาพโดยตำแหน่ง หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แบ่งเป็น

1.7.4.1 นักศึกษาระดับปริญญาโท หมายถึง นักศึกษาที่เริ่มเข้าศึกษาระดับปริญญาโท และที่กำลังศึกษาอยู่ รวมทั้งนักศึกษาที่รักษาสถานภาพ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.4.2 คณาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่เป็นข้าราชการ และอาจารย์ที่เป็นพนักงานของสถาบัน ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการที่กำลังศึกษา และปฏิบัติงานอยู่ ใน ปีการศึกษา 2547 ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับเป็นแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.2 หอสมุดมหาวิทยาลัย

2.2.1 ความสำคัญของหอสมุด

2.2.1.1 หอสมุดเสมือน

2.2.1.2 หอสมุดมีชีวิต

2.2.2 บทบาทของหอสมุดมหาวิทยาลัย

2.2.3 มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544

2.3 การให้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.4 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.4.1 ด้านอาคารสถานที่

2.4.2 ด้านครุภัณฑ์

2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

2.4.4 ด้านบุคลากร

2.4.5 ด้านการบริการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ประวัติความเป็นมาของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปณิธาน

สำนักหอสมุดกลางมุ่งมั่นให้บริการทางวิชาการที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษา การวิจัย และการเรียนรู้ โดยยึดความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นหลัก

วิสัยทัศน์

สำนักหอสมุดกลางเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางวิชาการด้วยทรัพยากรที่มีคุณค่า ทันสมัย ได้มาตรฐาน และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

พันธกิจ

ด้านการบริการ

1. บริการทางวิชาการด้วยทรัพยากรที่มีคุณค่า ได้สัดส่วนตามมาตรฐานห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ
2. บริการทางวิชาการที่ถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ
3. มีความร่วมมือในการบริการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับกลุ่มห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานอื่น
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการแก่ชุมชนและบุคคลภายนอก

ด้านการบริหารจัดการ

1. พัฒนาระบบการบริหารตามหลักการบริหารจัดการที่ดี
2. สนับสนุนการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อันดีของบุคลากร
3. บริหารสำนักหอสมุดกลางให้มีบรรยากาศทางวิชาการและการปฏิบัติงาน

ด้านการพัฒนาบุคลากร

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยและผลิตผลงานทางวิชาการ
4. ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านเทคโนโลยี

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ในสังคมแห่งการเรียนรู้
2. พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริการและบริหารจัดการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง
3. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมทั้งด้านระบบฐานข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสาร ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้บริการ

สำนักหอสมุดกลาง เป็นส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 94 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2534 โดยมีประวัติความเป็นมา ดังนี้

พ.ศ. 2520 เริ่มบรรจุข้าราชการเพื่อดำเนินการห้องสมุด จำนวน 2 อัตรา โดยฝากไว้ที่ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2523 เริ่มดำเนินการ โครงการสำนักหอสมุดกลาง โดยให้บริการร่วมกับห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ ณ อาคารชั่วคราว คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2525 แยกตัวโครงการสำนักหอสมุดกลางออกจากห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ โดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการของสถาบัน ณ ชั้น 2 อาคารโรงอาหารวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (อาคารโรงอาหารคณะวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน)

พ.ศ. 2529 ได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย ให้มีฐานะเป็นกองห้องสมุดกลาง ในสำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และย้ายที่ทำการไปอยู่ ณ ห้องรักษาเอกสาร อาคารศูนย์เรียนรวมสมเด็จพระเทพฯ เปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลภายนอกด้วย

พ.ศ. 2531 ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้กำหนดฐานะเป็นสำนักหอสมุดกลาง

พ.ศ. 2534 ได้รับการจัดตั้งเป็นสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งเป็นส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2534 ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2534 และแบ่งส่วนราชการเป็น 6 ส่วนงาน คือ สำนักงานผู้อำนวยการฝ่ายบริการ ฝ่ายประสานงานห้องสมุดคณะ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุด และฝ่ายโสตทัศนศึกษา ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วน

ราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2534 ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 108 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2534

พ.ศ. 2539 ย้ายที่ทำการสำนักหอสมุดกลาง จากห้องรักษาเอกสาร อาคารศูนย์เรียน
รวมสมเด็จพระเทพฯ มาอยู่ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2539

พ.ศ. 2540 เปิดให้บริการ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2540

พ.ศ. 2542 สถาบันตัดโอนงานห้องสมุดคณะ ฝ่ายประสานงานห้องสมุดคณะไป
สังกัดงานห้องสมุดสำนักงานคณบดี 5 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรม
ศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีการเกษตร ตามคำสั่ง
สถาบันที่ 1574/2542 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2542

พ.ศ. 2543 สำนักหอสมุดกลาง ได้ปรับปรุงการจัดแบ่งส่วนงานในสำนัก
หอสมุดกลางเป็น 8 ส่วนงาน คือ สำนักงานผู้อำนวยการ ฝ่ายบริการสารสนเทศ ฝ่ายพัฒนา
ทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายโสตทัศนศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
ฝ่ายวารสารและเอกสาร และฝ่ายหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า ตามคำสั่งสถาบันที่ 1158/2543 ลง
วันที่ 9 พฤศจิกายน 2543

การแบ่งส่วนราชการและภาระงานที่รับผิดชอบ

สำนักหอสมุดกลาง จัดแบ่งส่วนราชการเป็น 8 ส่วนงาน ประกอบด้วย 1 สำนัก 7 ฝ่าย ดังนี้

1. สำนักงานผู้อำนวยการ
2. ฝ่ายบริการสารสนเทศ
3. ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
4. ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
5. ฝ่ายโสตทัศนศึกษา
6. ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. ฝ่ายวารสารและเอกสาร
8. ฝ่ายหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า (รายงานประจำปี สำนักหอสมุดกลาง. 2544 : 1-8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

2.2.1 ความสำคัญของห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมสรรพความรู้ทั้งหลายในโลกเอาไว้ ความรู้ที่มนุษย์ได้ค้นพบหรือสารนิเทศที่คิดค้นใหม่มะจะได้รับกัรบับนั้ที่กรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วก็คือหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในปัจจุบันมีการรวบรวมสารนิเทศลงในแผ่นดิสก์ อาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดเป็นสถาบันในสังคมเพียงลักษณะเดียวที่เป็นแหล่งรวบรวมสรรพความรู้ของมนุษยชาติและเพื่อมนุษยชาติ ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างเสรีตามความสนใจ กรณีที่ผู้เรียนต้องการความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ครูสอนก็สามารถไปค้นหาได้จากห้องสมุด ห้องสมุดช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า และส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยให้ผู้ใช้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทรัพยากรสารนิเทศบางชนิดจะการมีนำเสนอสารนิเทศ ข่าวสาร ข้อมูลที่ทันสมัย เช่น วารสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ดังนั้น ห้องสมุดในปัจจุบันจึงมิใช่เป็นสถานที่ที่มีทรัพยากรสารนิเทศที่เป็นหนังสือเท่านั้น หากแต่ยังมีทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบอื่นๆ ที่สามารถใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้ เช่น แถบบันทึกเสียง ไมโครฟิล์ม ฟิล์มสตริป วิดีทัศน์ ตลอดจนฐานข้อมูลต่างๆ ที่สามารถสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ (พวา พันธุ์เมฆา. 2539 : 14)

2.2.1.1 ห้องสมุดเสมือน

ห้องสมุดเสมือน (Virtual Library) หมายถึง แหล่งจัดการทำสารสนเทศมาอยู่รวมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าสารนิเทศนั้นจะอยู่ในห้องสมุดแบบสมัยก่อนๆ ที่เป็นเพียงสถานที่จัดเก็บหนังสือหรือเป็นห้องสมุดสมัยใหม่ที่มีการใช้ระบบการสื่อสารทางไกลและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยให้เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วก็ตาม และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ผู้ใช้สามารถค้นหาสารสนเทศเองได้ นอกจากนั้นยังมีการดึงสารสนเทศจากห้องสมุดที่ผู้ใช้กำลังศึกษาอยู่หรือจากแหล่งสารสนเทศภายนอกมาบรรจุให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงสารสนเทศได้ครบถ้วนและง่าย Reid. (อ้างใน วาสนา อภิญญาวงศ์. 2538 : 26)

ห้องสมุดเสมือน (Virtual Library) หมายถึง แนวคิดหรือมโนภาพในการเข้าถึงสารนิเทศ การให้บริการของห้องสมุดต่างๆ หรือแหล่งสารสนเทศอื่นๆ ที่อยู่ห่างไกลสามารถดึงมาเชื่อมโยงกับแหล่งสารสนเทศที่ผู้ใช้กำลังเข้าใช้บริการ ซึ่งมีทั้งสารสนเทศที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ หรือในรูปอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม ด้วยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวกำหนดในการเข้าถึง จุดสำคัญอยู่ที่ผู้ใช้ต้องประเมินได้ว่า ห้องสมุดมีส่วนเชื่อมโยงในการนำเอาทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดหลายๆ แห่งทั้งใกล้และไกลให้มาทำงานร่วมกัน และมีการให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด Saunders. (อ้างใน วาสนา อภิญญาวงศ์. 2538 : 26)

ดังนั้นสรุปได้ว่าห้องสมุดเสมือนจึงเป็นที่รวมแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการจัดการอย่างมีระบบและให้บริการค้นคืนสารสนเทศแบบออนไลน์ในระบบเครือข่าย โดยที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงระยะไกลมายังห้องสมุดเพื่อสืบค้นและใช้สารสนเทศของห้องสมุดหรือเชื่อมโยงกับแหล่งสารสนเทศอื่นได้ทุกที่ในระบบเครือข่าย เพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้ได้ทุกเมื่อที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2.1.1.1 องค์ประกอบสำคัญในการเป็นห้องสมุดเสมือน (Virtual Library)

วาสนา อภิญญาวงศ์ (2538 : 27) ได้แบ่งองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความเร็วและความถี่ในการทำงานของข่ายงานทางการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเพิ่มข้อมูลต่างๆ ที่มีจำนวนมากและค่อนข้างซับซ้อนที่สุดของเอกสารฉบับสมบูรณ์ (Full Text) และสามารถแปลงสารสนเทศกราฟฟิกและรูปภาพต่างๆ ให้อยู่ในรูปลักษณะที่เป็นตัวเลข เพื่อป้อนให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานต่อไปได้
2. มาตรฐานและรูปแบบของสารสนเทศที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ต่างๆ ในระบบข่ายสื่อสาร (Protocol) สามารถเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์กับคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลกับฐานข้อมูลด้วยกันได้ง่ายและสะดวกขึ้น
3. อุปกรณ์ที่ใช้แปลงสารสนเทศให้เป็นรหัสตัวเลขเพื่อป้อนเข้ากับเครื่องคอมพิวเตอร์แบบอัตโนมัติ เช่น Scanner, Fax ต้องส่งเนื้อหาได้ทันที
4. ห้องสมุดจะต้องมีความพร้อมในด้านระบบออนไลน์ ผู้ชำนาญระบบและความหลากหลายของประเภทและขนาดของข่ายงานต่างๆ
5. ลิขสิทธิ์ ค่าธรรมเนียม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานและสนับสนุนห้องสมุดเสมือน
6. ควรยกเลิกค่าธรรมเนียมในการเข้าใช้สารสนเทศในห้องสมุด

2.2.1.1.2 ประเภทของห้องสมุดเสมือน (Virtual Library)

แววตา เตชาทวีวรรณ (2541 : 51) ได้กล่าวถึงห้องสมุดเสมือนว่า อาจแบ่งประเภทตามลักษณะการดำเนินงานได้ 3 ระดับ คือ

1. ระดับที่ 1 ผู้ใช้เข้าถึงห้องสมุดโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลและบริการยืม-คืนหนังสือของห้องสมุดได้แบบออนไลน์
2. ระดับที่ 2 ผู้ใช้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการนำส่งเอกสารที่เป็นสิ่งพิมพ์ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือทางอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในห้องเรียนเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา
 การนำส่งเอกสารที่เป็นสิ่งพิมพ์ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือทางอื่นๆ

3. ระดับที่ 3 ผู้ใช้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยทางอิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่าห้องสมุดเสมือนเป็นแนวคิดหรืออุดมคติของทุกห้องสมุดที่จะจัดทำ หลายห้องสมุดพยายามจัดทำให้เป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากระดับที่ 1 และ 2 โดยจัดทำเป็นห้องสมุดอัตโนมัติ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงรายการบรรณานุกรมหรือรายการบัตร (Card Catalog) ของห้องสมุด โดยวิธีการออนไลน์ (OPAC) ที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรห้องสมุดโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และขยายการเข้าถึงฐานข้อมูลภายนอกห้องสมุด สำหรับในระดับที่ 2 เมื่อผู้ใช้ต้องการหนังสือหรือเอกสารของห้องสมุด สามารถร้องขอและทางห้องสมุดจัดส่งสำเนาเอกสารนั้นให้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ทางโทรสาร หรือทางไปรษณีย์ ซึ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของห้องสมุดเสมือน สำหรับการดำเนินงานในระดับที่ 3 จะมีการผลิตและตีพิมพ์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันมีมากขึ้น เช่น วารสารอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นต้น สารสนเทศของห้องสมุดเสมือนในระดับที่ 3 จะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการในระบบเครือข่ายอย่างกว้างขวาง ที่ผู้ใช้สามารถเข้ามาใช้ได้อย่างแพร่หลาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นห้องสมุดที่ปราศจากกำแพง (Library without walls)

2.2.1.1.3 เทคโนโลยีของห้องสมุดเสมือน

พรทิพย์ เอื้ออภัยกุล (2540 : 35-39) ได้กล่าวว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้เป็นห้องสมุดเสมือนจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมและจัดเก็บสารสนเทศ และสะดวกในการบริการส่งสารสนเทศแก่ผู้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเสมือน จำเป็นต้องอยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสะดวกในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูล ตลอดจนการส่งข้อมูลระยะไกล เป็นการเปลี่ยนรูปแบบสิ่งพิมพ์แบบเดิมให้อยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถอ่านได้ ทำได้โดยการจัดเก็บรูปดิจิทัล ได้แก่ ซีดีรอม หรือจัดเก็บในฮาร์ดดิสก์
2. ระบบเครือข่าย เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายของห้องสมุดกับผู้ใช้และแหล่งสารสนเทศอื่นๆ ทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อกับห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศ อื่นๆ ได้ ทั่วโลก
3. การส่งเอกสารสารสนเทศแก่ผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการ โดยไม่ต้องมายังห้องสมุด มี 4 วิธีการ คือ ทางไปรษณีย์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรสาร และทางอินเทอร์เน็ต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.2 ห้องสมุดมีชีวิต

ห้องสมุดมีชีวิต (Living Library System) คือ ห้องสมุดที่ยังสามารถดำเนินงานและให้บริการกับสมาชิกได้ตลอด 24 ชั่วโมง เสมือนห้องสมุดยังไม่ตาย ในที่นี้ หมายถึง การให้บริการกับสมาชิกได้ตลอดเวลา เช่น ระบบสามารถโต้ตอบกับสมาชิกได้ สมาชิกสามารถยืมหรือคืนทรัพยากรได้ และสมาชิกสามารถสืบค้นและเรียกใช้ข้อมูลได้ ถึงแม้จะไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ หรือมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับปริมาณของสมาชิกที่เข้ามาใช้บริการ ก็ยังคงสามารถให้บริการดังกล่าวข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1.2.1 ระบบหลักที่ใช้ในระบบห้องสมุดมีชีวิต

ในระบบงานห้องสมุดมีชีวิตจะต้องประกอบด้วยระบบหลัก 2 ระบบ คือ

1. โปรแกรมห้องสมุดที่สามารถรองรับมาตรฐานกลางและสามารถโต้ตอบกับสมาชิก สิ่งสำคัญจะต้องทำงานร่วมกับเครื่องมือ Hard Ware ที่ใช้ในการทำงานร่วมกับโปรแกรมห้องสมุดมีชีวิตได้

2. เครื่องมือและอุปกรณ์ Hard Ware ที่ทำงานร่วมกับโปรแกรมห้องสมุดมีชีวิต Hard Ware หมายถึงเครื่องที่ใช้ในการให้บริการกับสมาชิกในลักษณะอัตโนมัติไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่ไว้คอยให้บริการในลักษณะโต้ตอบ (Interactive Automation Machine) เช่น เครื่องยืมหรือคืนทรัพยากร เครื่องป้องกันทรัพยากรสูญหาย ระบบทั้งหมดนี้ควรใช้เทคโนโลยี RFID ซึ่งจะทำให้ระบบงานห้องสมุดสามารถพัฒนาเป็นระบบอื่นๆ ได้อีกมากในอนาคต และระบบทั้งหมดนี้สามารถทำงานได้โดยไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ไว้คอยให้บริการ

2.2.1.2.2 โปรแกรมหลักที่ใช้ในระบบห้องสมุดมีชีวิต

1. ห้องสมุดอัตโนมัติ (Automatic Library System) ประกอบด้วยโปรแกรมโมดูลต่างๆ ดังนี้

- โปรแกรมวิเคราะห์ทรัพยากร (Cataloging Modules) ในโปรแกรมนี้จะใช้ลงรายการทรัพยากรห้องสมุดทั้งหมด ซึ่งจะประกอบด้วยฐานข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ดังนี้ คือ ฐานข้อมูลหนังสือ (Book) ฐานข้อมูลวารสาร (Serial Control) ฐานข้อมูลบทความวารสาร (Serial) ฐานข้อมูลสื่อโสต (AV) เป็นต้น

- โปรแกรมระบบควบคุมงานบริการ (Circulation Modules) โปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะต้องทำงานร่วมกับระบบอัตโนมัติอื่นๆ อีกหลายระบบ เช่น ระบบยืม-คืนทรัพยากรด้วยเทคโนโลยี RFID (จะมาแทนที่การยืม-คืนด้วยรหัสแถบบาร์โค้ด) ซึ่งสมาชิกจะต้องโต้ตอบกับเครื่องยืมหรือคืนด้วยตนเอง และหากสมาชิกต้องการออกจากห้องสมุด จะมีประตูตรวจสอบการยืม-คืนทรัพยากรอัตโนมัติด้วยระบบ RFID GATE

- โปรแกรมสืบค้นฐานข้อมูล (WEBOPAC) เป็นโปรแกรมการสืบค้นฐานข้อมูลทุกฐานที่ห้องสมุดแต่ละแห่งมีไว้ให้บริการ และทำงานร่วมกับโปรแกรมงานบริการยืม-คืน (Circulation Module) เนื่องจากสมาชิกจะสามารถยืม-จอง ตรวจสอบสถานะทรัพยากรต่างๆ ผ่าน WEB ได้ โปรแกรมที่มีคุณภาพควรส่งซีดี หรือสื่อประกอบที่มากับหนังสือ ไปยังสมาชิกอัตโนมัติได้ สมาชิกจึงจะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกประเภททั้งหมดได้ ไม่ว่าจะสื่อเหล่านั้นจะอยู่ในรูปแบบอะไร

- โปรแกรมระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วย Online Union Catalog โปรแกรมนี้จะมีแนวโน้มค่อนข้างสูงมากในการที่จะนำเข้าไปในระบบห้องสมุดทุกหน่วยงานเนื่องจากห้องสมุดแต่ละแห่งจะประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่าย และลดระยะเวลาดำเนินงานการเตรียมข้อมูลได้เป็นอย่างมากในอนาคตอันใกล้นี้ เพียงเจ้าหน้าที่ป้อนรหัสหมายเลข ISBN หรือใช้เครื่องอ่านบาร์โค้ดอ่านรหัสแถบบาร์โค้ดที่หมายเลข ISBN รายการของทรัพยากรทั้งหมดก็จะปรากฏที่หน้าจอเจ้าหน้าที่ทันทีด้วยเทคโนโลยี Union Catalog

2. โปรแกรมห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) เป็นโปรแกรมที่ให้บริการในลักษณะ ภาพนิ่ง วิดีโอ เสียง หรือระบบมัลติมีเดีย และ Full Text จะมีหลายโปรแกรมที่สามารถให้บริการในลักษณะนี้ได้ ซึ่งโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพต้องส่งแผ่นซีดี ไปยังสมาชิกอัตโนมัติได้ถึงแม้สมาชิกจะอยู่ที่บ้าน ก็สามารถให้บริการได้แบบไร้พรมแดน โดยไม่มีข้อจำกัดถึงสื่อเหล่านั้นจะถูกผลิตจากแหล่งใดก็ตาม ระบบก็ยังสามารถนำออกให้บริการได้แบบอัตโนมัติได้

2.2.1.2.3 เครื่องอุปกรณ์ Hard Ware สำหรับห้องสมุดมีชีวิต

เครื่องมืออุปกรณ์ Hard Ware เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำมาใช้งานในลักษณะห้องสมุดมีชีวิตเป็นอย่างมาก เนื่องจากระบบจะสามารถลดภาระเจ้าหน้าที่ได้อย่างมากในส่วนของงานบริการ เช่น ระบบให้บริการยืม-คืนด้วยระบบ RFID Borrow/Return แยกประเภททรัพยากร (RFID Sorting) และสำรวจทรัพยากร (RFID scanner) ทั้งหมดนี้ใช้เทคโนโลยี RFID เป็นหลักในการจัดเก็บข้อมูล และอุปกรณ์เหล่านี้จะต้องทำงานร่วมกับโปรแกรมระบบงานบริการยืม-คืน (Circulation Modules) ซึ่งจะประกอบด้วย Hard Ware ดังต่อไปนี้ คือ ชิพจัดเก็บค่าทรัพยากร (TAG memory) เครื่องยืมทรัพยากร (RFID Borrow Machine) เครื่องคืนทรัพยากร (RFID Book Drop) เครื่องแยกประเภททรัพยากร (RFID Sorting) ประตูป้องกันทรัพยากรศูนย์หาย (RFID Security Gate) เครื่องสำรวจทรัพยากร (RFID Scanner)

2.2.1.2.4 ระบบยืมทรัพยากรด้วย RFID โดยสมาชิกไม่ต้องติดต่อเคาน์เตอร์บริการ

เป็นระบบอัจฉริยะอีกระบบหนึ่งที่นำเทคโนโลยี RFID เข้ามาบริหารจัดการในการยืมทรัพยากรได้โดยไม่ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ หรือเครื่องยืมทรัพยากร RFID Borrow machine แต่จะอาศัยบัตรสมาชิกชนิด Smart Card เข้ามาช่วย มีการทำงานในลักษณะหากสมาชิกมีบัตร

Smart Card เดินผ่านเข้าประตู RFID Security gate ระบบจะทำการนับจำนวน และเก็บประวัติผู้ที่เข้ามาใช้บริการภายในห้องสมุดอย่างอัตโนมัติ เนื่องจากบัตร Smart Card มีเลขประจำตัว ชื่อ-สกุล คณะ แผนก เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และหากสมาชิกหยิบทรัพย์สินออกจากห้องสมุด และผ่านประตู RFID ก็จะต้องตรวจสอบได้ว่าสมาชิกได้ถืออะไรออกมาบ้าง เนื่องจากที่ตัวเล่มทรัพย์สินได้ติดตั้ง RFID TAGs ซึ่งจะเก็บเลขทะเบียน ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง หรืออื่นๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ต้องการ ระบบจะยืมให้สมาชิกทันที ทั้งนี้ระบบจะตรวจสอบบัตร Smart Card ทุกครั้งที่เข้า-ออก หากไม่พบบัตรดังกล่าวแต่มีสมาชิกถือทรัพย์สินออกจากห้องสมุด ระบบจะส่งความเตือนภัยด้วยเสียง หรือข้อความไปถึงเจ้าหน้าที่อัตโนมัติ (ทัศนีย์ แอสโซซิเอต ซิสเต็มส์ จำกัด. 2003) [Online]

2.2.2 บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นทั้งห้องสมุดสำหรับการค้นคว้า (research library) และส่วนราชการหนึ่งของมหาวิทยาลัย (collegiate library) ดังนั้นนโยบายการบริหารงานและการให้บริการวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดจะต้องมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย

ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทสำคัญในอันที่จะส่งเสริมหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้สมบูรณ์ทาง

1. การศึกษา รูปแบบการศึกษามี 3 วิธี คือ

1.1 การศึกษาในระบบ (Formal education) ห้องสมุดมีบทบาทเป็นแหล่งวิทยากร (Resources Center) เป็นที่ที่นักศึกษาและอาจารย์ค้นคว้าหาความรู้

1.2 การศึกษานอกระบบ (Non-Formal education) ห้องสมุดมีบทบาทในด้านจัดให้มีการยืมระหว่างห้องสมุด จัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องห้องสมุดให้แก่ศึกษาก่อนออกฝึกสอน และจัดบริการให้คนภายนอกมหาวิทยาลัยเข้ามาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย

1.3 การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ห้องสมุดมีบทบาทในด้านเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้ และจัดเผยแพร่กิจกรรมห้องสมุดในโอกาสต่างๆ

2. ทางกรวิจัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีส่วนช่วยส่งเสริมการวิจัยของนักศึกษาและอาจารย์ได้ โดยการรวบรวมและจัดหาเอกสารและสิ่งพิมพ์ทุกชนิดในสาขาวิชาต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าและวิจัย แล้วจัดเก็บสิ่งพิมพ์เหล่านี้อย่างมีระเบียบ จัดทำบัตรรายการต่างๆ เพื่อเป็นคู่มือช่วยให้ผู้ใช้ค้นหารายชื่อหนังสือหรือเอกสารที่ตนต้องการใช้ประกอบการวิจัยได้สะดวก รวมทั้งการจัดเสนอบริการต่างๆ เพื่อช่วยการค้นคว้าวิจัย ได้แก่ บริการทำบรรณานุกรม บริการยืมระหว่างห้องสมุด และบริการสารนิเทศ เป็นต้น

3. ทางการพัฒนาประเทศ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นที่จัดรวบรวมหนังสือและอุปกรณ์สำหรับการอ่านให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในทุกอาชีพ ทำให้การวิจัยและการค้นคว้าในแขนงวิชาเฉพาะต่างๆ สามารถจะทำได้โดยสะดวก เพื่อนำมาปรับปรุงงานอาชีพและยกระดับชีวิตส่วนตัวให้สูงขึ้น (สายสุตา คชเสนี. 2530 : 3-9)

แนวโน้มในการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดและรูปแบบของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต มีผู้เสนอแนวความคิดไว้ดังนี้ ประจักษ์ พุ่มวิเศษ. (อ้างใน นวลลออ จุลพัฑฒานัน. 2546 : 14-15)

1. การผลิตสารสนเทศและข้อความรู้ในรูปสิ่งพิมพ์ หรือสื่อชนิดอื่นจะลดปริมาณลงไปเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ วารสาร ภาพ เสียง วีดิทัศน์ แต่จะเพิ่มมากขึ้นในรูปอิเล็กทรอนิกส์ หรือดิจิทัล ซึ่งอาจจัดเก็บในรูป CD-ROM, E-books หรือใน servers ของห้องสมุด

2. โดยที่ทิศทางของมหาวิทยาลัยในอนาคตจะมุ่งเน้นคุณภาพ ทั้งทางวิชาการและทางสังคม โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นตัวผลักดันห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางของแหล่งความรู้ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ ที่ผู้ใช้ต้องเดินทางไปห้องสมุดจะค่อยๆ ลดความจำเป็นลง เนื่องจากสามารถเข้าใช้สารสนเทศจากระยะไกลได้ ห้องสมุดในอนาคตจะต้องปรับบทบาท หรือรูปแบบการให้บริการสารสนเทศให้เหมาะสม และต้องเพิ่มบทบาทให้มีผู้ให้บริการด้านอื่นด้วยตนเองมากขึ้น เช่น เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ เช่น ศูนย์กลางการฝึกอบรม ประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น

3. ผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในอนาคตจะมีความรู้มากกว่าเดิม รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถเข้าถึงสารสนเทศบน Internet ทำให้ผู้ใช้เหล่านี้เรียกร้องการบริการที่มีคุณภาพมากขึ้นจากบรรณารักษ์ ดังนั้นการจะสืบค้นให้ได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด สมบูรณ์ที่สุด ทันสมัยที่สุด และใช้เวลาในการสืบค้นน้อยที่สุด จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่บรรณารักษ์ที่มีคุณภาพในอนาคตจะทำได้โดยการปรับตัวเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหัวเรื่องของสาขาวิชา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ Software หรือ application ต่างๆ เช่น การสืบค้นบน Internet การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ระบบต่างๆ เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดนิทรรศการวิชาการและฝึกอบรม

4. โครงสร้างองค์กร ถ้ามีการจัดวางโครงสร้างองค์กรให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่เหมาะสม จะช่วยให้ห้องสมุดพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น ทั้งด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการเข้าสู่การเป็นผู้นำองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะมิใช่ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครรชิต มาลัยวงศ์. (อ้างใน จิราพรธม อินทศิริพงษ์ และคณะ. 2544 : 9) กล่าวว่า บทบาทของห้องสมุดอุดมศึกษาในการให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ บริการเหล่านี้ ได้แก่

1. การให้ข่าวสารเกี่ยวกับวารสารและหนังสือ
2. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ วารสาร และวัสดุต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด
3. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านห้องสมุด
4. การให้บริการค้นรายละเอียดหลักสูตร
5. การให้บริการเชื่อมโยงไปสู่ระบบเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
6. การให้บริการเผยแพร่เอกสารคำสอนที่จัดทำในระบบ HTML และอื่นๆ
7. การให้บริการ Education Demand

2.2.3 มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544

มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ฉบับนี้เป็นมาตรฐานฉบับที่ 2 ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529 เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาห้องสมุดของสถาบันให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้เป็นการตอบสนองต่อการศึกษารเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดลอดชีวิต และเป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา (ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. 2544 : 1-6)

2.2.3.1 อาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์

อาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรตั้งอยู่ที่สะดวกสำหรับผู้ใช้ มีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีเนื้อที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศ อย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและเนื้อที่ในส่วนต่างๆ ควรคำนึงถึงจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร และเนื้อที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งการคิดคำนวณเนื้อที่ห้องสมุดจะรวมถึงเนื้อที่สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ในการให้บริการที่ต้องใช้เทคโนโลยีประเภทต่างๆ ของห้องสมุดด้วย

1. การสร้างอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการ ในการใช้เนื้อที่ในอนาคต และได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามมาตรฐานการก่อสร้างอาคาร อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในตัวอาคารควรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และภาระหน้าที่ ทั้งนี้ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นผู้หนึ่งในคณะกรรมการดำเนินการจัดสร้างและตรวจรับอาคาร

2. ครูภัณฑ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ควรออกแบบให้ได้มาตรฐาน
3. พื้น เพดาน และผนังอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรประกอบด้วยวัสดุเก็บเสียง
4. อาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสารรบกวน อย่างเหมาะสมและได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันและบำรุงรักษาทรัพยากรห้องสมุดมิให้เกิดการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันสมควร
5. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจัดอาคารสถานที่สำหรับคนพิการ โดยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น ทางขึ้น - ลง ห้องน้ำ ลิฟต์ และที่นั่งอ่านหนังสือ
6. สูตรสำหรับคำนวณเนื้อที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
 - 6.1 เนื้อที่สำหรับผู้ใช้งาน จำนวนที่สำหรับศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ให้มีจำนวนที่นั่งร้อยละ 25 ของผู้ใช้โดยเฉลี่ยต่อวัน โดยคิดพื้นที่ประมาณ 2.25 - 3.15 ตารางเมตร/คน ทั้งนี้ให้จัดห้องศึกษาเดี่ยวและห้องศึกษากลุ่มสำหรับนักศึกษา และอาจารย์ตามความเหมาะสม จำนวนเนื้อที่สำหรับวางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ใช้งานควรมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนที่นั่งในห้องสมุด
 - 6.2 เนื้อที่สำหรับเก็บหนังสือและวารสารเย็บเล่ม สำหรับจำนวน 150,000 เล่มแรก 0.0090 ตารางเมตร/เล่ม สำหรับจำนวน 150,000 เล่มต่อไป 0.0081 ตารางเมตร/เล่ม สำหรับจำนวน 300,000 เล่มต่อไป 0.0072 ตารางเมตร/เล่ม ถ้าจำนวนหนังสือทั้งหมดมากกว่า 600,000 เล่มขึ้นไป 0.0063 ตารางเมตร/เล่ม ทั้งนี้ควรจะเตรียมเนื้อที่สำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตด้วย
 - 6.3 เนื้อที่สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เนื้อที่สำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร สำหรับการให้บริการจัดวางเอกสารการทำงาน เครื่องมือ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อื่นๆ ให้คิดเนื้อที่ เป็น 1 ใน 8 ส่วน จากเนื้อที่รวมทั้งหมดของเนื้อที่สำหรับผู้ใช้งาน และเนื้อที่สำหรับจัดเก็บหนังสือ

2.2.3.2 ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีการบันทึกในทุกรูปแบบ ได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ สารสนเทศที่บันทึกในรูปเสียง รูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รูปภาพิก และฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ให้ครบถ้วนตามความจำเป็น และอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาด้านสังกัด ดำเนินการจัดเก็บอย่างมีระบบ เพื่อให้สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ ต้อง

มีหลักเกณฑ์การเพิ่มจำนวนทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีระบบและต่อเนื่องให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา

1. ทรัพยากรสารสนเทศพื้นฐานที่จะต้องจัดหาเข้าห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษามี ดังนี้

1.1 ทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมหลักสูตร และกิจกรรมทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ทุกระบบการศึกษา

1.2 ทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิต และเผยแพร่โดยสถาบันอุดมศึกษาด้านสังกัด

1.3 ทรัพยากรสารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4 ทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมความสนใจใฝ่รู้ สติปัญญา และนันทนาการ ตลอดจนแนวทางในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ปัจจัยที่ต้องคำนึงในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

2.1 ขอบเขตและลักษณะของหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา

2.2 จำนวนและลักษณะของ โครงการบัณฑิตศึกษา

2.3 วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.4 จำนวนนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา

2.5 จำนวนวิชาเขต ศูนย์การเรียนและหน่วยงานเรียกชื่ออย่างอื่น

ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาและลักษณะของสารสนเทศท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่น

2.6 ความต้องการของคณาจารย์ในการสอน การวิจัย และการบริการทางวิชาการแก่สังคม และบุคลากรอื่นๆ ในสถาบันอุดมศึกษา

2.7 ความต้องการของผู้ใช้ที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งในเรื่องใด เรื่องหนึ่งซึ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถยืมทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้จากห้องสมุดอื่น

3. สูตรสำหรับคำนวณจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ให้ใช้สูตรสำหรับคิดคำนวณ ดังนี้

3.1 หนังสือ

(1) จำนวนหนังสือ/นักศึกษา 15 เล่ม / 1 คน

(2) จำนวนหนังสือ/อาจารย์ 100 เล่ม / 1 คน

(3) หนังสือเฉพาะสาขาวิชา

500 เล่ม สำหรับระดับปริญญาตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอิงอิงของสิ่งของเดิมไว้ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3,000 เล่ม	สำหรับระดับปริญญาโท กรณีที่ไม่มีการเปิดสอน ในระดับอื่นที่สูงกว่าระดับปริญญาโท
6,000 เล่ม	สำหรับระดับการศึกษาเฉพาะทาง 6 ปี
25,000 เล่ม	สำหรับระดับปริญญาเอก

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษควรมีหนังสือจำนวนไม่น้อยกว่า 100,000 เล่ม และจะต้องมีตัวเล่มหนังสืออย่างน้อยร้อยละ 50 ทั้งนี้จำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ในรูปสื่ออื่นๆ ให้นำเท่ากับจำนวนเล่มของหนังสือที่บันทึกลงสื่อที่สามารถค้นหาใช้ได้ทันที

3.2 วารสารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีวารสารเฉพาะสาขาวิชา ตามความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาเอก วิชาโท ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการบอกรับวารสารด้วยวิธีอื่น เช่น การสั่งซื้อบทความวารสาร และสาระสังเขป ซึ่งสามารถส่งฉบับพิมพ์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที รวมทั้งการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ วารสารประเภทให้ความรู้ทั่วไป และเพื่อความจรรโลงใจ ให้มีจำนวนตามความเหมาะสม

2.2.3.3 บุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

บุคลากรในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษควรมีคุณสมบัติ จำนวน และประเภท ตามความจำเป็นและอย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาห้องสมุด คุณแลร์กษา และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา การพิจารณาจำนวนและคุณสมบัติของบุคลากรให้คำนึงถึงจำนวนและขอบเขตของทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสาขา หน่วยบริการ ชั่วโมงบริการ อัตราการเพิ่มของทรัพยากรสารสนเทศ ใหม่ อัตราการยืม - คืน ลักษณะของกระบวนการทางเทคนิค เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ และลักษณะของบริการที่ต้องการ รวมถึงลักษณะของการบริการเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด

1. คุณสมบัติ

1.1 ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และควรมีความรู้พื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และจะต้องมีประสบการณ์ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ของสถาบันนั้นๆ

1.2 ผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่าย ควรมีวุฒิอย่างต่ำปริญญาโท และมีพื้นความรู้ในสาขาที่ปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี กับมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดอย่างน้อย 2 ปี หรือ เป็นผู้ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดไม่ น้อยกว่า 3 ปี

1.3 จำนวนบุคลากรในงานห้องสมุดสถาบันศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่ง ควรจัดสรรบุคลากรตำแหน่งต่างๆ ตามความเหมาะสม ดังนี้

1.3.1 งานบริหารและงานธุรการ ควรประกอบด้วย ผู้อำนวยการห้องสมุด รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย เลขานุการบริหาร และตำแหน่งอื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่สารบรรณ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ นักวิชาการพัสดุ นักวิชาการการเงินและบัญชี พนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล นักการภารโรง และตำแหน่งอื่นๆ ตามความเหมาะสม

1.3.2 งานพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย งานดังต่อไปนี้

(1) งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ ทำหน้าที่ขอและแลกเปลี่ยน บรรณารักษ์ทำหน้าที่คัดเลือกและจัดซื้อ บรรณารักษ์ทำหน้าที่บำรุงรักษาและตรวจสอบ พนักงานห้องสมุด พนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล และพนักงานซ่อมหนังสือ

(2) งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์/พนักงาน/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(3) งานสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ นักวิชาการ โสตทัศนศึกษา พนักงาน โสตทัศนศึกษา พนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล และช่างศิลป์

(4) งานวารสาร ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่/พนักงานห้องสมุด และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(5) งานเอกสารและสิ่งพิมพ์รัฐบาล ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(6) งานบริการยืม-คืน ควรประกอบด้วย งานเจ้าหน้าที่ห้องสมุด บรรณารักษ์บริการยืมระหว่างห้องสมุด เจ้าหน้าที่ตรวจสอบทางเข้า - ออก เจ้าหน้าที่จัดเก็บหนังสือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบชั้นหนังสือ และเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดหนังสือและชั้นหนังสือ

(7) งานบริการอ้างอิง ให้คำปรึกษาและช่วยค้นคว้า ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ หรือนักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด (ฝ่ายเอกสาร) และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(8) งานผลิตคู่มือสืบค้นพิเศษ งานผลิตดรรชนีและสารสังเขปค้นเรื่องทั่วไปควรประกอบด้วย บรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีสิทธิ์เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(9) งานส่งเสริมและเผยแพร่บริการวิชาการ งานบริการ

วิชาการแก่สังคม และประชาสัมพันธ์ ควรประกอบด้วย นักวิชาการช่างศิลป์ พนักงานห้องสมุด และเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(10) งานระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรประกอบด้วย นักวิชาการคอมพิวเตอร์ และบรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์

(11) งานจดหมายเหตุสถาบันอุดมศึกษาควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ

(12) หากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาใดมีงานนอกเหนือจากที่ระบุไว้ให้พิจารณาผู้ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

1.3.3 สูตรสำหรับคำนวณจำนวนผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาสำหรับจำนวนผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ให้คำนวณตามสูตร ดังนี้

1.3.3.1 จำนวนผู้ปฏิบัติงานระดับวิชาชีพ คำนวณจากจำนวนนักศึกษารวมกับจำนวนหนังสือ ดังนี้

(1) ถ้าจำนวนนักศึกษาทั้งหมดไม่เกิน 10,000 คน ให้ใช้สัดส่วนนักศึกษา 500 คน ต่อ บรรณารักษ์ 1 คน ส่วนจำนวนนักศึกษาที่เกินจาก 10,000 คนแรกขึ้นไป ให้ใช้สัดส่วนนักศึกษาทุก 2,000 คน ต่อบรรณารักษ์ 1 คน

(2) จำนวนหนังสือ 150,000 เล่มต่อบรรณารักษ์ 1 คน และจำนวนหนังสือที่เพิ่มขึ้นใน แต่ละปี ทุกๆ 20,000 เล่ม ต่อบรรณารักษ์ 1 คน

1.3.3.2 จำนวนผู้ปฏิบัติงานระดับวิชาชีพอื่นๆ พนักงานและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ให้มีจำนวนตามความเหมาะสม

2.2.3.4 การบริการ

บริการต้องมุ่งส่งเสริมให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ทุกประเภท และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องหาวิธีการ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และ โทรคมนาคมที่จำเป็น เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็ว และครบถ้วนตามความต้องการ ทั้งบริการให้เปล่าและบริการที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ดังนี้

1. ต้องจัดให้มีการประชุมนิเทศนักศึกษา การสอนหรือร่วมสอนการค้นคว้า ทรัพยากรสารสนเทศตลอดจนช่วยค้นคว้า และให้คำปรึกษาทางวิชาการ

2. จัดให้มีบริการยืม - คืน โดยกำหนดระเบียบเพื่อให้ผู้ใช้รับบริการอย่างเสมอภาคตามสิทธิที่ควร

3. ต้องมีบริการสืบค้นผ่านเครือข่ายภายในประเทศ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสอนการสืบค้นอิเล็กทรอนิกส์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า มีอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย การพิมพ์ หรือการเผยแพร่ได้แต่ต้องแจ้งที่มาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ต้องมีชั่วโมงบริการอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม

5. หากมีการเรียนการสอนนอกสถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีการบริการ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ตามความต้องการ

6. ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

7. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างกว้างขวางและประหยัด

2.3 การให้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อให้การบริการของสำนักหอสมุดกลางเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม สำนักหอสมุดกลางจึงขอกำหนดการให้บริการ ไว้ดังนี้ (เอกสารฝ่ายบริการสารสนเทศ หน่วยส่งเสริมการใช้ห้องสมุด. 2544 : 1-4)

1. เวลาเปิดบริการ

- ช่วงเปิดภาคเรียน

วันจันทร์- วันศุกร์ 08.30 – 19.45 น.

วันเสาร์ – วันอาทิตย์ 09.00 – 16.00 น.

- ช่วงปิดภาคเรียน

วันจันทร์ – วันศุกร์ 08.30 – 16.30 น.

ปิดวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดราชการ

2. การสมัครเป็นสมาชิก

นักศึกษา

- บัตรประจำตัวนักศึกษา
- ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาภาคปัจจุบัน

หมายเหตุ นักศึกษาต้องนำหลักฐานมาติดต่อที่ห้องสมุดทุกภาคการศึกษาจนกว่าจะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของสถาบัน

- รูปถ่ายหน้าตรง (ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน) 1 นิ้ว 2 รูป

- บัตรประจำตัวข้าราชการ ในกรณีที่ไม่มีบัตรประจำตัวข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้าง ให้ใช้หนังสือรับรองการเป็นข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้างแทน ส่วนอาจารย์พิเศษ

ให้ใช้หนังสือรับรองการเป็นอาจารย์พิเศษจากคณบดีหรือหัวหน้าภาควิชาที่
ปฏิบัติงานอยู่

หมายเหตุ กรณีบัตรสมาชิกหาย/ชำรุด ต้องแจ้งห้องสมุดเพื่อทำบัตรใหม่พร้อมรูปถ่าย

1 รูปและจะต้องชำระค่าดำเนินการออกบัตรใหม่ จำนวน 30 บาท

3. ระเบียบการยืมทรัพยากรสารสนเทศและการปรับทรัพยากรเกินกำหนด

1. หนังสือทั่วไป

- นักศึกษาปริญญาตรี 5 เล่ม/7 วัน
- นักศึกษาปริญญาโท/เอก 7 เล่ม/14 วัน
- อาจารย์ประจำ 10 เล่ม/30 วัน
- อาจารย์พิเศษ 5 เล่ม/14 วัน
- ข้าราชการพนักงาน และลูกจ้างฯ 5 เล่ม/14 วัน

การปรับ เล่มละ 5 บาท/1 วัน

- ผู้มีสิทธิยืมทรัพยากรห้องสมุด ไม่อนุญาตให้นำบัตรประจำตัว หรือบัตรสมาชิก
ของผู้อื่นมาใช้ในการยืมทรัพยากร
- ผู้มีสิทธิยืมทรัพยากรจะไม่มีสิทธิยืมทรัพยากรรายการต่อไป หากมีทรัพยากร
ค้างส่ง ถูกระงับผลการเรียนในภาคการศึกษานั้นๆ และไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา
ถัดไปจนกว่าจะนำทรัพยากรนั้นมาส่งคืน หรือติดต่อบรรณารักษ์เพื่อดำเนินการต่อไป
- ห้องสมุดสงวนสิทธิ์ที่จะเรียกหนังสือที่ยืมกลับคืนห้องสมุดก่อนกำหนดได้ แต่จะ
เรียกคืนหลังจากที่หนังสือเล่มนั้นถูกยืมไปแล้วไม่น้อยกว่า 7 วัน
- หนังสือเล่มเดียวกัน ครั้งที่พิมพ์เดียวกัน ยืมได้ครั้งละไม่เกิน 1 เล่ม
- หนังสือยืมติดต่อกัน ได้ไม่เกิน 2 ครั้ง หากไม่มีผู้จองหนังสือเล่มนั้น ถ้ามีผู้จองฯ
ไว้ ผู้จองนั้นมีสิทธิยืมหนังสือเล่มนั้นก่อน

2. หนังสือจองหรือหนังสือสำรอง (Reserved Book)

- หนังสือจองหรือหนังสือสำรองยืมได้ครั้งละ 1 เล่ม ต่อ 1 คืน
- การปรับ เล่มละ 20 บาท/วัน

3. วารสารล่วงเวลา (ฉบับปลีก)

- ล่วงเวลายืมได้ 3 ฉบับ/3 วัน

การปรับ ฉบับละ 5 บาท/1 วัน

4. วัสดุทัศนวิสัย

- ทัศนทัศน์ / เทปบันทึกเสียง / ซีดีมัลติมีเดีย ยืมได้ไม่เกิน 3 ม้วน/ฉบับ/แผ่น ต่อ 7 วัน

การปรับ รายการละ 5 บาท/1 วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อื่นๆที่ไม่มีให้คัดลอกเนื้อหา และต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การยืมระหว่างห้องสมุด ขึ้นอยู่กับระเบียบของห้องสมุดผู้ให้ยืมนั้นๆ

6. สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ให้ใช้ภายในสำนักหอสมุดกลาง และใช้บริการถ่ายสำเนาเอกสาร ทรัพยากรหาย ต้องแจ้งให้ห้องสมุดทราบทันทีและปฏิบัติตามดังนี้

- ก. หากพบรายการที่ทำหายให้คืนทันทีพร้อมชำระเงินค่าปรับตามระยะเวลา
- ข. กรณีรายการที่ทำหายยังพิมพ์เผยแพร่ให้ชื้อชดใช้ 1 รายการ พร้อมชำระเงินค่าปรับตามระยะเวลา
- ค. ให้ชื้อค่าทรัพยากรในอัตรา 5 เท่า ของราคาปัจจุบัน ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อ ก. และ ข.

ทรัพยากรชำรุด ผู้ที่ทำทรัพยากรของห้องสมุดชำรุดเสียหาย ต้องจัดหาทรัพยากรนั้นมาชดใช้ให้ห้องสมุดพร้อมชำระเงินค่าปรับตามระยะเวลาและชำระค่าดำเนินการทางเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 50 บาท ต่อ 1 รายการ

4. บริการต่างๆ ของสำนักหอสมุดกลาง

- บริการยืม- คืนหนังสือด้วยระบบรหัสแถบบาร์โค้ด (Barcode)
- บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า
- บริการยืมระหว่างห้องสมุด
- บริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม (CD-ROM)
- บริการจองหนังสือ บริการหนังสือจอง
- บริการยืม- คืนวารสาร (ฉบับปลีกล่วงเวลา)
- บริการซีดี – รอม (CD-ROM) และดิสก์เก็ต (Diskettes) ที่มากับวารสาร
- บริการถอดภาค จุลสาร วรรณกรรมวารสาร
- บริการข่าวสารทันสมัย
- บริการสืบค้นสารนิเทศ (OPAC)
- บริการนำชมห้องสมุด
- บริการนำชมนิทรรศการรัชกาลที่ 4
- บริการหนังสือ เอกสาร และวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4
- บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง
- บริการวิทัศน์ / บริการเทปบันทึกเสียง
- บริการซีดีมัลติมีเดีย (CD – Multimedia)
- บริการเสริมพิเศษ เช่น รายการจากสถานีโทรทัศน์ รายการจากสัญญาณดาวเทียม รายการจาก UBC บริการฉายภาพยนตร์บันเทิงและสารคดี ฯลฯ

5. การปฏิบัติตนในการเข้าใช้ห้องสมุด

1. ผู้เข้าใช้ห้องสมุดทุกคนต้องแสดงบัตรประจำตัวทุกครั้งที่ใช้ห้องสมุด
2. แต่งกายสุภาพ โดยสวมเสื้อที่มีแบบและสีสุภาพ ห้ามสวมกางเกงขาสั้น ยกเว้นเครื่องแบบนักเรียน
3. สวมรองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น ห้ามสวมรองเท้าแตะทุกชนิด
4. ห้ามสวมหมวก, ห้ามสวมแว่นดำ, ห้ามสูบบุหรี่
5. ห้ามนำอาหาร หรือเครื่องดื่มเข้ามาในห้องสมุด
6. ปิดเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดเมื่อเข้าใช้ห้องสมุด
7. ฝากกระเป๋า สิ่งของ หรือสัมภาระไว้ในที่ที่จัดเตรียมไว้ (ยกเว้นของมีค่า)
8. ไม้วางของมีค่าไว้ตามโต๊ะ หากสูญหายจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น
9. รักษาทรัพยากรของห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ
10. การติดประกาศใดๆ ในห้องสมุดต้องได้รับอนุญาตจากบรรณารักษ์ทุกครั้ง
11. ผู้ใดขโมย ตัด ฉีก หรือทำลายทรัพยากรห้องสมุดจะถูกพิจารณาลงโทษตามระเบียบของสถาบันฯ

2.4 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดของนักการศึกษา 3 ท่าน คือ ประทีป จรัสรุ่งรวิวรร, ธีรวุฒิ ปทุมนพรัตน์ และ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

- 2.4.1 ด้านอาคารสถานที่
- 2.4.2 ด้านครุภัณฑ์
- 2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
- 2.4.4 ด้านบุคลากร
- 2.4.5 ด้านการบริการ

2.4.1 ด้านอาคารสถานที่

อาคารสถานที่จำเป็นต้องมีไว้สำหรับเก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนวัสดุ สำหรับให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้นั่งอ่าน และศึกษากันคว้า เป็นที่จัดกิจกรรมต่างๆ และเป็นส่วนสำคัญในการจูงใจให้คนเข้าใช้ห้องสมุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (2542 : 597-599) ได้กล่าวถึง ลักษณะการออกแบบอาคารสถาบันบริการสารสนเทศที่ดี ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. **สิ่งแวดล้อม** การวางตัวอาคารในสิ่งแวดล้อมที่ดี อาคารสามารถเข้ากับ สภาพแวดล้อมข้างเคียงทั้งทางกายภาพและภูมิทัศน์ และเข้ากับผังแม่บทขององค์กรได้ดี รวมถึง ผู้ใช้บริการมีความรู้สึกอยากเข้าไปใช้บริการเพราะบรรยากาศทั้งภายในอาคาร และบริเวณรอบนอก ร่มรื่น

2. **ประโยชน์ใช้สอย** การออกแบบให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้อย่าง สะดวกสบายทั้งเนื้อที่ รูปแบบอาคาร รูปแบบเครื่องเรือน ทางสัญจร ฯลฯ และสอดคล้องกับ ธรรมเนียมของผู้ใช้บริการ

3. **ความยืดหยุ่นตัวในการใช้อาคาร** การออกแบบอาคารต้องให้มีความยืดหยุ่น มากที่สุด โดยคำนึงถึงความสามารถในการขยายพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นการต่อเติมหรือดัดแปลงให้ สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยได้ดี

4. **ระบบควบคุม** มีการคำนึงถึงการควบคุมทางเข้าออกสำหรับฝ่ายต่างๆ ให้ สอดคล้องกับลักษณะงาน เช่น ฝ่ายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเป็นฝ่ายที่ผู้มาติดต่อขายหนังสือวัสดุ การศึกษา ควรมีทางเข้าออกสำหรับผู้มาติดต่อดังกล่าว ให้เข้าออกด้านใดเพื่อจะให้สะดวกแก่การ ควบคุม เป็นต้น

5. **ลักษณะอาคารกลมกลืน** การกำหนดรูปร่างอาคารต้องให้กลมกลืนกับอาคาร อื่นๆ ที่มีอยู่เดิมในบริเวณใกล้เคียงโดยรอบ

6. **ทำเลที่ตั้ง** ควรให้อยู่ในชุมชน อยู่ในกลุ่มของผู้ใช้บริการ ผู้บริหาร และอยู่ใน กลุ่มของอาคารทางการศึกษา อยู่ในทำเลที่เงียบ ไม่มีรถผ่านพลุกพล่าน

7. **การบำรุงรักษาทำได้ง่าย** การออกแบบตัวอาคารทั้งภายนอกและภายในง่ายต่อ การบำรุงรักษา การใช้วัสดุภายนอกต้องให้เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศของท้องถิ่นนั้นๆ

8. **ด้านเทคนิค** อาคารมีรูปร่าง ขนาดและพื้นที่ที่เหมาะสมกับอุปกรณ์ และ เครื่องมือเครื่องใช้ที่นำมาติดตั้งในอาคาร ประสิทธิภาพงานสูง ประหยัดงบประมาณ ค่าใช้จ่าย และ จำนวนบุคลากร เช่น การควบคุมทางเข้าออก การค้นหาสารสนเทศ เป็นต้น

ประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2542 : 12-13) ได้กล่าวถึงการจัดตั้งห้องสมุดว่า อาคารสถานที่เป็น ส่วนสำคัญในการจูงใจให้คนเข้าใช้ห้องสมุด ดังนั้นการจัดตั้งควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้งห้องสมุด ตั้งอยู่ในที่สะดวกในการเดินทาง ปร่าจากเสียงรบกวน ต่างๆ อากาศและแสงสว่างเพียงพอ สามารถขยายห้องสมุดออกไปได้ในภายหลัง

2. ลักษณะอาคาร อาจเป็นส่วนหนึ่งของอาคารหรือเป็นอาคารเอกเทศก็ได้

โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยและความสวยงาม ความทนทาน สะดวกสบาย ถูกสุขลักษณะ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้

3. ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุด ขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของห้องสมุด แต่เนื้อที่ที่จำเป็น ได้แก่

3.1 เนื้อที่สำหรับเก็บสิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนวัสดุ

3.2 เนื้อที่สำหรับผู้อ่าน

3.3 เนื้อที่สำหรับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

3.4 เนื้อที่สำหรับจัดกิจกรรม

3.5 เนื้อที่อื่นๆ เช่น บันได ทางเดินระหว่างชั้นหนังสือ ห้องน้ำ เป็นต้น

4. การจัดและตกแต่งห้องสมุด ต้องจัดวางครุภัณฑ์ภายในห้องสมุดให้เป็นสัดส่วน มีระเบียบ และคำนึงถึงความสัมพันธ์กับผู้ใช้ห้องสมุด และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานด้วย การตกแต่งต่างๆ ควรรู้จักเลือกเฟ้นจัดให้ดูเหมาะสม ไม่สิ้นเปลือง ให้มีความสวยงาม สะอาดตา วัสดุที่ใช้นำมาตกแต่งอาจใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นนำมาดัดแปลงให้เหมาะสม

วามี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 122-123) กล่าวถึงมาตรฐานอาคารและเนื้อที่ภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

1. อาคารเป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางความสะดวกต่อผู้ใช้ มีเนื้อที่เก็บหนังสือ วารสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์อย่างเพียงพอ และมีเนื้อที่สำหรับผู้ใช้ที่เหมาะสม การคำนวณเนื้อที่ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ ลักษณะของทรัพยากร และบริการของห้องสมุด

2. ออกแบบอาคารให้เหมาะสม มีลักษณะดึงดูดผู้ใช้ และอำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามลักษณะหน้าที่ของห้องสมุด และคำนึงถึงความต้องการใช้ในช่วง 10 ปี ข้างหน้า

3. วัสดุประกอบอาคาร ควรใช้วัสดุเก็บเสียง ตัวอาคารมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสม และได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันและบำรุงรักษาทรัพยากรห้องสมุดมิให้เกิดการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันสมควร

4. เนื้อที่ภายในห้องสมุด จัดสรร ดังนี้

4.1 สำหรับเก็บหนังสือและวารสารเย็บเล่ม 60 ตารางเมตรต่อ 10,000 เล่ม และเตรียมเนื้อที่สำหรับหนังสือที่จะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวทุกๆ 10 ปี

4.2 เนื้อที่อื่นๆ ตามการแบ่งงาน ได้แก่

ห้องเก็บของรวม และห้องซ่อม	20-25% ของเนื้อที่ทั้งหมด
ห้องไมโครฟิล์ม	100 ตารางเมตร
ห้องประชุมเล็ก	120 ตารางเมตร

ห้องถ่ายเอกสาร 20 ตารางเมตร

ห้องสัมมนา จำนวน และขนาดตามความจำเป็น

ห้องประชุมใหญ่ จำนวน 100 ที่นั่งขึ้นไป คิด 105 ตารางเมตรต่อคน

ห้องเครื่องจักรกล เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องอัดสำเนา และเครื่องถ่าย

เอกสารตามความจำเป็น

เนื้อที่สำหรับบริการอื่นๆ เช่น ห้องสำหรับค้นคว้าเฉพาะบุคคลให้มีจำนวนเพียงพอ ตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

5. จำนวนที่นั่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุด โดยคำนึงระดับผู้ใช้

5.1 ระดับปริญญาตรี ให้มีร้อยละ 20 ของจำนวนนิสิต คิดเป็น 1.5 ตารางเมตรต่อคน

5.2 ระดับปริญญาโท ให้มีร้อยละ 35 ของจำนวนนิสิต คิดเป็น 2.0 ตารางเมตรต่อคน

5.3 อาจารย์ให้มีร้อยละ 10 ของจำนวนอาจารย์ คิดเป็น 3.0 ตารางเมตรต่อคน

จะเห็นได้ว่า นักการศึกษาแต่ละท่านได้กล่าวถึงอาคารสถานที่ในการจัดตั้งห้องสมุดไว้คล้ายคลึงกัน ดังนั้น การเลือกสถานที่และตัวอาคารจะต้องพิจารณากันอย่างถี่ถ้วน และรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ลักษณะอาคาร อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของอาคารเรียน หรือแยกเป็นเอกเทศก็ได้

2. ขนาดของห้องสมุด ห้องสมุดควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการบรรจุครุภัณฑ์ ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ห้องทำงานของบรรณารักษ์ ห้องประชุมเล็ก และที่นั่งอ่านหนังสือคิดเป็นเนื้อที่ 25 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน

3. การตกแต่งห้องสมุดควรตกแต่งให้สะอาดร่มรื่น และเรียบร้อยทั้งภายใน และบริเวณภายนอกรอบๆ ห้องสมุด และมีการจัดวางชั้นหนังสือ ชั้นวางหนังสือพิมพ์ ตู้เก็บเอกสารเพอร์นิเจอร์ให้เหมาะสม

5. ควรใช้วัสดุเก็บเสียง ตัวอาคารมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสม และได้มาตรฐาน

6. ออกแบบอาคารให้เหมาะสม มีลักษณะดึงดูดผู้ใช้ และคำนึงถึงการขยายพื้นที่ห้องสมุดในอนาคตเพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้

7. การจัดพื้นที่ หรือส่วนบริการต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ให้ดีเป็นส่วนที่สัมพันธ์กันเหมาะสมเพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมทั้งมีระบบความปลอดภัยของอาคารด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 ด้านครุภัณฑ์

ครุภัณฑ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ ครุภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ คือต้องมีลักษณะทนทาน สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย และการรักษาความสะอาด มีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้สอย มีผู้กล่าวถึงครุภัณฑ์ห้องสมุดที่ควรจะมีและเป็นที่ต้องการ ดังนี้

ประทีป จรัสรุ่งรวีร (2542 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่าครุภัณฑ์ หมายถึงของที่ใช้ทนทานซึ่งเป็นเครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ เป็นครุภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีความสวยงาม และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยเป็นสำคัญ ซึ่งครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุด มีดังนี้

1. ชั้นสำหรับวางหนังสือ
2. ชั้นสำหรับวางวารสาร หนังสือพิมพ์
3. ตู้บัตรรายการ
4. ตู้จุลสาร
5. ตู้เก็บของ
6. ตู้และป้ายนิทรรศการ
7. โต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสือ
8. โต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่ และบรรณารักษ์
9. ที่รับ-จ่ายหนังสือ
10. รถเข็นหนังสือ

วาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 126-136) ได้กล่าวว่า ครุภัณฑ์ประกอบอาคาร ต้องมีความเหมาะสมกับผู้ใช้ตามประเภทของห้องสมุดควบคู่ไปกับทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดมีครุภัณฑ์ที่จำเป็นใช้ ดังต่อไปนี้

1. เก้าอี้ ต้องคำนวณอายุการใช้งานให้ได้ระหว่าง 5-10 ปี ควรใช้แบบเรียบไม่มีลวดลาย ไม่ใช่แบบทันสมัยมากเกินไป
2. โต๊ะ มีแบบต่างกันตามประเภทใช้งาน ได้แก่ โต๊ะอ่านหนังสือ โต๊ะอ่านเดี่ยว โต๊ะบริการสื่อโสตทัศน
3. ชั้นวางวัสดุสารนิเทศ ต้องพิจารณาเรื่องความแข็งแรงและจำนวนชั้นให้เพียงพอกับวัสดุสารนิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีที่คล้ายคลึงกันอีก และต้องแจ้งเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกครั้งหากมีการนำ

3.1 ชั้นวางหนังสือที่ให้บริการทั่วไป นิยมใช้แบบสองหน้าเป็นทั้งไม้และเหล็ก

สูง 77 นิ้ว มี 6 ระดับ กว้าง 19 นิ้ว ช่วงละ 36 นิ้ว มีเหล็กกันหนังสือไม่ให้ล้ม เวลาใช้นามาค้อกันยาว 3-4 ช่วงได้

3.2 ชั้นวางวารสาร มีรูปแบบวางลาดเอียง ให้เห็นหน้าปก ชั้นเหล็กสำเร็จรูปจะวางได้ 5 ระดับ สูง 74 นิ้ว กว้าง 17 นิ้ว ยาวช่วงละ 36 นิ้ว มีทั้งสองด้าน มีชั้นเลื่อนสำหรับวางฉบับเก่าคู่กันไปด้วยในแต่ละระดับ

3.3 ที่วางหนังสือพิมพ์ มีลักษณะเป็นที่แขวนไม้หนีบหนังสือพิมพ์ สูงประมาณ 42 นิ้ว แขนงได้ 8-10 ฉบับ มีหลายรูปแบบ

3.4 ชั้นวางหนังสือใหม่

3.5 ชั้นวางสื่อโสตทัศน

3.6 ชั้นวางสิ่งของก่อนเข้าห้องสมุด เป็นบริการรับฝากของใช้

4. ตู้เก็บเอกสาร สำหรับจัดเก็บเอกสารประเภท จุลสาร กฤตภาค รูปภาพ ที่จัดเข้าแฟ้มหัวเรื่อง แขนงเรียนในตู้ 4 ลั่นชัก

5. ตู้บัตรรายการ นิยมใช้ตู้ไม่มีหลายขนาดตามจำนวนลั่นชัก นิยมใช้ตั้งแต่ 30-45-60 ลั่นชัก

6. โต๊ะเอนกประสงค์ ใช้คู่กับตู้บัตรรายการขนาดสูง 42 นิ้ว กว้าง 24 นิ้ว ยาว 50 นิ้ว มีช่องใส่กระดาษสำหรับจดข้อความขนาด 3x5 นิ้ว ได้พื้นหน้าโต๊ะ

7. ป้ายนิเทศ และตู้นิทรรศการ มีรูปแบบทั้งชนิดมองลง หรือมองได้รอบตัว

8. เครื่องมือต่างๆ เป็นครุภัณฑ์ที่ใช้ปฏิบัติงานประจำ ได้แก่

8.1 รถเข็นหนังสือ มีทั้งแบบวางตั้งและวางราบ ล้อต้องแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักได้มากพอสมควร

8.2 เครื่องพิมพ์ดีด

8.3 เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

8.4 เครื่องมือซ่อมหนังสือ เป็นเครื่องตัดกระดาษขนาดใหญ่ เหล็กหนีบหนังสือ ส่วนเจาะไฟฟ้า เครื่องอัดหนังสือ เครื่องเย็บเล่มขนาดใหญ่ และอุปกรณ์อื่นๆ

8.5 สื่อโสตทัศน ได้แก่ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ โทรทัศน์ วิทยุเทป เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพเลื่อน เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม และไมโครฟิช เครื่องคอมพิวเตอร์ระบบซีดีรอมมัลติมีเดีย

9. อื่นๆ ได้แก่

9.1 เครื่องปรับอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

9.2 เครื่องถ่ายเอกสาร
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ออกทั้งหมดให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.3 เครื่องควบคุมทางเข้าออกเป็นประตูสำหรับเก็บสถิติผู้ใช้ หรือจะเป็นประตู

ที่ใช้ตรวจสัญญาณแม่เหล็กไฟฟ้าจากหนังสือ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 10-12) กล่าวถึงครุภัณฑ์ห้องสมุดที่สำคัญ และมีความจำเป็นในการจัดดำเนินงานห้องสมุด โดยทั่วไป มีดังนี้

1. ชั้นหนังสือ
2. ชั้นวารสารและหนังสือพิมพ์
3. ตู้จุลสาร/กฤตภาค
4. ตู้บัตรรายการหนังสือ
5. ที่วางพจนานุกรม
6. ป้ายนิทรรศการ หรือคู่มือนิทรรศการ
7. เคาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ
8. โต๊ะ เก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ
9. รถเข็นหนังสือ
10. ตู้ใส่คัทสนวัสดุและอุปกรณ์อื่นๆ

จะเห็นได้ว่า มีผู้ที่กล่าวถึงครุภัณฑ์ห้องสมุดที่จำเป็นจะต้องมีไว้ในห้องสมุดเพื่อความสะดวกในการใช้งานเหมือนกัน จึงพอสรุปได้ว่า ครุภัณฑ์ห้องสมุดที่จำเป็นและที่ต้องการศึกษานั้นก็คือ ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางวารสาร ชั้นวางหนังสือพิมพ์ เคาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือป้ายนิเทศ โต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสือ ที่วางสัมภาระของนักศึกษา เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระ และประตูควบคุมทางเข้า-ออกพร้อมที่เก็บสถิติ

2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด เป็นวัสดุเพื่อการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าต่างๆ ที่ห้องสมุดได้จัดหา รวบรวมเพื่อให้บริการในห้องสมุด มีผู้กล่าวถึงประเภทของทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ไว้ดังนี้

วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ (2544 : 11-14) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรสารสนเทศแบ่งอย่างกว้างๆ ตามวัสดุที่ใช้บันทึกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรสารสนเทศประเภทวัสดุตีพิมพ์ (Printed materials) วัสดุตีพิมพ์ หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกข้อมูลและสื่อความหมายในรูปของตัวพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรผลิตขึ้นและรวบรวมเป็นเล่มจากการตีพิมพ์ลงบนกระดาษด้วยเครื่องพิมพ์ แบ่งได้เป็น 5 ประเภทคือ

1.1 หนังสือ (Book) หอสมุดมักจัดแบ่งประเภทของหนังสือไว้ ดังนี้

1.1.1 หนังสือวิชาการและหนังสือสารคดี (Non-fiction) หนังสือวิชาการ

จะให้เนื้อหาและข้อมูลทางวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ ส่วนหนังสือสารคดีจะให้ความรู้อันเป็นสาระทั่วไป

1.1.2 หนังสืออ้างอิง (Reference book) เป็นหนังสือที่ประมวลความรู้และข้อเท็จจริงต่างๆ จัดเป็นหัวเรื่อง แต่ละหัวเรื่องจะบรรจุสาระของเรื่องไว้อย่างกะทัดรัดและจบสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นหนังสือที่จัดทำเพื่อให้ใช้ค้นคว้าเป็นเรื่องๆ ตามที่ต้องการได้สะดวก ไม่ต้องอ่านต่อเนื่องตลอดทั้งเล่ม

1.1.3 หนังสือบันเทิงคดี (Fiction) เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน โดยอาศัยประสบการณ์ จำลองชีวิตภายในสังคมเพื่อให้ความเพลิดเพลิน ให้แง่คิดตลอดจนคติต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

1.1.4 หนังสือตำรา แบบเรียน และคู่มือครู เป็นหนังสือที่ใช้เป็นแบบเรียน ตำราเรียน และคู่มือการสอน หรือคู่มือการเรียนการสอน

1.1.5 หนังสือสำหรับเด็ก ได้แก่ หนังสือภาพ การ์ตูน นิทานและสารคดีง่ายๆ สำหรับเด็ก หนังสือประเภทนี้จะให้ความรู้ คติสอนใจและสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้เป็นอย่างดี

1.2 วารสาร (Periodical) แบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะของเนื้อหาวิชา คือ

1.2.1 วารสารวิชาการ (Journal) เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้และวิชาการต่างๆ เนื้อเรื่องจะให้ความรู้เฉพาะวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง รวมทั้งนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือผลการวิจัยที่ยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน จัดทำโดยนักวิชาการนั้นๆ โดยตรง

1.2.2 วารสารทั่วไปหรือนิตยสาร (Magazine) เป็นวารสารสำหรับผู้อ่านทั่วไป มุ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิง ความรู้มักเป็นไปในลักษณะที่ให้ความรอบรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ไม่ใช่เนื้อหาทางวิชาการล้วนๆ

1.2.3 วารสารข่าวหรือวารสารข่าวเชิงวิจารณ์ (News magazine) หมายถึง วารสารที่เสนอบทความและบทวิจารณ์ วิเคราะห์ข่าว สรุปข่าวทางด้านต่างๆ เช่น มติชนสุดสัปดาห์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ เป็นต้น

1.3 หนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีกำหนดการจำหน่ายสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่แน่นอนติดต่อกันไปเป็นลำดับ มีทั้งรายวัน รายสัปดาห์ และรายปักษ์ แต่ส่วนใหญ่จะพิมพ์เผยแพร่เป็นรายวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 จุลสาร (Pamphlet) เป็นทรัพยากรสารสนเทศขนาดเล็ก มีความยาวไม่มากนัก คือ ตั้งแต่ 5-60 หน้า รูปเล่มไม่แข็งแรงถาวร ปกอ่อน อาจเป็นกระดาษแผ่นเดียวพับไปมาหรือเป็นเล่มบางๆ เนื้อหากล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียวและจบบริบูรณ์ภายในเล่ม

1.5 กฤตภาค (Clipping) เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่จัดทำขึ้นใช้เองในห้องสมุด ทำขึ้นจากการตัดบทความหรือภาพจากหนังสือพิมพ์ วารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

2. ทรัพยากรสารสนเทศประเภทวัสดุ ไม่ตีพิมพ์ (Non-printed materials) วัสดุไม่ตีพิมพ์ หมายถึง วัสดุสารสนเทศที่มีได้เป็นรูปเล่ม เหมือนหนังสือ หรือวารสาร แบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 โสตวัสดุ (Audio materials) เป็นวัสดุสารสนเทศที่ใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดสารสนเทศ ได้แก่

2.1.2 แผ่นเสียง (Phonodiscs)

2.1.3 เทปบันทึกเสียง (Phonotapes)

2.1.4 แผ่นซีดี (Compact discs)

2.2 ทศนวัสดุ (Visual materials) เป็นวัสดุที่รับรู้สารสนเทศได้ทางตา อาจดูได้ด้วยตาเปล่า หรือผ่านเครื่องฉาย ได้แก่

2.2.1 รูปภาพ (Picture, Photographs)

2.2.2 ภาพนิ่ง (Slides)

2.2.3 ภาพเลื่อน (Filmstrips)

2.2.4 ภาพแผ่นใส (Transparencies)

2.2.5 แผนภูมิ (Charts)

2.2.6 แผนที่และลูกโลก (Maps & globes)

2.2.7 หุ่นจำลอง (Models)

2.2.8 ของจริงและของตัวอย่าง (Reals and specimens)

2.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio-visual materials) เป็นวัสดุที่ให้สารสนเทศด้วยการดูและฟังไปพร้อมกัน ได้แก่

2.3.1 ภาพยนตร์ (Motion pictures หรือ films)

2.3.2 วิดิทัศน์ (Videotapes หรือ videodiscs) มีทั้งแบบเทป และแบบแผ่นซีดี

2.4 วัสดุย่อส่วน (Microforms)

2.4.1 ไมโครฟิล์ม (Microfilms)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic material) เป็นวัสดุที่บันทึกสารนิเทศไว้ในแผ่นดิสก์ ด้วยสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ การใช้งานต้องผ่านเครื่องแปลงสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นสัญญาณภาพและเสียง วัสดุประเภทนี้ ได้แก่

- 2.5.1 ซีดีรอม (CD-ROM = Compact Disc Read Only Memory)
- 2.5.2 แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล (DVD = Digital Versatile Disc)
- 2.5.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic books = E-book)
- 2.5.4 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic journals = E-Journal)
- 2.5.5 หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic newspapers = E-newspapers)
- 2.5.6 ฐานข้อมูล (Databases)

เอ็อมพร ทศนประสิทธิผล (2542 : 14-15) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรสารนิเทศ (Information Resources) หมายถึง สารนิเทศที่มีคุณค่า ซึ่งเป็นการบันทึกข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว และความรู้โดยใช้อักษร ภาพ สัญลักษณ์ รหัส หรือเสียง ซึ่งสามารถปรากฏให้เห็น หรือได้ยิน หรือสัมผัสได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง วัสดุส่วนใหญ่ของห้องสมุดมักจะเห็นในรูปแบบของหนังสือ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ วัสดุสารนิเทศจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ซึ่งแต่ละประเภทแบ่งย่อยได้ดังนี้

1. วัสดุตีพิมพ์ (Printed Materials) หมายถึง สารนิเทศทุกชนิดที่ตีพิมพ์ลงกระดาษ
จำแนก ดังนี้

1.1 หนังสือ (Books) พิจารณาตามลักษณะให้บริการเป็น 3 ประเภท คือ

1.1.1 หนังสือทั่วไป (General Books) หมายถึง หนังสือทุกชนิดที่ให้บริการยืมได้
ระยะยาวกว่าหนังสือสงวน และให้ยืมได้มากกว่า

1.1.2 หนังสือสงวน (Reserved Books) ห้องสมุดบางแห่งเรียกหนังสือของ
หรือหนังสือสำรอง

1.1.3 หนังสืออ้างอิง (Reference Books) เป็นหนังสือพิเศษที่มีลักษณะไม่สะดวก
ที่จะนำออกจากห้องสมุด ให้บริการค้นคว้าภายในห้องสมุดเท่านั้น

1.2 วารสารและนิตยสาร (Journals and Magazines) เป็นวัสดุตีพิมพ์ที่กำหนดออก
แน่นอนและต่อเนื่อง วารสารมุ่งเสนอความรู้ นิตยสารมุ่งให้ความบันเทิง

1.3 หนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ออกตามกำหนดติดต่อกัน อาจเป็น
รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน มุ่งเสนอข่าว หรือข้อมูลที่ต้องการความรวดเร็ว

1.4 เอกสารเป็นเอก (Pamphlets) เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็ก ความหนาโดยประมาณ 60 หน้า
มุ่งเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 กฤตภาค (Clippings) เป็นวัสดุตีพิมพ์ที่เกิดจากการคัดเลือกเรื่องจากสิ่งพิมพ์ที่ไม่ต้องการเก็บทั้งเล่ม

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ (Nonprinted Materials) หมายถึง สารนิเทศที่บันทึกลงในวัสดุอื่นใด นอกเหนือจากกระดาษ จำแนกได้ ดังนี้

2.1 โสตวัสดุ คือ วัสดุสารนิเทศที่ใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดข้อมูล เช่น แผ่นเสียง (phonodisc) แผ่นดิสก์ (disc) เป็นต้น

2.2 ทศนวัสดุ เป็นวัสดุที่ผู้รับสารนิเทศต้องใช้ตารับรู้ เช่น รูปภาพ แผ่นผั่ง หรือต้องรับข้อมูลโดยใช้เครื่องฉาย เช่น ภาพนิ่ง (slides) ภาพเลื่อน (filmstrips) แผ่นใส (transparency)

2.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio-Visual Materials) เป็นวัสดุสารนิเทศที่มีทั้งภาพและเสียง เช่น ภาพยนตร์ (motion pictures) สไลด์ประกอบเสียง (slide multivisions) โทรทัศน์ เป็นต้น

2.4 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีทัศน์ (videotape) ซีดี-รอม (CD-ROM) เป็นต้น

2.5 วัสดุย่อส่วน (Microforms) เช่น ไมโครฟิล์ม (microfilm) ไมโครการ์ด (microcard) ไมโครฟิช (microfiche) เป็นต้น

พิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์ และคณะ (2542 : 55) ได้กล่าววาทัพพยากรสารสนเทศ หมายถึง แหล่งสารสนเทศทุกรูปแบบที่ห้องสมุดได้คัดเลือก จัดหา วิเคราะห์ และจัดรวบรวมอย่างเป็นระเบียบไว้ให้ผู้ใช้ค้นคว้าหาสารสนเทศที่ต้องการ และจัดบุคลากรบริการสารสนเทศ เพื่อคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดมีหลายรูปแบบ แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. สิ่งตีพิมพ์บนแผ่นกระดาษ เช่น หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค เป็นต้น
2. สิ่งบันทึกถาวรด้วยอักษรด้วยมือ เช่น จดหมายตอบโต้ ต้นฉบับ ถายมือด้วยตัวเขียน หรือตัวพิมพ์จากเครื่องพิมพ์
3. สื่อโสตทัศน เช่น รูปภาพ แผนที่ ลูกโลก แผนภูมิ แผนภาพ ภาพเคลื่อนไหว ภาพเลื่อน ภาพนิ่ง แผ่นโปร่งใส แถบบันทึกเสียง ภาพยนตร์ แถบวิดีโอ เป็นต้น
4. วัสดุย่อส่วน เช่น ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ไมโครการ์ด ไมโครพริ้นท์ เป็นต้น
5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น แผ่นจานแม่เหล็ก แถบแม่เหล็ก จานเสียง และซีดีรอม เป็นต้น

จากข้อความที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักการศึกษาทุกท่านได้เขียนไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จึงพอสรุปได้ว่าทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. วัสดุพิมพ์ (Printed material) ประกอบด้วย หนังสือ วารสาร หรือนิตยสาร
หนังสือพิมพ์ จุลสาร และกฤตภาค

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ (Non-printed material) ประกอบด้วย โสตวัสดุ ทัศนวัสดุ โสทัศน์วัสดุ
วัสดุย่อส่วน และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์

ดังนั้นห้องสมุดของสถานศึกษาควรมีทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดต่างๆ ที่ได้กล่าวมานี้
อย่างเพียงพอ และหลากหลายประเภทเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นคว้า และเลือกใช้ได้ตาม
ต้องการ

2.4.4 ด้านบุคลากร

งานห้องสมุดจะประสบผลสำเร็จและดำเนินไปด้วยดีต้องมีบุคลากรเป็นผู้ดำเนินงาน
บุคลากรห้องสมุด ได้แก่ หัวหน้างานห้องสมุด บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
และนักการภารโรง บุคคลดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติและหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันออกไป

วาทณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 51-57) กล่าวถึงบุคลากรในห้องสมุด มีหน้าที่
หลากหลายตามประเภทของงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. งานวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ (Professional works)
 2. งานที่ไม่ใช่วิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ (non-professional works)
1. งานวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 มีวุฒิทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ หรือ สารนิเทศศาสตร์
 - 1.2 มีความรู้เฉพาะด้าน บรรณารักษ์ต้องมีความรู้ที่สอดคล้องกับประเภทของ
ห้องสมุดที่รับผิดชอบ
 - 1.3 มีความศรัทธาค่อวิชาชีพบรรณารักษ์ เพื่อทำให้งานในความรับผิดชอบ
เจริญก้าวหน้า ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกสนุกไปกับการทำงานอย่างมีความสุข
 - 1.4 มีอุดมคติในการทำงาน เป็นแนวทางให้งานต่างๆ ผ่านพ้นอุปสรรค และเกิด
สัมฤทธิ์ผลมากที่สุด
 - 1.5 มีนิสัยรักการอ่าน ช่วยให้บรรณารักษ์เกิดความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในวิชา
การต่างๆ อย่างทั่วถึง
 - 1.6 มีความอดทน ขยัน รอบคอบ และซื่อสัตย์ เพื่องานบริการที่ต้องพบกับคน
จำนวนมาก หลายประเภทตลอดเวลา
 - 1.7 มีความยุติธรรมและมีอารมณ์ขัน
 - 1.8 มีระเบียบและความคิดสร้างสรรค์
 - 1.9 รู้แหล่งสารนิเทศอย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนางานบริการให้กว้างไกล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีลิขสิทธิ์สงวนเนื้อหาและห้องสมุดแห่งชาติของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.10 มีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพ เรียบร้อย
2. งานที่ไม่ใช่วิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่
 - 2.1 งานในสำนักเลขานุการ เช่น เลขานุการ เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการเงินและบัญชี นักวิชาการพัสดุ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
 - 2.2 งานผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
 - 2.3 งานพิมพ์ดีด เป็นเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด
 - 2.4 งานนักการภารโรง

สุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) กล่าวว่า งานบริการเป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้อยู่ตลอดเวลา ผู้ให้บริการจะเป็นคนสร้างความประทับใจได้ดี ผู้ให้บริการจึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ชอบงานบริการ มี Service Minded ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
2. ศึกษางานมีความเข้าใจงานให้ถ่องแท้
3. ฝึกทักษะในการสื่อสาร การซักถาม การสังเกต โดยเฉพาะการสื่อสารประเภทอวัจนภาษา (Non-Verbal Communication)
 4. เน้นในเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส
 5. สร้างลักษณะนิสัยในการทำงานที่ดี มีความตั้งใจในการทำงานและเพิ่มค่านิยมในการทำงานที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 6. มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา เข้าใจธรรมชาติของคน
 7. มีความรอบรู้ รอบคอบ โดยเฉพาะแหล่งสารนิเทศ
 8. มีความยุติธรรม ให้โอกาสแก่ผู้ใช้ทุกคน
 9. มีความอดทน
 10. ศึกษาความพึงพอใจ ติดตาม ประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

อัมพร ปันศรี (2530 : 177-194) กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือนุเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด มี 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ (Professional Librarian)
2. ประเภทที่ไม่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ (Non – Professional Librarian)
 1. ประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ ได้แก่ ตำแหน่งบรรณารักษ์ ควรมีคุณสมบัติโดยทั่วไป ดังนี้

เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

- 1.1 มีความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์
- 1.2 เป็นผู้มีความรู้ขั้นสูง คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ

1.3 เป็นผู้มีความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกเพศ ทุกวัย

1.4 มีนิสัยชอบอ่าน ศึกษาค้นคว้า รักหนังสือ และมีความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของหนังสือ

1.5 มีความละเอียด ประณีต อดทน

1.6 เป็นคนมีระเบียบวินัย

1.7 เป็นคนมีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย จะต้องรู้จักยกย่องผู้อื่น และถ่อมตนอยู่เสมอ

1.8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.9 มีอารมณ์ดี อิ่มเอมแจ่มใสเสมอ ศึกษาวาจาเรียบร้อย มีความสุขุมเยือกเย็น

1.10 มีบุคลิกทั่วไปดี แต่งกายสะอาด เรียบร้อย

2. ประเภทที่ไม่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล นักการภารโรง เป็นต้น

ลักษณะ บำรุงชูเกียรติ (2536 : 130-140) ให้ข้อเสนอแนะว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและบุคลากรสารสนเทศ ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. พัฒนาดตนเองให้มีศักยภาพในการให้บริการทางวิชาการ และส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ (Knowledge place) อย่างแท้จริง

2. รับรู้พัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อให้เป็นผู้ใช้ และผู้บริการที่ดี

3. มีทักษะในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

Barden (1997 : 37-70) กล่าวถึงการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศว่าควรมุ่งเน้นในด้านต่อไปนี้

1. การใช้เทคโนโลยีและการจัดระบบเครือข่าย (Technology skill and network management)

2. การใส่ใจต่อความต้องการของผู้ใช้ (Customer care)

3. การจัดการ การจัดเก็บ และการค้นคืนสารสนเทศ (Media management, storage and retrieval)

4. การพัฒนารูปแบบเชิงธุรกิจให้แก่บุคลากรและห้องสมุด (Business evelopment)

จากความคิดเห็นต่างๆ ดังกล่าวเบื้องต้น พอจะสรุปได้ว่าคุณลักษณะต่างๆ โดยทั่วไปของบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นที่ต้องการ ได้แก่

1. คุณสมบัติทางวิชาการและวิชาชีพ

1.1 มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ สามารถเสนอบริการที่มีประสิทธิภาพ และ

แนะนำผู้ใช้บริการได้ รวมทั้งรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานห้องสมุด

1.2 มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาห้องสมุดที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง

1.3 เป็นผู้มีความรู้สูง รั้งงานห้องสมุด มุ่งมั่นที่จะใช้สติปัญญาเพื่อวิชาชีพ

บรรณารักษ์

1.4 ติดตามความเคลื่อนไหวในวิชาชีพบรรณารักษ์และวิชาการต่างๆ หมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และทำตนให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

1.5 ร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นหรือสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษ์ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับบุคลากรในสาขาอื่นด้วย

1.6 รักหนังสือ รักการอ่านและการค้นคว้าวิจัย

1.7 รับรู้พัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อให้เป็นผู้ใช้ และผู้บริการที่ดี

1.8 มีทักษะในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

1.9 การใส่ใจต่อความต้องการของผู้ใช้

2. คุณสมบัติส่วนบุคคล

2.1 มีบุคลิกดี เช่น กิริยาจาสุภาพเรียบร้อย แต่งกายสะอาด

2.2 มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด มีความสามารถในการจัดการและการแก้ปัญหา

2.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามจัดบริการใหม่ๆ ปรับปรุงและจัดห้องสมุดให้ดูสวยงามแปลกใหม่อยู่เสมอ

2.4 มีความละเอียดประณีต มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยดี อดทน ขยัน และตรงต่อเวลา

2.5 มีอารมณ์ดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

2.6 มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยา และสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักยกย่องผู้อื่นและถ่อมตน มีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย

2.7 มีสุขภาพแข็งแรง

2.4.5 ด้านการบริการ

การบริการ คือ งานหัวใจของห้องสมุด เพราะการดำเนินงานห้องสมุดทุกแห่งก็เพื่อที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ดีที่สุด และให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์มากที่สุด ประเภทของการบริการนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงขอบเขตของการบริการไว้หลายท่าน ดังนี้

เอ็ดมุนด์ ทศนประสิทธิ์ผล (2542 : 19-20) กล่าวว่าห้องสมุดส่วนใหญ่จะมีบริการพื้นฐานเหมือนกัน ส่วนบริการพิเศษขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ และความพร้อมของห้องสมุดนั้นๆ ดังต่อไปนี้

1. บริการพื้นฐาน
 - 1.1 บริการจ่าย – รับ (Circulation Service)
 - 1.2 บริการหนังสือสงวน (Reserved Book Service)
 - 1.3 บริการสอนหรือแนะนำการใช้ห้องสมุด
2. บริการพิเศษ
 - 2.1 บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Inter Library Loan)
 - 2.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (Reference Service)
 - 2.3 บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service)
 - 2.4 บริการสืบค้นสารนิเทศทางไกล (Internet)

ประจำปี จรัสรุ่งรวิโร (2542 : 17-19) อธิบายถึงห้องสมุดประเภทต่างๆ ควรจัดให้มีงานบริการดังนี้

1. บริการให้ยืมหนังสือ
2. บริการจองหนังสือ หรือหนังสือสำรอง
3. บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า หรือบริการเอกสารสนเทศ
4. บริการสอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด
5. บริการแนะนำและช่วยเหลือการอ่าน
6. บริการรวบรวมบรรณานุกรม
7. บริการจัดทำบรรณนิวารสาร
8. บริการข่าวสารทันสมัย
9. บริการทำสาระสังเขป
10. บริการถ่ายสำเนาและแปลเอกสาร
11. บริการยืมระหว่างห้องสมุด
12. บริการความรู้แก่ชุมชน

นงลักษณ์ ไม่น่ายักจิง (2536 : 17-18) แนะนำว่างานบริการของห้องสมุดโดยทั่วไปมีดังนี้

1. บริการตอบคำถาม
2. บริการสาระสังเขปและบรรณนิ
3. บริการข่าวสารทันสมัย
4. บริการคัดเลือกและเผยแพร่ข้อสนเทศ
5. บริการแปลเอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีลิขสิทธิ์สงวนเนื้อหา และห้องสมุดจึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. บริการอ้างอิง
7. บริการยืมระหว่างห้องสมุด
8. บริการค้นข้อมูลสารสนเทศระบบออนไลน์

การให้บริการของห้องสมุดมีทั้งการให้บริการพื้นฐานต่างๆ ไป การให้บริการในรูปแบบเชิงวิชาการ ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น ความต้องการของผู้ใช้จึงแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (นิธิมา สังคหะ. 2538 : 95) คือ

1. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การมีที่นั่งอ่านที่ได้มาตรฐานและเพียงพอ การมีบรรยากาศของการศึกษาค้นคว้า การมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร ห้องน้ำ และการมีกฎระเบียบที่ไม่เคร่งครัด
2. ด้านข้อมูลข่าวสาร ห้องสมุดควรจัดหาข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ครอบคลุมและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนั้นควรมีเครื่องมือช่วยค้นที่มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง
3. ด้านบริการ นอกจากบริการพื้นฐานแล้ว ห้องสมุดควรจัดให้มีบริการใหม่ๆ ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. บุคลากรผู้ให้บริการ นอกจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ให้บริการที่ดีแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความสามารถในการให้คำแนะนำหรือสอนให้ผู้ใช้เข้าใจได้ เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ใช้ได้ เป็นผู้รอบรู้ เป็นตัวกลางระหว่างห้องสมุด และมีความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ

สมนึก คีรีโต (2538 : 23-37) กล่าวว่า ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารจำนวนมากอยู่ในรูปฐานข้อมูลทั้งที่เป็นข้อความ ภาพกราฟิก และเสียง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนและการค้นคว้าวิจัย ผู้เรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางวิชาการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถสืบค้นสารสนเทศทางออนไลน์จากห้องสมุดดิจิทัล ซึ่งมีข้อมูลทั้งในรูปแบบของบรรณานุกรม และเนื้อหาเต็มของเอกสาร

ทรัพยากรบนอินเทอร์เน็ตนั้นมีจำนวนมากมายและหลากหลาย ซึ่งทรัพยากรบนอินเทอร์เน็ตที่สำคัญ มีดังนี้ Harris. ; Jill. ; Rowley. (อ้างใน รุ่งอรุณ ภาสูกสกุล. 2542 : 21-22)

1. ห้องสมุด ห้องสมุดจำนวนมากในปัจจุบันได้รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศและจัดทำเป็นฐานข้อมูล ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศด้วยวิธีการเข้าถึงสาธารณะออนไลน์ (Online Public Access Catalog-OPACs) นอกจากนั้นยังสามารถเข้าถึงวารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือต่างๆ ทางออนไลน์ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงด้วยวิธีการต่างๆ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ การเข้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ระยะไกล หรือ โฟเฟอร์ เป็นต้น

2. ฐานข้อมูล ผู้ใช้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลจำนวนนับพันที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะอย่างยิ่งฐานข้อมูลทางวิชาการของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัย และยังสามารถเข้าถึงข้อมูลอื่นๆ ทั้งนี้อินเทอร์เน็ตได้เชื่อมต่อฐานข้อมูลที่จัดกระจายทั่วโลก ฐานข้อมูลเหล่านี้ยังมีเอกสารจำนวนมากมายซึ่งผู้ใช้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งซอฟต์แวร์ราคาถูก นอกจากนี้บางฐานข้อมูลอาจมีบริการพิเศษอื่นๆ เช่น บริการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งรายชื่อบทความใหม่จากวารสารฉบับล่าสุด โดยการกำหนดชื่อวารสารที่สนใจไว้ล่วงหน้า หรือบริการส่งโทรสารบทความนั้นๆ

3. สารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญทางการศึกษา การค้นคว้าจึงไม่จำกัดเพียงแต่ภายในมหาวิทยาลัยและสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้บริการการเข้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ระยะไกล การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล หรือ โทเฟอร์ รวมทั้งสามารถดาวน์โหลดข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เช่น แฟ้มข้อมูลประเภทรูปภาพ เป็นต้น

4. กลุ่มอภิปราย เป็นแหล่งข้อมูลที่คิดและทันสมัย ทำให้ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นและอภิปรายเกี่ยวกับงานวิจัยหรือเรื่องที่สนใจทางอินเทอร์เน็ต

บุญเรือง นิยมหอม (2540 : 85) กล่าวว่าอินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นแหล่งสำคัญในการจัดเตรียมทรัพยากรในการเรียนการสอน เผยแพร่ กระจาย หรือแจกจ่ายเครื่องมือต่างๆ ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

Chisenga (1999 : 37-38) กล่าวว่านักศึกษามหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่างๆ ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้า และการวิจัย เช่น การวิจัยโครงการต่างๆ การสร้างโปรแกรมการสอนทางไกล การผลิตสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์บนเว็ลด์ไวด์เว็บ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกลุ่มอภิปราย เป็นต้น

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงการบริการของห้องสมุดที่สำคัญๆ มาแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการ ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าสำนักหอสมุดกลาง ควรมีการบริการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในเรื่องต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การบริการยืม - คืน (Circulation Service)

บริการยืม - คืน หรือบริการให้ยืม (Borrowing Service) เป็นบริการสำคัญอันดับแรกของห้องสมุด ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอให้มีการใช้ประโยชน์จากวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุด บริการนี้มีหน้าที่ให้ยืมและรับคืนวัสดุสิ่งพิมพ์ตามความต้องการของผู้ใช้ อำนวยความสะดวกในการค้นหาสิ่งที่ต้องการให้แก่ผู้ใช้ด้วยการดูแลรักษาสภาพ และจัดเก็บวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ให้เรียบร้อยถูกต้องตามระบบการจัดหมวดหมู่ที่ห้องสมุดใช้ เก็บสถิติการจ่าย-รับ และจำนวนผู้เข้าใช้ห้องสมุด งานบริการจ่าย-รับถือเป็นหน้าที่ของห้องสมุดแต่ละแห่งจะกำหนดระเบียบขึ้นเอง และเปิดเผยประกาศให้ทราบ โดยทั่วกัน เพื่อจะทำให้ผู้ใช้รู้ถึงสิทธิของตนเอง ทั้งจะเป็นการทำให้งานในหน้าที่เรียบร้อยขึ้นด้วย

2. การบริการหนังสือจอง (Reserved Book Service)

บริการหนังสือจองห้องสมุดบางแห่งเรียกว่า บริการหนังสือสำรองหรือบริการหนังสือสงวน เป็นบริการจัดหนังสือและวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่มีจำนวนน้อยในห้องสมุดแต่จะมีผู้ต้องการใช้มากแยกไว้ต่างหากจากหนังสือทั่วไป กำหนดระเบียบการใช้ให้แตกต่างจากการใช้หนังสือทั่วไป โดยจำกัดจำนวนเล่มที่ให้ยืม ระยะเวลาการยืมและลำดับก่อนหลังในการติดต่อขอยืม เพื่อให้มีการหมุนเวียนใช้กัน ได้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม กำหนดค่าปรับหนังสือจองที่เกินกำหนดให้สูงกว่าค่าปรับหนังสือทั่วไป หนังสือจองแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หนังสือจองต่อจากผู้อื่น (Individual Reserved Book) ได้แก่ หนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่ให้ยืมได้ตามปกติ แต่เมื่อมีผู้ต้องการใช้มากและมีผู้อื่นยืมไปก่อน ผู้ที่ต้องการใช้คนต่อไปต้องลงชื่อจองล่วงหน้าไว้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อจะได้ขอยืมต่อภายหลังที่หนังสือเล่มนั้นถูกนำมาคืนห้องสมุด ซึ่งจะแจ้งให้ผู้จองมารับได้ ถ้ามีผู้จองหลายคนก็จะยืมได้ตามลำดับก่อน-หลังการจอง

2.2 หนังสือจองที่ใช้เป็นกลุ่ม (Group Reserved Book) ได้แก่ หนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาทุกคนอ่านเพื่อประกอบการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งหรือประกอบการทำรายงานหรือภาคนิพนธ์ตามที่อาจารย์กำหนดในรายวิชาต่างๆ แต่หนังสือและวัสดุการอ่านดังกล่าวมีอยู่น้อยเล่ม ทางห้องสมุดจึงได้จัดแยกไว้ต่างหากตามรายชื่อหนังสือและวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่อาจารย์แจ้งมา หรือตามที่ห้องสมุดเห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาทุกคนมีโอกาสใช้หนังสือและวัสดุการอ่านเหล่านั้น โดยทั่วถึงกัน (สุพัตรา สิ้นชัยสุข. 2532 : 18-19)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บริการตอบคำถามและค้นคว้า (Reference Service)

เป็นการบริการที่ช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุดให้ได้รับข่าวสาร ความรู้ เรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการโดยห้องสมุดจัดให้มีบรรณารักษ์ตอบคำถาม เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าและการให้คำแนะนำ คำถามที่ถามมีหลายประเภท เช่น คำถามทั่วไป คำถามอ้างอิง คำถามค้นคว้าและคำถามวิจัย เป็นต้น

4. การบริการสอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด (Library Instruction Service)

จุดมุ่งหมายของการให้การศึกษาคือเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางในการให้การศึกษแก่ผู้ใช้ห้องสมุดและสถาบันที่ห้องสมุดสังกัดอยู่ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 4.1 เพื่อกระตุ้นและโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าไปใช้ห้องสมุดมากขึ้น
- 4.2 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักการใช้ห้องสมุดมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับห้องสมุดอื่นๆ ได้
- 4.3 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ในห้องสมุด ตลอดจนบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุด
- 4.4 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองในการใช้ห้องสมุดและมีมารยาทที่ดีในการเข้าไปใช้ห้องสมุด
- 4.5 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีทัศนคติที่ดี ตลอดจนเกิดความมั่นใจในประสิทธิภาพของห้องสมุดและบุคลากรห้องสมุด
- 4.6 เพื่อเป็นการประหยัดเวลาการทำงานของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ไม่ต้องคอยตอบคำถามต่อผู้ใช้ห้องสมุดอยู่ตลอดเวลา

5. การบริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service)

เป็นการบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทราบข้อเท็จจริงข่าวสารหรือความก้าวหน้าใหม่ๆ ในวิชาที่เกี่ยวข้องให้เร็วที่สุด โดยการถ่ายสำเนาสารบัญ เรื่อง ในวารสารเล่มใหม่สุดที่ห้องสมุดได้รับและแจ้งรายการสิ่งพิมพ์ใหม่ๆ ที่ห้องสมุดได้รับ ประกาศให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทราบ

6. การบริการรวบรวมบรรณานุกรม (Bibliographic Service)

การรวบรวมรายชื่อหนังสือ วัสดุการอ่านอื่นๆ อย่างมีแบบแผน ตามชนิดของสิ่งพิมพ์ด้วยการให้รายละเอียดแต่ละเรื่องเกี่ยวกับ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์ ปีที่พิมพ์ เลขหน้า รวมทั้งอาจจะเป็นบรรณนิทัศน์สังเขป หรือสารประกอบด้วยตามความเหมาะสม เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การบริการถ่ายเอกสารและสำเนา (Photocopy Service)

เป็นการบริการที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายตามห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทั่วไป เพราะช่วยประหยัดเวลาในการคัดเลือก ในกรณีที่ห้องสมุดไม่อนุญาตให้นำหนังสือบางเล่มหรือสิ่งพิมพ์บางประเภทออกนอกห้องสมุด นอกจากนี้ยังช่วยรักษาค้นฉบับให้มีสภาพคงทนถาวร หรือในกรณีที่ต้นฉบับมีราคาแพงมากจะช่วยลดภาระในการซื้อต้นฉบับเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังช่วยลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากการฉีก กรีดสิ่งพิมพ์อีกด้วย

8. บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Inter Library Loan)

เป็นระบบการยืมระหว่างห้องสมุดที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกันเพื่อวัตถุประสงค์ช่วยงานค้นคว้าสำหรับการศึกษาหรืองานวิจัย ด้วยการใช้ระเบียบการยืมทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน ซึ่งเป็นการตกลงกำหนดระเบียบการปฏิบัติที่สะดวก ประกอบด้วยรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการและการพัฒนาทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้งานบริการมีประสิทธิภาพ ส่วนมากจะให้บริการในรูปแบบของเอกสารสำเนา เพื่อไม่ให้มีปัญหาติดคามทวงหรือการสูญหายของต้นฉบับจริง

9. บริการจัดทำสารบัญ (Abstracting Service)

เป็นบริการย่อเรื่องของบทความทางวิชาการจากหนังสือ วารสาร หรือเอกสารอื่นๆ พร้อมทั้งให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม ซึ่งจะจัดทำตามความต้องการของผู้ใช้เป็นครั้งคราวหรือจัดทำเป็นประจำ

10. บริการบรรณนิเวศ

เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเพื่อช่วยผู้ใช้ในการค้นบทความวารสาร อาจจัดทำในรูปแบบของบัตรรายการหรือจัดพิมพ์ในรูปแบบให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม

11. บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้แก่การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร ฐานข้อมูล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การจัดการและบริการทรัพยากรสารสนเทศได้หลายรูปแบบ ทำให้เกิดแนวคิด ห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library) ห้องสมุดเสมือนจริง (Virtual Library) และห้องสมุดลูกผสม (Hybrid Library) ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ โดยระบบเชื่อมต่อที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถเข้าถึงสารสนเทศ โดยไม่จำกัดรูปแบบของสารสนเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. บริการฐานข้อมูล ที่จัดบริการไว้ให้กับผู้ใช้สืบค้นข้อมูลมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

12.1 ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ (On-line database search) ฐานข้อมูลออนไลน์เข้าถึงโดยผ่านระบบโทรคมนาคม โดยมีคอมพิวเตอร์เป็นที่เก็บฐานข้อมูลขนาดใหญ่หลายฐานข้อมูล และสามารถส่งข้อมูลแก่ผู้ใช้ที่อยู่ปลายทางที่ห่างไกลได้ ผู้ใช้จะติดต่อคอมพิวเตอร์กลางด้วยโทรศัพท์ผ่านโมเด็ม และสามารถค้นหาเรียกสารนิเทศได้โดยใช้โปรแกรมการหา และค้นคืนที่ติดตั้งในระบบ เช่น ฐานข้อมูล IEEE/IEE Electronic Library (IEL), DAO (Dissertation Abstracts Online), ACM Digital Library เป็นต้น

12.2 ฐานข้อมูลซีดี-รอม (CD-ROM database search) ซีดี-รอมเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีรูปร่างเหมือนแผ่นบันทึกเสียง สิ่งที่บันทึกไว้บนซีดี-รอมเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถอ่านและแสดงได้บนจอคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลซีดี-รอม ประกอบด้วยสองส่วนคือ ไฟล์ข้อมูลและโปรแกรมบรรจุงบนแผ่นเดียวกัน สารนิเทศที่บรรจุไว้ส่วนใหญ่เป็นบรรณานุกรม วรรณคดีและสาระสังเขป และนามานุกรม เช่น ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ประเทศไทย, ฐานข้อมูล CAB ABSTRACTS เป็นต้น

12.3 ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเอง หรือกลุ่มห้องสมุดร่วมกันจัดทำ โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องสมุด เป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น การยืมระหว่างห้องสมุด ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศจะช่วยให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการค้นหา หนังสือ วิทยานิพนธ์ วรรณคดีวารสาร สาระสังเขป ฯลฯ สถาบันบริการสารสนเทศระดับอุดมศึกษาเกือบทุกแห่งจะมีบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อสอบถามชื่อสิ่งพิมพ์ ผู้แต่ง หัวเรื่อง โดยไม่จำเป็นต้องใช้บัตรรายการ ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้ด้วยตนเองอย่างง่ายดาย เพราะมีคำอธิบายแนะนำวิธีใช้ไว้ให้

13. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

เป็นบริการที่แนะนำให้ผู้ใช้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์สูงสุด ผู้ใช้รู้จักและเข้าใจ กฎ ระเบียบ และบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดให้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และระหว่างหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด และเป็นการรวบรวมปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ นำมาปรับปรุงให้งานห้องสมุดพัฒนาและเพิ่มปริมาณ ทั้งเป็นการสนองความต้องการได้ตรงจุดประสงค์

14. บริการพิเศษอื่นๆ

เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ เช่น บริการจัดส่งเอกสารให้แก่ผู้ใช้ บริการขอใช้ห้องประชุม ห้องสัมมนาเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติมา ตั้งปรัชญากุล (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการสำรวจการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทบทวนตำราเรียนและทำงานอื่นๆ โดยใช้เป็นที่พักผ่อนน้อยที่สุด นักศึกษาใช้ตำราวิชาการและวารสารวิชาการมากที่สุด รองลงมาใช้หนังสือพิมพ์ และวารสารวิเคราะห์ข่าว และควรจัดหาหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น

ขจรวรรณ คมณา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุด คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเดือนละครั้ง โดยใช้เวลาวางจากการสอนมาเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุด มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นหาและยืมหนังสือมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อค้นหาหาความรู้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย วิธีการค้นหาเอกสารที่ต้องการส่วนใหญ่ใช้วิธีค้นหาจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุดจัดไว้ให้บริการผ่านระบบเครือข่าย OPAC (Online Public Access Catalog) อาจารย์มีความต้องการใช้บริการสืบค้นข้อมูล จากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับมาก รองลงมาคือบริการสืบค้นหนังสือโดยใช้คอมพิวเตอร์ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการและทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในด้านบริการต่างๆ ควรที่จะเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล (OPAC) และบริการ INTERNET ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด ควรเข้มงวดกับนักศึกษาในเรื่องการแต่งกายในสถานที่ราชการในขณะที่ในห้องสมุดไม่ควรเสียงดัง และไม่ควรใช้อุปกรณ์สื่อต่างๆ เพราะรบกวนผู้อื่น ควรหาวิธีการรักษาหนังสือไม่ให้หาย และควรขยายเวลายืมวารสารให้มากขึ้น

กัทธยา ปรีชานี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ยมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้เพื่อค้นหาและอ่านหนังสือ/เอกสารเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดโดยเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาใช้วิธีค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ บางครั้งนักศึกษาไม่สามารถหาหนังสือและเอกสารได้ มีสาเหตุมาจากหนังสือและเอกสารมีรายการในฐานข้อมูลแต่ไม่พบหนังสือและเอกสารบนชั้น

จารุรัตน์ บุญประเสริฐ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการสารสนเทศเพื่อการสอนและเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ คือ หนังสือตำราภาษาไทย หนังสือพิมพ์ และบริการสารสนเทศที่ทันสมัย ปัญหาในการเข้าถึงสารสนเทศ คือ เครื่องมือช่วยค้นหาอื่นๆ เช่น บัตรดัชนีวารสารไม่มีประสิทธิภาพ และทรัพยากรสารสนเทศมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ

จิตรภรณ์ เฟ็งคี. (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545 : 23-24) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ของห้องสมุด สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการสืบค้นรายการ บรรณานุกรมระบบออนไลน์เพื่อเตรียมการสอน เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อศึกษา หาความรู้ เขียนตำรา เพื่อทำวิจัย เพื่อการค้นคว้าหาความรู้ในการศึกษาต่อ เพื่อเตรียมข้อมูลในการ อบรมสัมมนาและเพื่อเขียนบทความสารคดี ตามลำดับ ในขณะที่นักศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อทำ รายงานประกอบการเรียน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมประกอบรายวิชาที่เรียน เพื่อศึกษาหาความรู้ ในแขนงวิชาอื่นๆ เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อค้นคว้าหาความรู้ในการศึกษาต่อ เพื่อ หาประสบการณ์และอยากใช้ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้น รายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ด้านสภาพการให้บริการพบว่า ผู้ใช้พึงพอใจต่อคำแนะนำในการ ใช้จากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในระดับมาก แสดงว่าผู้ใช้บริการยังคงต้องการคำแนะนำและการ ช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ เพราะเห็นว่าเจ้าหน้าที่สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการค้น ได้ ทำให้การค้นมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น โดยสรุปผู้ใช้บริการพึงพอใจเกือบทุกด้าน ตั้งแต่ด้านผลการ สืบค้น ด้านความสามารถของระบบ ด้านการให้บริการ ทั้งนี้เพราะการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบ OPAC สะดวกและรวดเร็ว วิธีการไม่ยุ่งยาก มีข้อความอธิบายวิธีใช้ที่หน้าจอให้ผู้ค้นปฏิบัติตาม ผู้ใช้บริการกับเครื่องสามารถโต้ตอบกันได้ และผลที่ได้ก็ตรงกับความต้องการ จึงทำให้ผู้ใช้บริการ พึงพอใจ

จิราพรรณ อินทศิริพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการใช้ห้องสมุดโดยการศึกษาด้วย ตนเอง ส่วนใหญ่จะเข้าใช้บริการเมื่อต้องการค้นหาสารนิเทศ วิธีการค้นหาสารนิเทศใช้วิธีการค้น จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ค้นจากอินเทอร์เน็ต และเดินดูจากชั้นหนังสือ ความต้องการบริการด้าน การค้นคว้า/เครือข่ายอินเทอร์เน็ต คือ ทั้งบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้มาก คือ บริการสืบค้น สารนิเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบน Web ความต้องการบริการด้านอื่นๆ คือ ทั้งบุคลากรและ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้มากคือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด

จิราภรณ์ จันทร์คำ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้บริการและ ทรัพยากรสารนิเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด คือ ค้นหาและอ่านหนังสือเอกสารเพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอน บริการที่ผู้ใช้ต้องการให้ห้องสมุดจัดให้มีขึ้นในระดับมากคือ บริการถ่ายเอกสาร นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการให้จัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลในระดับมากเช่นกัน

จิราพรรณ สวัสดิพงษ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่นักศึกษาต้องการในระดับมาก คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย หนังสือพิมพ์ภาษาไทย วารสารภาษาไทย และบริการยืม-คืน บริการถ่ายเอกสาร เป็นบริการที่นักศึกษาต้องการมากเช่นกัน

ฉันทจิต หาญเผชิญ (2543 : 150) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของข้อเสนอแนะเรื่องบุคลากร คือ ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้เพียงพอที่จะช่วยค้นคว้า เนื่องจากห้องสมุดธนาคารไทยพาณิชย์เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ความก้าวหน้าและวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่วิธีการใช้ด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ใช้เพื่อที่จะค้นหาสารสนเทศให้ได้ตรงกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

ชนิดดา โกวิทวาทิ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของนิสิตอักษรศาสตร์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อใช้หนังสือ ทำการบ้าน และทบทวนบทเรียน บริการที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น คือ มุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ บริการสอดทัศนวัสดุที่น่านั่งเฉพาะบุคคล บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการจัดทำสาระสังเขป และบริการทำกฤตภาค ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ต้องการมาก คือ พจนานุกรม หนังสือทั่วไปภาษาไทย นวนิยายหรือเรื่องสั้น หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย

นพลักษณ์ ทองศาสตรา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศคล้ายๆ กัน ต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อค้นคว้าสิ่งพิมพ์เพื่อทำรายงาน/สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์มากที่สุด สัปดาห์ละ 1 ครั้ง นักศึกษาปริญญาโทมีความเห็นว่า ทรัพยากรสารสนเทศมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนมาก

นवलลอ จุลทรัพย์สาสน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการของห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จะมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดด้านสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในการจัดหาทรัพยากรเพื่อลดความซ้ำซ้อนและประหยัดงบประมาณ ทั้งนี้ผู้ใช้ห้องสมุดมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด จะมีการหางบประมาณเพิ่มเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้พอเพียงกับความต้องการใช้ และครอบคลุม

ทุกๆ สาขาวิชา รวมทั้งจัดหาแหล่งข้อมูลทางสัตวแพทย์ภาคเหนือ ทั้งนี้การจัดหาจะเป็นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารฉบับเต็มมากขึ้น เพื่อให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์หรือห้องสมุดดิจิทัล แต่ทรัพยากรสารสนเทศที่จำเป็นต้องมีในรูปแบบสิ่งพิมพ์ยังคงมีอยู่ แต่ลดจำนวนลง สำหรับในด้านการให้บริการห้องสมุดนั้น ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือและบริการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างห้องสมุดทุกๆ แห่ง จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งบทบาทของบุคลากรห้องสมุดจะทำงานในเชิงรุก และมีความรู้ความชำนาญเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ และจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยให้บริการมากขึ้น จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ห้องสมุดทราบถึงทรัพยากรและบริการที่ห้องสมุดมี

ทัศนพร กาญจนารักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุด สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงของนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบกและนักศึกษา วิทยาลัยการทัพบก ผลการวิจัยพบว่า นายทหารนักเรียนและนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ต้องการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ของกองทัพบก ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจากบรรณารักษ์แนะนำ นายทหารนักเรียน ค้นหาเรื่องที่ต้องการโดยถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นายทหารนักเรียน และนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก มีความต้องการใช้สารสนเทศประเภทตำราทางการทหาร เพื่อประกอบการเรียนและการค้นคว้าวิจัย และมีความต้องการใช้คอมพิวเตอร์และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า มีปัญหาในการใช้อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ คือ ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ

บึงอร คำประเทศ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงิน พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันการเงิน มีความเห็นว่าการใช้กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ที่ใช้มากที่สุด คือ การให้บริการ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แต่ละบุคคล และมีการจัดบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างรวดเร็วและเพียงพอ มีการใช้กลยุทธ์ด้านสถานที่คือการตกแต่งห้องสมุดให้สะอาดเป็นระเบียบสวยงามให้นำเข้าใช้บริการ มีการใช้กลยุทธ์ด้านเวลาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริการห้องสมุดสถาบันการเงิน เพราะสถาบันการเงินมีความต้องการ ข้อมูล ข่าวสารในการประกอบการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการบริการที่รวดเร็วและมีการใช้วิธีการรวบรวมสารสนเทศไว้อย่างเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาสารสนเทศ เมื่อผู้ใช้ห้องสมุดต้องการสารสนเทศควบคู่ไปกับการให้บริการให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดคณะสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อศึกษา ค้นคว้าประกอบการทำรายงานภาคนิพนธ์ นักศึกษาประสบปัญหาไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด และห้องสมุดไม่มีเทคโนโลยีทันสมัย

ช่วยค้นหาสาระนิเทศได้สะดวก รวดเร็ว นักศึกษาต้องการบริการทุกประเภทในระดับมาก ได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือ สืบค้นข้อมูลบรรณารายการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการถ่ายเอกสาร บริการเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางคณะ/ภาควิชา ห้องอ่านหนังสือที่มีโต๊ะรวม ที่นั่งสบาย และป้ายแผนผังห้องสมุด สภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่มีระเบียบ สะอาด แสงสว่างเพียงพอ เงียบสงบ และมีเครื่องปรับอากาศ

ปิยวรรณ ทิพย์วงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด 3 ครั้ง/สัปดาห์ รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการเรียนในโรงเรียนระดับมัธยม วัดดูประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด คือเพื่อใช้หนังสือทั่วไป วารสาร นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ และทำการบ้านหรือทำรายงาน บริการที่นักศึกษาต้องการ คือ บริการถ่ายเอกสาร บริการถ่าย-รับ มุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล การขยายเวลาเปิดทำงานของห้องสมุด จำนวนบุคคลที่ให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดที่เพียงพอ

พิชชุดา ศรีอนันต์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้ ปัญหา และอุปสรรคในการใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับประกอบการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ สารนิเทศที่มีการใช้มากที่สุด คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย และฐานข้อมูล DAO (Dissertation Abstract On Disc) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลของห้องสมุด (OPAC) เป็นเครื่องช่วยในการเข้าถึงและการค้นคืนสารนิเทศ

พิทักษ์ พรหมสถิตย์ (2545 : 64-67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการห้องสมุดนั้นต้องคำนึงถึงความทันสมัยของห้องสมุด ขนาดของห้องสมุด การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการค้นหาหนังสือ มนุษย์สัมพันธ์ของบรรณารักษ์ การแนะนำการใช้ห้องสมุด การบริการถ่ายเอกสาร ความหลากหลายของหนังสือในการเรียน เสี่ยงรบกวนจากภายนอก และความเหมาะสมของเวลาเปิด-ปิดบริการของห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รงนา คีภา (2541 : 119-120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจ และความคาดหวังต่อ บริการสารสนเทศของนักศึกษาที่สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีความพึงพอใจต่ำตรงกัน 2 เรื่อง คือ 1. เรื่องการสั่งซื้อ ตำราเรียนที่ล่าช้าไม่ได้รับความสะดวกรวดเร็วเท่าที่ควร 2. ห้องสมุดไม่มีบรรณารักษ์แนะนำการ อ่านและการใช้ห้องสมุดตลอดจนการค้นคว้าเพิ่มเติมแก่นักศึกษาได้ จึงทำให้นักศึกษามีความ พึงพอใจในเรื่องดังกล่าวต่ำ ๒๕๔๒

รุ่งอรุณ ผาสุกสกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้บริการอินเทอร์เน็ตของ นิสิตในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า 1. นิสิตส่วนใหญ่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ในห้องสมุด เพื่อค้นหาข้อมูลที่สนใจ 2. นิสิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต 1-2 ปี 3. นิสิตส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด 2-3 วันต่อครั้ง 4. บริการที่นิสิต ส่วนใหญ่ใช้ คือ บริการเว็ลด์ไวด์เว็บ

เรณูกา สันธิ และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความ ต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของห้องสมุดในระดับมาก คือ บริการค้นหาเอกสารในห้องสมุดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ OPAC บริการยืม-คืนหนังสือ/เอกสาร และบริการวารสาร หนังสือพิมพ์ นักศึกษามีความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดใน ระดับมาก คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย หนังสือพิมพ์ภาษาไทย หนังสืออ้างอิงภาษาไทย และ วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าแบบอิสระ

วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้บริการห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้นหาและอ่านหนังสือ/เอกสาร เพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอน รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดโดยเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นหาหนังสือ/เอกสารที่ต้องการได้เป็น ส่วนมาก กรณีที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้เนื่องจากมีรายการในฐานข้อมูลแต่ไม่พบ หนังสือบนชั้น ผู้ใช้ห้องสมุดใช้และต้องการบริการวารสาร/หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย และหนังสือภาษาไทย ส่วนปัญหาในการใช้บริการและทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือที่ ต้องการไม่มีในห้องสมุด จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้น OPAC ไม่เพียงพอกับความ ต้องการมีเสียงรบกวนจากผู้ใช้งานข้างเคียง ที่นั่งอ่านมีจำนวนน้อยและพื้นที่ห้องสมุดคับแคบ

ศุภิมน สุภโสภาส (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้และการเข้าถึง ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ ต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า การทำรายงานและเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก รองลงมาได้แก่เพื่อประกอบการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร

สารสนเทศสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์และโสตทัศนคือ หาไม่พบ รองลงมา คือทรัพยากรสารสนเทศวางผิดที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นที่เหมาะสม และใช้เวลาในการค้นหามาก สำหรับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือระบบจัดซื้อ ขั้ว ไม่มีประสิทธิภาพ ใช้เวลาในการสืบค้นมาก และใช้ไม่เป็น ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้

สายฝน บุญชา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สารนิเทศของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและอาจารย์ มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการเพื่อศึกษาค้นคว้า พัฒนาความรู้ทางอาชีพ และเข้าถึงสารนิเทศด้วยวิธีการค้นจากโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติมากที่สุด ส่วนใหญ่ทราบและเคยใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้สารนิเทศ พบว่า ประเภทของสารนิเทศมีจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรจัดให้มีสารนิเทศทุกประเภทและให้ครอบคลุมหลักสูตรการเรียนการสอน และมีเสียงดังรบกวนซึ่งเกิดจากการสนทนากันทั้งผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ นอกจากนี้ยังเกิดจากเครื่องมือสื่อสารต่างๆ

สุณิพร อมตพร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุด โรงเรียนนายเรือ พบว่า ความต้องการใช้สารนิเทศของนักเรียนนายเรือโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ และตำราภาษาไทย วิทยุทัศน์ และซีดี-รอม สาขาวิชาที่ต้องการใช้มาก ได้แก่ คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ บริการสารสนเทศที่ต้องการใช้มาก คือ บริการอินเทอร์เน็ต บริการถ่ายเอกสาร และบริการสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่นักเรียนนายเรือประสบมาก คือ วารสารที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย และมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ

สุรภี ปิตะเสน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการใช้สารนิเทศแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ตามวิธีการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในช่วงที่เข้ารับการศึกษา สารนิเทศสาขาวิชาที่ต้องการใช้ คือ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ รูปแบบที่ต้องการใช้ คือ คำบรรยาย และเอกสารประกอบคำบรรยาย และหนังสือ ตำรา ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ คือ ภาษาไทย และต้องการใช้สารนิเทศใหม่ล่าสุดมากกว่าสารนิเทศในช่วงเวลาอื่น

สุรีย์ บุญงามมงคล และคณะ (2546 : 110-117) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา มีดังนี้ ความเพียงพอของแสงสว่างภายในอาคาร ห้องน้ำที่สะอาด จำนวนและประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ ทัศนียภาพของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการ ความรวดเร็วในการให้บริการ

ความเพียงพอของฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ที่ให้บริการ บริการถ่ายสำเนาเอกสาร ความเพียงพอของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ

เหลาทอง สุริยะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้สารสนเทศของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนมากที่สุด รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือติดตามข่าวสาร เพื่อการวิจัย/การทดลองเพื่อการเขียนตำรา/บทความทางวิชาการ และเพื่อบริการทางวิชาการน้อยที่สุด ตามลำดับ อาจารย์ใช้สิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง โดยใช้ตำราวิชาการมากที่สุด รองลงมาใช้รายงานการวิจัย วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต รายงานการประชุมสัมมนา ซีดีรอม สื่อผสม ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด วิทยุทัศน์และของจริง ตามลำดับ

Aseery (2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 8 แห่ง มีบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด วิธีการค้นหาหนังสือที่ขึ้นการใช้คู่มือรายการ และการสืบค้นออนไลน์ บริการคอมพิวเตอร์ช่วยสืบค้น เปิดสอนแนะนำการใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน แนะนำวัสดุห้องสมุด และการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

Fidzani (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545 : 27) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัย Botswana โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศและความรู้สึกรู้สีกที่มีต่อบริการของห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า การแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ตลอดจนวิธีการใช้บริการต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ วารสารและหนังสือตำรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย นักศึกษาต้องการให้มีการสอนการใช้ห้องสมุด และเสนอแนะให้มีการนำกลยุทธ์ทางด้านการตลาดในเชิงรุกมาใช้ ทั้งในส่วนของการบริการและการดำเนินงานของห้องสมุด

Clabo (2002 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสามมณฑลทางตะวันออกของมัลดีเวส ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีจุดประสงค์ในการมาใช้ห้องสมุด คือ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ หนังสืออ่านเล่นที่มีความบันเทิง รวมทั้งความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการค้นคว้า และนักเรียนจะมาใช้ห้องสมุดกับผู้ปกครอง โดยชอบมาใช้ห้องสมุดของโรงเรียน มากกว่าไปใช้ห้องสมุดประชาชน เนื่องจากห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการมากกว่า โดยครูสอนภาษาอังกฤษ และผู้ปกครองจะเป็นบุคคลที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด และนักเรียนหญิงจะเข้ามาใช้ห้องสมุดมากกว่านักเรียนชาย

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลบางประการ และต้องขออนุญาตเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Clancy (2000 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้ห้องสมุดในการดูแลรักษาสุขภาพของกลุ่มผู้ป่วย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยมีความต้องการวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีความหลากหลาย ด้านการดูแลสุขภาพสุขภาพ เช่น เทป วีดีโอ โปรแกรมคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุขภาพ หนังสือด้านสุขภาพที่มีความหลากหลาย และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

Clougherty (1998 : 572) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้ห้องสมุดและการใช้บริการของนักศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไอโอวา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการค้นหาหนังสือบนชั้นไม่พบ หนังสือหาย หนังสือวางผิดที่ และห้องสมุดไม่มีหนังสือตามรายการที่ปรากฏจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ข้อเสนอแนะปรับปรุงห้องสมุดทั้งของคณะ และห้องสมุดกลาง พัฒนาบุคลากร เพิ่มบุคลากรในการให้บริการสารสนเทศ ให้มีความสำคัญกับการให้บริการของห้องสมุดและแหล่งทรัพยากร

Ferguson (2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ห้องสมุดและความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทย์และโทรทัศน์ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายและมีความทันสมัย โดยเฉพาะสารสนเทศที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน ห้องสมุดต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และบริการห้องสมุดเสมือนที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ

Rzasa and Moriarty (อ้างใน อัมไพ ศิริชัยพงศ์. 2546 :30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเพอร์ดู โดยจำแนกประเภทผู้ใช้เป็น 4 กลุ่ม คือ อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาปริญญาตรี และผู้ใช้อื่นๆ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ร้อยละ 50 ใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าสารนิเทศจากสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการสอน

Harwood and Budder (1998 : 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไวคาโต นิวซีแลนด์ พบว่าความคาดหวังของนักศึกษาต้องการให้ทรัพยากรสารสนเทศจัดวางบนชั้นอย่างถูกต้อง การค้นข้อมูลจาก OPAC มีความถูกต้องและค้นหาข้อมูลได้กว้าง บริการถ่ายเอกสารให้มีคุณภาพ และต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสือตรงตามหลักสูตร ข้อเสนอแนะอื่นๆ ไม่ควรมีเสียงดังในห้องสมุด จัดบุคลากรสำรวจการจัดชั้นหนังสือ ชั้นวารสารเพื่อจัดเก็บหนังสือและวางวารสารให้ตรงตามหมวดหมู่

Ahmadi (อ้างใน สุณีพร อมตพร. 2544 : 37) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการตอบสนองของนักเรียนนานาชาติที่มีต่อการบริการและทรัพยากรในห้องสมุดมหาวิทยาลัย : ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนนานาชาติพบในการใช้บริการและทรัพยากรในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสองแห่งของอเมริกา คือ University of Southern California (USC) and the University of California, Los Angeles (UCLA) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนานาชาติประสบปัญหาในการใช้แหล่ง

สารสนเทศ บริการของห้องสมุดและการค้นหาข้อมูลที่ต้องการ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูล ขาดความรู้ในเรื่องของแหล่งสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ซึ่งเป็นความต้องการหลักของนักเรียนนานาชาติทั้ง 2 แห่ง

สรุปข้อค้นพบจากการอ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปข้อค้นพบจากการอ่านงานวิจัยได้ว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีความต้องการให้ห้องสมุดมีความเงียบสงบ ไม่ควรมีเสียงดัง และไม่ควรรี้อุปกรณ์สื่อสารต่างๆ เพราะรบกวนผู้อื่น บริการที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น คือ มุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล ป้ายแผนผังห้องสมุด สภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่มีความเป็นระเบียบ มีความสะอาด แสงสว่างเพียงพอ มีเครื่องปรับอากาศ และมีการตกแต่งห้องสมุดให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามน่าเข้าใช้บริการ

2. ด้านครุภัณฑ์ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปข้อค้นพบจากการอ่านงานวิจัยได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ คือ จำนวนและประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ เพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้วิธีการค้นหาเอกสารที่ต้องการ โดยใช้วิธีค้นจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุดจัดไว้ให้บริการผ่านระบบเครือข่าย OPAC (Online Public Access Catalog) ปัญหาที่พบ คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้น OPAC ไม่เพียงพอกับความต้องการ และเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่มีความทันสมัย ระบบขัดข้อง ซ้ำไม่มีประสิทธิภาพใช้เวลาในการสืบค้นมาก

3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปข้อค้นพบจากการอ่านงานวิจัยได้ว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าหาความรู้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน และการวิจัย โดยใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการสอน และเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ ทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการใช้มาก คือ หนังสือภาษาไทย หนังสืออ้างอิงภาษาไทย หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย วารสารวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานการประชุมสัมมนา พจนานุกรม ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ นวนิยาย หรือเรื่องสั้น วารสารเพื่อความบันเทิงทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ วิกิพีเดีย และซีดีรอม ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ คือ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการใช้มีจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการ เช่น วารสารที่ต้องการ ไม่มีในห้องสมุด ความเพียงพอของฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ที่ให้บริการหนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย เป็นต้น ดังนั้นควรจัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่หลากหลาย และมีความทันสมัยให้ครอบคลุมหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีปัญหาใน

การค้นหาหนังสือบนชั้นไม่พบ หนังสือหาย หนังสือวางผิดที่ และห้องสมุดไม่มีหนังสือตามรายการที่ปรากฏจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ดังนั้นจึงควรมีบุคลากรสำรวจการจัดชั้นหนังสือ วารสาร เพื่อจัดเก็บหนังสือ วารสาร ให้ตรงตามหมวดหมู่

4. ด้านบุคลากร จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปข้อค้นพบจากการอ่านงานวิจัยได้ว่า บุคลากรห้องสมุดต้องทำงานในเชิงรุก และมีความรู้ความชำนาญเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีมนุษยสัมพันธ์ ให้บริการอย่างรวดเร็ว โดยห้องสมุดต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ และมีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เพราะบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่วิธีการใช้ด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อที่จะค้นหาทรัพยากรสารสนเทศให้ได้ ตรงกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการแต่ละคน และควรเพิ่มบุคลากรในการให้บริการสารสนเทศ

5. ด้านการบริการ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปข้อค้นพบจากการอ่านงานวิจัยได้ว่า บริการที่ผู้ใช้บริการต้องการใช้มาก คือ บริการยืม-คืนหนังสือ บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต บริการสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด บริการถ่ายเอกสาร บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการห้องสมุดเสมือนที่มีเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางคณะ/ภาควิชา มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เปิดสอนแนะนำการใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน การแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ตลอดจนวิธีการใช้บริการต่างๆ ที่จำเป็น และการขยายเวลาเปิดบริการให้มากขึ้น ดังนั้นห้องสมุดต้องมีการจัดบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างรวดเร็วและเพียงพอ และให้ความสำคัญกับการให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด และแหล่งทรัพยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
 - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3,181 คน คณาจารย์ จำนวน 834 คน รวมจำนวน 4,015 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Robert V. Krejcie และ Earyle W. Morgan (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) จากจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวม 354 คน จำแนกเป็นจากนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 280 คน คณาจารย์ จำนวน 74 คน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณาจารย์ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจำนวน 100 คน เพื่อให้ขนาดสัดส่วนของคณาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาโทไม่แตกต่างกันมากในการเปรียบเทียบ รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้สถานภาพโดยตำแหน่งเป็นชั้นภูมิ

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คณะ	นักศึกษาระดับปริญญาโท		คณาจารย์		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	930	82	289	35	1,219	117
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	210	19	139	17	349	36
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	795	70	113	13	908	83
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	230	20	115	14	345	34
คณะวิทยาศาสตร์	263	23	141	17	404	40
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	674	59	18	2	692	61
โครงการคณะอุตสาหกรรม เกษตร	79	7	19	2	98	9
รวม	3,181	280	834	100	4,015	380

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใน 5 ด้าน คือ

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นอกเหนือจากที่มีอยู่ในแบบสอบถาม

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เป็นลำดับขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนแนวทางการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์
2. ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำแนวคิด และข้อมูลต่างๆ ทั้งหมดมาพัฒนา และสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บข้อมูลความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดแบ่งเป็น 3 ตอน

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อตรวจสอบแนะนำ และปรับปรุงแก้ไข
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า Index of Congruency (IOC) และความถูกต้องของภาษา และเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.5$ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความคิดเห็นและให้คะแนน

1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามวัด ได้ตรงกับค่านิยมศัพท์ที่ระบุไว้
---	---------	---

0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัด ได้ตรงกับค่านิยมศัพท์ที่ระบุไว้
---	---------	--

-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่ได้วัดตรงกับค่านิยมศัพท์ที่ระบุไว้
----	---------	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้
 อื่นๆ ได้โดยไม่ได้รับอนุญาต และขอสงวนสิทธิ์ในข้อมูลและรูปภาพที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำข้อมูลไปลงบนสื่อออนไลน์ หรือเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ไปสู่บุคคลอื่น

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. รศ.ดร.เอื้อน ปิ่นเงิน	รองคณบดีฝ่ายวางแผน คณะวิศวกรรมศาสตร์ สจล.
2. ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์	อาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.
3. อ.จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์	อาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.
4. นางสาวสุรีย์ บูหงามงคล	บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8
สำนักหอสมุดกลาง สจล.
5. นางเบญจมา รุ่งเรืองศิลป์	หัวหน้าฝ่ายบริการผู้อ่าน สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยมศัพท์ และจำนวนข้อคำถามของแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

ตอนที่	ตัวแปร	ข้อคำถามที่ สร้างจริง	ข้อคำถามที่สามารถ นำไปใช้ได้	ค่า IOC ของ ข้อคำถามที่ได้
2	ความต้องการของผู้ใช้บริการ	52	50	.80 – 1.00

2. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ คือในการตั้งข้อคำถามควรให้มีความสอดคล้องกับค่านิยมศัพท์ที่กำหนดไว้ และช่วยตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในการตั้งข้อคำถาม ตลอดจนชี้แนะว่าควรที่จะถามคำถามแบบนี้เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสำนักหอสมุดกลางต่อไปได้ รวมทั้งช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้วมาปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – Out) กับผู้ใช้บริการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่เข้ามาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α - Coefficient) กำหนดค่าของความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.80 ขึ้นไป โดยได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 และจำแนกตามรายด้าน ดังตารางที่ 3.3 โดยขั้นตอนการคำนวณว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตอนที่	ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่น
2	ความต้องการของผู้ใช้บริการ	0.95
	1. ด้านอาคารสถานที่	0.83
	2. ด้านครุภัณฑ์	0.87
	3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	0.91
	4. ด้านบุคลากร	0.94
	5. ด้านการบริการ	0.92

3. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. บันทึกเสนอขอให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังออกหนังสือ ถึงอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 7 คณะ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ณ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการอุตสาหกรรมเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับ นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการอุตสาหกรรมเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในระหว่างวันที่ 22 กันยายน - 20 ตุลาคม 2547

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และตรวจสอบจำนวน ความถูกต้องของแบบสอบถาม ได้ 378 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่งานวิจัยนี้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่ระบุเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 คือ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 คือ สอบถามความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวมทุกด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีดังนี้

4.50 — 5.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 — 4.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

2.50 — 3.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 — 2.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1.00 — 1.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง ทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ t- test ทำเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวมทุกด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 101)

$$\text{สูตร} \quad p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นค่าร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. การหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 55-56)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 85-88)

$$\text{สูตร} \quad \text{S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตรสถิติ t-test Independent ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216-217)

สูตรที่ 1 กรณีสมมติว่าค่าความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มเท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}\right)\left(\frac{(n_1 + n_2)}{n_1 n_2}\right)}}$$

โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$

หรือ สูตรที่ 2 กรณีสมมติว่าค่าความแปรปรวนทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right) + \left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)}}$$

$$\text{โดยที่ } df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

\bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

s_1^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

s_2^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกข้อมูลและเนื้อหาในเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง ประกอบคำอธิบาย แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในการปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในการปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง โดยใช้ t - test

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยใช้ความถี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพโดยตำแหน่ง		
นักศึกษาระดับปริญญาโท	278	73.54
คณาจารย์	100	26.46
รวม	378	100.00
2. สังกัด		
คณะวิศวกรรมศาสตร์	116	30.68
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	35	9.26
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	83	21.97
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	34	8.99
คณะวิทยาศาสตร์	40	10.58
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	61	16.14
โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร	9	2.38
รวม	378	100.00
3. สถานภาพการเป็นสมาชิกสำนักหอสมุดกลาง		
เป็น	337	89.15
ไม่เป็น	41	10.85
รวม	378	100.00
4. ความถี่ในการเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง		
น้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	97	25.66
มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	102	26.99
น้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือน	108	28.57
มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน	71	18.78
รวม	378	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. ช่วงเวลาที่สะดวกเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ช่วงเช้า (08.30 – 12.00 น.)	84	22.22
ช่วงกลางวัน (12.00 – 13.00 น.)	71	18.78
ช่วงบ่าย (13.00 – 16.00 น.)	168	44.44
ช่วงเย็น (16.00 – 19.45 น.)	176	46.56
ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์	148	39.15
7. เหตุผลในการเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนัก หอสมุดกลาง	185	48.94
เพื่อการค้นคว้าข้อมูล	329	87.03
เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำรายงานและวิทยานิพนธ์	127	33.59
นันทนาการ เช่น บริการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น	30	7.93
เพื่อชม – คินทรพยากรสารนิเทศต่างๆ	189	50.00
อื่นๆ (โปรดระบุ)	9	2.38
ไปซื้อหนังสือในช่วงที่มี Book Fair		
เพื่อค้นหาค่าใช้จ่ายประกอบการสอน		
เป็นวิทยากรนำชมการใช้ห้องสมุดให้นักศึกษา- ปริญญาโทใหม่		
อ่านนวนิยาย		
นัดพบเพื่อน, ใช้อินเทอร์เน็ต		
ใช้อินเทอร์เน็ต แบบ WirelessLAN		
เพื่อเตรียมตัวสอบ		
พักผ่อน หลบอากาศร้อน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
8. ช่วงเวลาที่ใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ หรือบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์		
เวลา 08.30 – 12.00 น.	69	18.25
เวลา 12.00 – 16.00 น.	164	43.39
หลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป	145	38.36
รวม	378	100.00
9. เรียนรู้วิธีการใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง โดยวิธี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การนำชมห้องสมุด	35	9.25
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	281	74.33
การอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด	141	37.30
การเรียนรู้จากเพื่อนๆ แนะนำ	111	29.36
การแนะนำของบรรณารักษ์/ นักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	154	40.74
การอ่านคู่มือและแผ่นพับแนะนำ	30	7.93
อื่นๆ (โปรดระบุ)	5	1.32
อบรมก่อนเข้าเรียนที่สถาบัน คำแนะนำของรุ่นพี่ ตามบอร์ด หรือเสาที่แปะประกาศไว้ VCD ส่งให้พร้อมคู่มือบัณฑิตตอนลงทะเบียนเรียน วิชาเรียนตอนระดับปริญญาตรี		
10. สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการ		
ได้ทุกครั้ง	77	20.37
ได้เป็นบางครั้ง	298	78.84
ไม่ได้เลย	3	0.79
รวม	378	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จ. สิงห์บุรี
 ไม่ว่าการตีพิมพ์ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
11. เหตุผลที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือ และทรัพยากรสารสนเทศ อื่นๆ ได้ตามต้องการเนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ไม่มีในห้องสมุด	230	60.84
มีปรากฏในฐานข้อมูล OPAC/ WebOPAC แต่ไม่พบ หนังสือที่ชั้น	149	39.41
มีหนังสือแต่ถูกยืมไป	244	64.55
มีหนังสือแต่ชำรุดเพราะถูกฉีกขาด	39	10.31
การจัดเรียงหนังสือ/วัสดุไม่ถูกต้อง	94	24.86
อื่นๆ โปรดระบุ อยู่ที่ห้องสมุดคณะต่างๆ หาหนังสือไม่พบ ไม่รู้ว่าหนังสืออยู่ชั้น 3 ควรมีหนังสือใหม่เข้ามาบ้าง บางครั้งค้นหาจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC ไม่ มี แต่พบหนังสือบนชั้น มีแต่สูญหาย หนังสือออกใหม่บ่อย หมดเวลาในการค้นหาข้อมูลหลัง 16.00 น.	12	3.17

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

สถานภาพโดยตำแหน่ง พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 278 คน คณาจารย์ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 73.54 และ 26.46 ตามลำดับ

สังกัด พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 116 คน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 83 คน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 61 คน คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 40 คน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 35 คน คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 34 คน โครงการอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.68, 21.97, 16.14, 10.58, 9.26, 8.99 และ 2.38 ตามลำดับ

สถานภาพการเป็นสมาชิกสำนักหอสมุดกลาง พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเป็นสมาชิก จำนวน 337 คน ไม่เป็นสมาชิก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 89.15 และ 10.85 ตามลำดับ

ความถี่ในการเข้าใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเข้าใช้บริการน้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือนจำนวน 108 คน มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 102 คน น้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 97 คน มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57, 26.99, 25.66 และ 18.78 ตามลำดับ

ช่วงเวลาที่จะสะดวกเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเข้าใช้บริการช่วงเย็น (16.00 – 19.45 น.) จำนวน 176 คน ช่วงบ่าย (13.00 - 16.00น.) จำนวน 168 คน ช่วงวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ จำนวน 148 คน ช่วงเช้า (08.30 – 12.00 น.) จำนวน 84 คน ช่วงกลางวัน (12.00 – 13.00 น.) จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 46.56, 44.44, 39.15, 22.22 และ 18.78 ตามลำดับ

เหตุผลในการเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเข้าใช้บริการเพื่อการค้นคว้าข้อมูล จำนวน 329 คน เพื่อยืม – คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ จำนวน 189 คน เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 185 คน เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำรายงานและวิทยานิพนธ์ จำนวน 127 คน นันทนาการ เช่น บริการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น จำนวน 30 คน อื่นๆ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 87.03, 50.00, 48.94, 33.59, 7.93 และ 2.38 ตามลำดับ

ช่วงเวลาที่เข้าใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ หรือบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเข้าใช้บริการเวลา 12.00 – 16.00 น. จำนวน 164 คน หลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป จำนวน 145 คน เวลา 08.30 – 12.00 น. จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 43.39, 38.36 และ 18.25 ตามลำดับ

การเรียนรู้วิธีการใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง จำนวน 281 คน การแนะนำของบรรณารักษ์/นักเอกสารสนเทศ/ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 154 คน การอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด จำนวน 141 คน การเรียนรู้จากเพื่อนๆ แนะนำ จำนวน 111 คน การนำชมห้องสมุด จำนวน 35 คน การอ่านคู่มือและแผ่นพับแนะนำ จำนวน 30 คน อื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 74.33, 40.74, 37.30, 29.36, 9.25, 7.93 และ 1.32 ตามลำดับ

การค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการได้เป็นบางครั้ง จำนวน 298 คน ได้ทุกครั้ง จำนวน 77 คน ไม่ได้เลย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 78.84, 20.37 และ 0.79 ตามลำดับ

เหตุผลที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ได้ตามต้องการ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางไม่สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ได้ตาม

ต้องการเนื่องจากมีหนังสือแต่ถูกขีมไป จำนวน 244 คน ไม่มีในห้องสมุด จำนวน 230 คน มีปรากฏ
 ในฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC แต่ไม่พบหนังสือที่ชั้น จำนวน 149 คน การจัดเรียงหนังสือ/วัสดุ
 ไม่ถูกต้อง จำนวน 94 คน มีหนังสือแต่ชำรุดเพราะถูกฉีกขาด จำนวน 39 คน และอื่นๆ จำนวน 12
 คน คิดเป็นร้อยละ 64.55, 60.84, 39.41, 24.86, 10.31 และ 3.17 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทำเป็นรายชื่อ ราชดำน และภาพรวมทุกด้าน มี
 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2 – 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความ
 ต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวม และรายด้าน

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	n = 378 คน		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. อาคารสถานที่	3.75	0.54	มาก	5
2. ครุภัณฑ์	3.84	0.66	มาก	4
3. ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	4.01	0.64	มาก	2
4. บุคลากร	4.02	0.68	มาก	1
5. การบริการ	3.89	0.60	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.90	0.53	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมี
 ค่าเฉลี่ย 3.90

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
 น้อย คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.02$) ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการบริการ
 ($\bar{X} = 3.89$) ด้านครุภัณฑ์ ($\bar{X} = 3.84$) ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่	n = 378 คน		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า	4.03	0.74	มาก	4
2. การควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ ตลอดจนแสงสว่าง ภายในพื้นที่บริการชั้นหนึ่งเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้	4.01	0.73	มาก	6
3. การจัดวางชั้นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนตู้เก็บเอกสารให้อยู่ตำแหน่งที่สะดวกในการใช้บริการ	4.02	0.88	มาก	5
4. การจัดพื้นที่บริการถ่ายเอกสารทุกชั้นของอาคาร	3.66	0.99	มาก	10
5. การจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุด บริเวณทางเข้าด้านหน้าของอาคาร	3.37	0.82	ปานกลาง	14
6. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ	4.04	0.87	มาก	3
7. การจัดพื้นที่ให้บริการต่างๆ ของห้องสมุดอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือบริเวณที่สัมพันธ์กัน	3.87	0.79	มาก	8
8. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน	4.12	0.86	มาก	1
9. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.09	0.72	มาก	2
10. การจัดบริการห้องประชุมย่อยเพื่อการศึกษา ค้นคว้าร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.46	0.89	ปานกลาง	13
11. การจัดพื้นที่บริการส่วนยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service	3.95	0.84	มาก	7
12. การจัดพื้นที่สีเขียวภายในอาคารเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.59	0.89	มาก	11
13. การจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม	3.29	1.14	ปานกลาง	16
14. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร	3.33	1.16	ปานกลาง	15
15. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกของอาคารให้มีความร่มรื่น	3.74	1.01	มาก	9
16. การจัดพื้นที่บริการหรือทางลาดสำหรับคนพิการ	3.43	1.07	ปานกลาง	12
ค่าเฉลี่ยรวม	3.75	0.54	มาก	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปโฆษณา ใช้งานด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.75

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.29-4.12 ซึ่งอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และระดับปานกลาง 5 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 8. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน ($\bar{X} = 4.12$) ข้อ 9. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะดวกเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.09$) ข้อ 6. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ ($\bar{X} = 4.04$) ข้อ 1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการ นั่งอ่านและค้นคว้า ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 2 ลำดับ คือ ข้อ 14. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร ($\bar{X} = 3.33$) ข้อ 13. การจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริเวณอาหารว่างและเครื่องดื่ม ($\bar{X} = 3.29$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านครุภัณฑ์

ด้านครุภัณฑ์	n = 378 คน		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC	4.02	0.89	มาก	2
2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดีรอม	3.90	0.90	มาก	4
3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร	4.08	0.95	มาก	1
4. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตรวมกันเป็นห้อง	3.81	1.00	มาก	5
5. การเพิ่มจุดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล	3.93	0.81	มาก	3
6. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง	3.64	0.86	มาก	8
7. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสาร ในการให้บริการ	3.74	0.85	มาก	6
8. การจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ	3.66	0.92	มาก	7
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.84	0.66	มาก	-

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านครุภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64-4.08 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร ($\bar{X} = 4.08$) ข้อ 1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC ($\bar{X} = 4.02$) ข้อ 5. การเพิ่มจุดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 8. การจัดบริการผู้ถือเอกสารเก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.66$) ข้อ 6. การจัดทำป้ายนิเทศ/ประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.64$) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	n = 378 คน		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.15	0.82	มาก	3
2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.16	0.79	มาก	2
3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	3.97	0.84	มาก	5
4. การจัดให้มีบริการ วัสดุทัศนวัสดุ เช่น วิดีทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลาง	3.73	0.86	มาก	8
5. การจัดให้มีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เช่น หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย วารสารวิชาการ	4.24	0.85	มาก	1
6. การให้บริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.85	มาก	4
7. การจัดให้มีบริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศผ่านโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง	3.96	0.88	มาก	6
8. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง	3.93	0.96	มาก	7
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.64	มาก	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73-4.24 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 5. การจัดทำมีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทความวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย วารสารวิชาการ ($\bar{X} = 4.24$) ข้อ 2. การจัดทำมีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ($\bar{X} = 4.16$) ข้อ 1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ($\bar{X} = 4.15$) ข้อ 6. การให้บริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เช่น หนังสือวารสาร ฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 8. การจัดทำมีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.93$) ข้อ 4. การจัดทำมีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี มัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลาง ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	n = 378 คน		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดทำบุคลากรห้องสมุดทุกคนสามารถให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดได้	4.03	0.79	มาก	3
2. การจัดทำบุคลากรห้องสมุดให้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ	3.97	0.82	มาก	5
3. การจัดทำบุคลากรห้องสมุดมีกิริยาวาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ	4.08	0.80	มาก	1
4. การจัดทำมีบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง	4.05	0.81	มาก	2
5. การจัดทำบุคลากรที่มีความเข้าใจในจิตวิทยาในการให้บริการคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ	4.01	0.84	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	4.02	0.68	มาก	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.97-4.08 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกรีฑาวิชาจากสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.08$) ข้อ 4. การจัดให้มีบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.05$) ข้อ 1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดทุกคนสามารถให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดได้ ($\bar{X} = 4.03$) ข้อ 5. การจัดบุคลากรที่มีความเข้าใจในจิตวิทยาในการให้บริการคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 2. การจัดบุคลากรห้องสมุดให้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ($\bar{X} = 3.97$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่
ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านการบริการ

ด้านการบริการ	n = 378 คน		ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจาก ปัจจุบัน	4.17	0.90	มาก	4
2. การให้บริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/โสตทัศนวัสดุใน ระบบอัตโนมัติ	4.10	0.82	มาก	5
3. การให้บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าข้อมูล	4.01	0.83	มาก	9
4. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ทาง OPAC/WebOPAC	4.04	0.84	มาก	6
5. การให้บริการแนะนำสืบค้นฐานข้อมูลซีดี-รอม/ ออนไลน์	4.02	0.84	มาก	8
6. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ทางโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง	4.01	0.84	มาก	10
7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์	4.35	0.89	มาก	1
8. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์	4.27	0.81	มาก	3
9. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด	4.30	0.84	มาก	2
10. การให้บริการนำชมห้องสมุด	3.16	0.89	ปานกลาง	15
11. การให้บริการหอเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 4	3.37	0.96	ปานกลาง	12
12. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า	3.35	0.96	ปานกลาง	13
13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง	3.22	1.14	ปานกลาง	14
14. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับ นักศึกษาเข้าใหม่	3.97	0.99	มาก	11
15. การให้บริการรับคืนหนังสือตามจุดบริการของ ห้องสมุดคณะต่างๆ	4.04	1.00	มาก	7
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.60	มาก	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ทำประโยชน์อื่นการได้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.16-4.35 ซึ่งอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ 9. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ($\bar{X} = 4.30$) ข้อ 8. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์ ($\bar{X} = 4.27$) ข้อ 1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4 ลำดับ คือ ข้อ 11. การให้บริการหอเทคพระเกียรติรัชกาลที่ 4 ($\bar{X} = 3.37$) ข้อ 12. การให้บริการหอบจดหมายเหตุพระจอมเกล้า ($\bar{X} = 3.35$) ข้อ 13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.22$) ข้อ 10. การให้บริการนำชมห้องสมุด ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ t-test ทำเป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวมทุกด้าน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.8-4.13

ตารางที่ 4.8 สรุปผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ในภาพรวม และรายด้าน

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	นักศึกษา ป.โท $n_1 = 278$		คณาจารย์ $n_2 = 100$		t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	\bar{X}_2	S.D. ₂	
1. อาคารสถานที่	3.76	0.53	3.72	0.58	0.58
2. ครุภัณฑ์	3.89	0.66	3.72	0.66	2.17*
3. ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	4.04	0.62	3.94	0.71	1.28
4. บุคลากร	4.04	0.67	3.97	0.73	0.85
5. การบริการ	3.91	0.59	3.81	0.64	1.41
รวมเฉลี่ย	3.93	0.51	3.83	0.58	1.51

* $p \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านครุภัณฑ์ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่	นักศึกษา ป.โท $n_1 = 278$		คณาจารย์ $n_2 = 100$		t
	\bar{X}_1	S.D. $_1$	\bar{X}_2	S.D. $_2$	
1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า	4.07	0.73	3.90	0.78	1.97*
2. การควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ ตลอดจนแสงสว่างภายในพื้นที่บริการชั้นหนึ่งเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้	4.00	0.71	4.05	0.80	-0.62
3. การจัดวางชั้นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนตู้เก็บเอกสารให้อยู่ตำแหน่งที่สะดวกในการใช้บริการ	4.03	0.87	4.00	0.92	0.27
4. การจัดพื้นที่บริการถ่ายเอกสารทุกชั้นของอาคาร	3.68	1.00	3.61	0.95	0.57
5. การจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดบริเวณทางเข้าด้านหน้าของอาคาร	3.37	0.83	3.37	0.82	0.00
6. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ	4.06	0.88	3.98	0.86	0.75
7. การจัดพื้นที่ให้บริการต่างๆ ของห้องสมุดอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือบริเวณที่สัมพันธ์กัน	3.89	0.75	3.81	0.88	0.88
8. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียง รบกวน	4.12	0.84	4.15	0.93	-0.34
9. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.11	0.72	4.05	0.71	0.68
10. การจัดบริการห้องประชุมย่อยเพื่อการศึกษาค้นคว้าร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.45	0.89	3.47	0.90	-0.16
11. การจัดพื้นที่บริการส่วนยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service	3.91	0.84	4.06	0.82	-1.56
12. การจัดพื้นที่สีเขียวภายในอาคารเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.57	0.90	3.65	0.84	-0.75
13. การจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม	3.35	1.13	3.13	1.16	1.67
14. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร	3.37	1.15	3.20	1.18	1.26
15. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกของอาคารให้มีความร่มรื่น	3.77	0.98	3.68	1.09	0.72
16. การจัดพื้นที่บริการหรือทางลาดสำหรับคนพิการ	3.42	1.03	3.42	1.17	-0.28
ค่าเฉลี่ยรวม	3.76	0.53	3.72	0.58	0.58

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ด้านอาคารสถานที่ในภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า นอกนั้นก็มีความต้องการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งด้านครุภัณฑ์

ด้านครุภัณฑ์	นักศึกษา ป.โท $n_1 = 278$		คณาจารย์ $n_2 = 100$		t
	\bar{X}_1	S.D. $_1$	\bar{X}_2	S.D. $_2$	
1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC	4.06	0.91	3.93	0.82	1.23
2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปชนิดีรอม	3.91	0.92	3.88	0.82	0.30
3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร	4.13	0.95	3.92	0.95	1.91
4. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตรวมกันเป็นห้อง	3.86	1.00	3.67	1.00	1.65
5. การเพิ่มจุดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล	3.96	0.91	3.84	0.94	1.15
6. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง	3.65	0.86	3.59	0.87	0.64
7. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ	3.79	0.85	3.57	0.83	2.27*
8. การจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ	3.76	0.91	3.39	0.92	3.49*
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.66	3.72	0.66	2.17*

* $p \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ด้านครุภัณฑ์ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 7. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ และข้อ 8. การจัดบริการตู้ ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	นักศึกษา ป.โท $n_1 = 278$		คณาจารย์ $n_2 = 100$		t
	\bar{X}_1	S.D. $_1$	\bar{X}_2	S.D. $_2$	
1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศ ให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.16	0.82	4.13	0.84	0.29
2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.18	0.76	4.10	0.85	0.90
3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศ อยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.03	0.80	3.78	0.92	2.41*
4. การจัดให้มีบริการ โสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลาง	3.77	0.83	3.62	0.95	1.52
5. การจัดให้มีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทความวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย	4.28	0.82	4.14	0.91	1.38
6. การให้บริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลซีดีรอม/ ออนไลน์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.82	3.97	0.94	0.38
7. การจัดให้มีบริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศผ่านโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง	3.96	0.87	3.98	0.98	-0.22
8. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง	3.95	0.96	3.85	0.85	0.91
ค่าเฉลี่ยรวม	4.04	0.62	3.94	0.71	1.28

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะผิดใจทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	นักศึกษา ป.โท $n_1 = 278$		คณาจารย์ $n_2 = 100$		t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	\bar{X}_2	S.D. ₂	
1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดทุกคนสามารถให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดได้	4.05	0.76	3.97	0.85	0.91
2. การจัดบุคลากรห้องสมุดให้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ	3.99	0.81	3.91	0.84	0.78
3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิจวัตรจากสุขภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ	4.10	0.78	4.03	0.85	0.75
4. การจัดให้มีบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการแก่ผู้ให้บริการได้อย่างทั่วถึง	4.07	0.78	4.00	0.89	0.75
5. การจัดบุคลากรที่มีความเข้าใจในจิตวิทยาในการให้บริการคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ	4.02	0.84	3.98	0.85	0.41
ค่าเฉลี่ยรวม	4.04	0.67	3.97	0.73	0.85

จากตารางที่ 4.12 พบว่าความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ด้านบุคลากรในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการ ไม่แตกต่างกันทุกข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งด้านการบริการ

ด้านการบริการ	นักศึกษา ป.โท $n_1 = 278$		คณาจารย์ $n_2 = 100$		t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	\bar{X}_2	S.D. ₂	
1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน	4.20	0.89	4.08	0.95	1.14
2. การให้บริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/โสตทัศนวัสดุในระบบอัตโนมัติ	4.13	0.77	4.02	0.93	1.10
3. การให้บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าข้อมูล	4.01	0.83	3.99	0.84	0.21
4. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศทาง OPAC/WebOPAC	4.05	0.83	4.02	0.88	0.34
5. การให้บริการแนะนำสืบค้นฐานข้อมูลซีดี-รอม/ออนไลน์	4.01	0.84	4.04	0.85	-0.29
6. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศทางโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง	4.03	0.81	3.94	0.91	0.90
7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์	4.44	0.81	4.08	1.03	3.54*
8. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์	4.27	0.79	4.25	0.86	0.24
9. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด	4.28	0.82	4.36	0.90	-0.80
10. การให้บริการนำชมห้องสมุด	3.19	0.86	3.07	0.95	1.12
11. การให้บริการหอเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 4	3.44	0.96	3.15	0.92	2.63*
12. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า	3.43	0.93	3.12	0.99	2.77*
13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง	3.15	1.15	3.42	1.13	-1.98*
14. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่	4.07	0.96	3.70	1.03	3.25*
15. การให้บริการรับคืนหนังสือตามจุดบริการของห้องสมุดคณะต่างๆ	4.05	0.98	4.02	1.04	0.26
ค่าเฉลี่ยรวม	3.91	0.59	3.81	0.64	1.41

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่าความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งด้านการบริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ข้อ คือ ข้อ 7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ ข้อ 11. การให้บริการหอเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 4 ข้อ 12. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า ข้อ 13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง ข้อ 14. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพิ่มเติมดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงความถี่ ข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	ความถี่
ด้านอาคารสถานที่	
ปรับปรุงทางเข้า-ออกห้องสมุดให้อยู่ใกล้บริเวณพื้นที่จอดรถยนต์ และเพิ่มพื้นที่จอดรถยนต์	25
ปรับปรุงพื้นที่การให้บริการให้ดีขึ้น และมีความปลอดภัยในทรัพย์สิน	21
ปรับปรุงเครื่องปรับอากาศไม่เย็น/เสียงดัง ที่บริเวณ ชั้น 3	8
ควรควบคุมการใช้เสียงในห้องสมุด	7
ปรับปรุงพื้นที่บริเวณภายใน/ภายนอกอาคารที่ชำรุด	6
รวม	67
ด้านครุภัณฑ์	
มีการกำหนดระยะเวลาการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา	22
รวม	22
ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	
เพิ่มจำนวนหนังสือภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น	90
เพิ่มจำนวนวารสารออนไลน์ที่จำเป็นต่อการวิจัยในระดับปริญญาโท-เอก	20
การจัดเรียงหนังสือชั้นชั้นให้ถูกต้องตามหมวดหมู่	16
ควรดูแลรักษาสภาพหนังสือให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา	9
รวม	135

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	ความถี่
ด้านบุคลากร	
ควรเข้มแข็งแจ่มใส/พูดจาสุภาพ	35
มีความรู้อย่างแท้จริง สามารถให้คำแนะนำได้ดีมีความถูกต้องและบริการอย่างรวดเร็ว	24
ควรเพิ่มบุคลากรห้องสมุดให้มากขึ้น	11
รวม	70
ด้านการบริการ	
บริการที่สะดวกและรวดเร็ว	38
การให้บริการถ่ายเอกสารที่รวดเร็ว และพอเพียง	9
เพิ่มจำนวนหนังสือที่ให้ยืม และขยายเวลาการให้ยืมนานขึ้น	7
รวม	54

จากตารางที่ 4.14 แสดงความถี่ข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ที่กำลังศึกษาและปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านอาคารสถานที่โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ ปรับปรุงทางเข้า-ออกห้องสมุดให้อยู่ใกล้บริเวณพื้นที่จอดรถยนต์ และเพิ่มพื้นที่จอดรถยนต์ด้วย (25) ปรับปรุงพื้นที่การให้บริการให้ดีขึ้น และมีความปลอดภัยในทรัพย์สิน (21) ปรับปรุงเครื่องปรับอากาศไม่เย็น/เสียงดัง ที่บริเวณ ชั้น 3 (8) ควรควบคุมการใช้เสียงในห้องสมุด (7) ปรับปรุงพื้นที่บริเวณภายใน/ภายนอกอาคารที่ชำรุด (6) ตามลำดับ

ด้านครุภัณฑ์ พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านครุภัณฑ์ คือ มีการกำหนดระยะเวลาการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เพิ่มจำนวนหนังสือภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น (90) เพิ่มจำนวนวารสารออนไลน์ที่จำเป็นต่อการวิจัย

ระดับปริญญาโท-เอก (20) การจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นให้ถูกต้องตามหมวดหมู่ (16) ควรดูแลรักษาสภาพหนังสือให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา (9) ตามลำดับ

ด้านบุคลากร พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านบุคลากร โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ ควรขี้นเยี่ยมแจ้งแม่ใส/พุดจาสุภาพ (35) มีความรู้อย่างแท้จริง สามารถให้คำแนะนำได้ดีมีความถูกต้อง และบริการอย่างรวดเร็ว (24) ควรเพิ่มบุคลากรห้องสมุดให้มากขึ้น (11) ตามลำดับ

ด้านการบริการ พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีความต้องการด้านการบริการ โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ บริการที่สะดวก และรวดเร็ว (38) การให้บริการถ่ายเอกสารที่รวดเร็ว และพอเพียง (9) เพิ่มจำนวนหนังสือที่ให้ยืม และขยายเวลาการให้ยืมนานขึ้น (7) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา “ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง

5.2 สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ให้บริการที่มีสถานภาพโดยตำแหน่งต่างกัน มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในแต่ละด้านตามองค์ประกอบของห้องสมุดแตกต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3,181 คน คณาจารย์ จำนวน 834 คน รวมประชากรจำนวน 4,015 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 280 คน คณาจารย์ จำนวน 74 คน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณาจารย์ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจำนวน 100 คน เพื่อให้ขนาดสัดส่วนของคณาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาโทไม่แตกต่างกันมากในการเปรียบเทียบ รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้สถานภาพโดยตำแหน่งเป็นชั้นภูมิ

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ไปทดลองใช้ (Try – out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach โดยทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ที่เข้ามาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง ที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น (α - Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ โดยมีค่าความเชื่อมั่น (α - Coefficient) 0.83, 0.87, 0.91, 0.94 และ 0.92 ตามลำดับ

5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวนแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 378 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.47 ของกลุ่มตัวอย่าง

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง แต่ละด้านกับตัวแปร โดยหาค่า t-test ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.5 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็น นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพ โดยตำแหน่ง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 278 คนและคณาจารย์ จำนวน 100 คน ส่วนใหญ่เข้าใช้บริการน้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือน โดยเข้าใช้บริการในช่วงเย็น (16.00 – 19.45 น.) ช่วงบ่าย (13.00 – 16.00 น.) และช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เพื่อการค้นคว้าข้อมูล ยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ และอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง โดยสะดวกเข้าใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ หรือบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ เวลา 12.00 – 16.00 น. และหลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง และการแนะนำของบรรณารักษ์/นักเอกสารสนเทศ/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือ การอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการได้เป็นบางครั้ง สาเหตุส่วนใหญ่เพราะมีหนังสือแต่ถูกยืมไป ไม่มีหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด มีปรากฏในฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC แต่ไม่พบหนังสือที่ชั้น และการจัดเรียงหนังสือ/วัสดุไม่ถูกต้อง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านการบริการ ด้านครุภัณฑ์ ด้านอาคารสถานที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

2.1.1 ด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 8. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน ข้อ 9. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะดวกเป็นระเบียบเรียบร้อย ข้อ 6. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ ข้อ 1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งอยู่ในระดับ ปานกลาง 2 ลำดับ คือ ข้อ 14. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร ข้อ 13. การจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริเวณอาหารว่างและเครื่องดื่ม ตามลำดับ

2.1.2 ด้านครุภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทาง

อินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร ข้อ 1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC ข้อ 5. การเพิ่มจุดบริการโต๊ะเก้าอี้ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล ข้อ 2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดีรอม ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 8. การจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ ข้อ 6. การจัดทำป้ายนิเทศ/ประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง ตามลำดับ

2.1.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 5. การจัดให้มีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทความวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย วารสารวิชาการ ข้อ 2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ข้อ 1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 8. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง ข้อ 4. การจัดให้มีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดีมัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลาง ตามลำดับ

2.1.4 ด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาวาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ ข้อ 4. การจัดให้มีบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ข้อ 1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดทุกคนสามารถให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุด ข้อ 5. การจัดบุคลากรที่มีความเข้าใจในจิตวิทยาในการให้บริการคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 2. การจัดบุคลากรห้องสมุดให้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ

2.1.5 ด้านการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ ข้อ 9. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ข้อ 8. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์ ข้อ 1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4 ลำดับ คือ ข้อ 11. การให้บริการหอสมุดพระเกียรติรัชกาลที่ 4 ข้อ 12. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า ข้อ 13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง ข้อ 10. การให้บริการนำชมห้องสมุด ตามลำดับ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

3.1.1 ด้านอาคารสถานที่ผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

3.1.2 ด้านครุภัณฑ์ผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 7. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ และข้อ 8. การจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

3.1.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

3.1.4 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการไม่แตกต่างกันทุกข้อ

3.1.5 ด้านการบริการผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ข้อ คือ ข้อ 7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ ข้อ 11. การให้บริการหอเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 4 ข้อ 12. การให้บริการ

หอบคความเหตุพระจอมเกล้า ข้อ 14. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ และข้อ 13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง โดยคณาจารย์มีความต้องการมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโท นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

5.6 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมถึงเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ ผู้วิจัยอภิปรายผลในภาพรวมที่ได้จากการศึกษา และอภิปรายผลแยกตามรายด้านที่ทำการศึกษา โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยการอภิปรายผลในส่วนของวัตถุประสงค์แต่ละข้อที่ทำการศึกษาในภาพรวมของแต่ละด้าน และรายชื่อข้อที่เป็นประเด็นน่าสนใจ และเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการศึกษาในระดับปริญญาโท นักศึกษาต้องศึกษาหาความรู้และสืบค้นข้อมูลต่างๆ ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ จึงต้องใช้ข้อมูลที่มีรายละเอียดลึกซึ้ง เพื่อประกอบการทำรายงาน หรือการหาความรู้เพิ่มเติมประกอบรายวิชาที่เรียน รวมทั้งการศึกษาหาความรู้ในแขนงวิชาอื่นๆ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการต่างๆ และการมีอาชีพเป็นอาจารย์สอนหนังสือต้องมีการค้นคว้าหาข้อมูลมากเพื่อเตรียมการสอน และการพัฒนาความรู้ทางอาชีพ ทำให้สำนักหอสมุดกลางเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการ และมีอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมนา อินค่าน้อย และคณะ (2539 : บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่างานทรัพยากรห้องสมุดมีความจำเป็นต่อการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rzasa and Moriarty (1970 : 403-407) เรื่อง ความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยเพอร์ดู พบว่า อาจารย์ใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าสารนิเทศจากสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฝน บุษชา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความต้องการและสภาพการใช้สารนิเทศของนักศึกษา และอาจารย์ในสถาบันวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า

นักศึกษาและคณาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้า พัฒนาการรู้ทางอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุรัตน์ บุญประเสริฐ (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความต้องการและการใช้สารสนเทศของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการสารสนเทศเพื่อการสอน และเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ คือ หนังสือตำราภาษาไทย หนังสือพิมพ์ และบริการสารสนเทศที่ทันสมัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คัทลียา ปริธานี (2544 : บทคัดย่อ) เรื่องความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้น และอ่านหนังสือ/เอกสาร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยอภิปรายแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง เป็นอาคารเอกเทศที่เป็นแหล่งจัดเก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์สำหรับศึกษาค้นคว้า และจัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีการควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ แสงสว่าง และความเงียบสงบ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดพื้นที่ให้บริการต่างๆ ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อจูงใจให้ผู้ใช้เข้ามาใช้บริการ และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง จึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันในการเป็นแหล่งที่นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มาใช้บริการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวามณี ฐาปนวงศ์ธานี (2542 : 12-13) ที่ว่าอาคารห้องสมุดเป็นอาคารเอกเทศ เป็นศูนย์กลางความสะดวกต่อผู้ใช้ มีเนื้อที่เก็บหนังสือ วารสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์อย่างเพียงพอ และมีเนื้อที่สำหรับผู้ใช้อย่างเหมาะสม การคำนวณเนื้อที่ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ ลักษณะของทรัพยากร และบริการของห้องสมุด สอดคล้องกับประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (2544 : 1-6) ที่ว่าอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาดังอยู่ที่สะดวกสำหรับผู้ใช้ มีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีเนื้อที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุด และเนื้อที่ในส่วนต่างๆ ควรคำนึงถึงจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร และมีเนื้อที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรสารสนเทศ และสอดคล้องกับข้อมูลทั่วไป ที่ว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์เข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อการค้นคว้าข้อมูล ยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ อ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง และใช้เป็นสถานที่ทำรายงานและวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ต้องการใช้สมาธิสูงในการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากเป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในระดับที่มีความซับซ้อนเพื่อการทำวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ และเป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจึงมีความต้องการบรรยากาศที่เงียบสงบในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการให้มีการควบคุมเสียงภายในห้องสมุดของผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายฝน บุษบา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สหรานิตะศของนักศึกษาระดับปริญญาโท และอาจารย์ในสถาบันวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้สหรานิตะศ คือ บรรยากาศในห้องอ่านหนังสือมีเสียงดังรบกวนซึ่งเกิดจากการสนทนากันทั้งผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการ นอกจากนี้ยังเกิดจากเครื่องมือสื่อสารต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harwood (1998 : 161) เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไวภาโต นิวซีแลนด์ พบว่า ในส่วนข้อเสนอแนะอื่นๆ ไม่ควรมีเสียงดังในห้องสมุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรวรรณ คมณา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความพึงพอใจ และความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุด คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ห้องสมุดไม่ควรมีเสียงดัง และไม่ควรรูปกรณ์สื่อต่างๆ เพราะรบกวนผู้อื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาต้องการสภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่มีระเบียบ สะอาด แสงสว่างเพียงพอ และเงียบสงบ รองลงมาคือ การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ต้องการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ในการมาติดต่อใช้บริการต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดพื้นที่การให้บริการต่างๆ เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และเกิดความประทับใจในการมาติดต่อใช้บริการ ซึ่งจะส่งผลให้มีความต้องการที่จะมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพิ่มมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินา สุดโสภาส (2543 : บทคัดย่อ) เรื่องศึกษาการใช้ และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์และโศดทัศน์ คือหาไม่พบ รองลงมาคือทรัพยากรสารสนเทศวางผิดที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาที่เหมาะสม และใช้เวลาในการค้นหาสำหรับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ ระบบขัดข้อง ช้า ไม่มีประสิทธิภาพ ใช้เวลาในการสืบค้นมาก และใช้ไม่เป็น ไม่มีความรู้ และทักษะในการใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบังอร คำประเทศ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่องการนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงิน พบว่า การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงินด้านสถานที่ คือ การตกแต่งห้องสมุดให้สะอาดเป็นระเบียบสวยงามให้นำเข้าใช้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Ahmadi. (อ้างใน สุฉิมพร อมตพร. 2544 : 37) เรื่องการตอบสนองของนักเรียนนานาชาติที่มีต่อการใช้บริการ และทรัพยากรในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนนานาชาติพบในการใช้บริการ และทรัพยากรในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสองแห่งของอเมริกา คือ University of Southern California (USC) and the University of California, Los Angeles (UCLA) พบว่า นักเรียนนานาชาติประสบปัญหาในการใช้แหล่งสารสนเทศบริการของห้องสมุด และการค้นหาข้อมูลที่ต้องการ รองลงมาคือ การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ นอกเหนือจากตำรา และการศึกษาในห้องเรียน และแหล่งค้นคว้าที่สะดวกที่สุดที่ควรจะเป็น คือห้องสมุดและระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้นสำนักหอสมุดกลางควรมีการจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประจักษ์ พุ่มวิเศษ. (อ้างใน นवलลลอ จุลพุฒิสานต์. 2546 : 14-15) ที่ว่าผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในอนาคตจะมีความรู้มากกว่าเดิม รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถเข้าถึงสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ใช้เหล่านี้เรียกร้องการบริการที่มีคุณภาพมากขึ้นจากบรรณารักษ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพรธรรม อินทรศิริพงษ์ และคณะ (2541 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ความต้องการบริการด้านการค้นคว้า/เครือข่ายอินเทอร์เน็ต คือ ทั้งบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้มากคือ บริการสืบค้นสารนิเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบน Web และสอดคล้องกับแนวคิดของครรชิต มาลัยวงศ์. (อ้างใน จิราพรธรรม อินทรศิริพงษ์ และคณะ. 2544 : 9) ที่ว่าบทบาทห้องสมุดอุดมศึกษาในการให้บริการระบบอินเทอร์เน็ต อย่างมีประสิทธิภาพ บริการเหล่านี้ ได้แก่ การให้ข่าวสาร เกี่ยวกับวารสารและหนังสือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ วารสาร และวัสดุต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านห้องสมุด การให้บริการค้นรายละเอียดหลักสูตร การให้บริการเชื่อมโยงไปสู่ระบบเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา การให้บริการเผยแพร่เอกสารคำสำคัญที่จัดทำในระบบ HTML และอื่นๆ และการให้บริการ Education Demand และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรวรรณ คมณา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์มีความต้องการใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับมาก รองลงมาคือ การบริการสืบค้นหนังสือโดยใช้คอมพิวเตอร์ และผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคารอยู่ในลำดับรองสุดท้าย และการจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริการอาหารว่าง และเครื่องดื่มอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากข้อมูลทั่วไป พบว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ส่วนใหญ่สะดวกมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางในช่วงเย็น และช่วงบ่าย โดยมีวัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการเพื่อ

การค้นคว้าข้อมูลและเพื่อยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ จึงมีความต้องการที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร และการจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริการอาหารว่าง และเครื่องดื่มอยู่ในลำดับท้ายๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการใช้ห้องสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษา ค้นคว้าประกอบการทำรายงาน ภาคนิพนธ์ และนักศึกษาต้องการบริการยืม-คืนหนังสือในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เหลาทอง สุริยะ (2543 : บทคัดย่อ) เรื่อง การใช้สารสนเทศของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการสอน เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือติดตามข่าวสาร เพื่อการวิจัย/การทดลอง เพื่อการเขียนตำรา/บทความทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษชุดา ศรีอนันต์ (2541 : บทคัดย่อ) เรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้า และเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติมา ตั้งปรัชญากุล (2532 : บทคัดย่อ) เรื่อง การสำรวจการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทบทวนตำราเรียนและทำงานอื่นๆ โดยใช้เป็นที่พักผ่อนน้อยที่สุด

1.2 ด้านครุภัณฑ์

จากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักห้องสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านครุภัณฑ์ในภาพรวม และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้บริการ เนื่องจากเป็นที่เก็บทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ โดยมีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้สอย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระ และป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุด เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2542 : 17) ที่ว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดถือเป็นเครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ มีความสวยงาม และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ วาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 126-136) ที่ว่าครุภัณฑ์ประกอบอาคารต้องมีความเหมาะสมกับผู้ใช้ตามประเภทของห้องสมุดควบคู่ไปกับทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ เก้าอี้ โต๊ะ ชั้นวางวัสดุสารนิเทศ ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 10-12) ที่ว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดที่สำคัญ และมีความจำเป็นในการจัดดำเนินงานห้องสมุดประกอบด้วย ชั้นวางหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ตู้จุดสาร/กฤตภาค ตู้บัตรรายการหนังสือ ที่วาง

พจนานุกรม ป้ายนิเทศการ/คู่มือการ เลขาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ โด๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ
รถเข็นหนังสือ และตู้โสตทัศนวัสดุ/อุปกรณ์อื่นๆ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการ
จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสำนักหอสมุดกลางมีการจัดให้บริการเครื่อง
คอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตอยู่บริเวณชั้น 1 จำนวน 35 เครื่อง ชั้น 3 จำนวน 3
เครื่อง และชั้น 4 จำนวน 5 เครื่อง ซึ่งยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในการค้นหา
ข้อมูลข่าวสารจำนวนมากที่อยู่ในรูปฐานข้อมูลทั้งที่เป็นข้อความ ภาพกราฟิก และเสียง ซึ่งเป็น
ประโยชน์ต่อการเรียน การสอน และการค้นคว้าวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท และ
คณาจารย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพรรณ อินทศิริพงษ์ และคณะ (2542 : บทคัดย่อ) เรื่อง
ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ความต้องการใช้บริการด้านการค้นคว้า/เครือข่าย
อินเทอร์เน็ตที่บุคลากรใช้มาก คือ บริการสืบค้นสารนิเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบน Web Pac
สอดคล้องกับงานวิจัยของขจรวรรณ คมมา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความพึงพอใจและความ
ต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า
อาจารย์มีความต้องการใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ตในระดับมาก สอดคล้องกับ
งานวิจัยของสุรีย์ นุฬางมกล และคณะ (2546 : 110-117) เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา คือ จำนวนและประสิทธิภาพของ
เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferguson (2001 : บทคัดย่อ) เรื่อง
ห้องสมุดและความต้องการสารนิเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทย์และเทคโนโลยีที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน และ Aseery (2001 : บทคัดย่อ) เรื่อง
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า ห้องสมุด
ต้องมีบริการสืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ
(จุดลงมาก็คือ) การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารนิเทศจาก
ฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สำนักหอสมุดกลาง
ให้บริการอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ คือมีเครื่องสืบค้นสารนิเทศจาก OPAC
จำนวน 4 เครื่อง และเครื่องสืบค้นสารนิเทศจาก WebOPAC จำนวน 6 เครื่อง เนื่องจากฐานข้อมูล
OPAC/WebOPAC เป็นฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด เช่น หนังสือ วารสาร
วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โสตทัศนวัสดุ เป็นต้น ที่มีอยู่ใน
สำนักหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะต่างๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงรายการบรรณานุกรมโดยวิธีการออนไลน์ และค้น

กีนสารนิเทศห้องสมุด สอดคล้องกับงานวิจัยของขจรวรรณ คมนา (2545 : 44) เรื่อง ความพึงพอใจ และความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ด้านบริการต่างๆ ควรที่จะเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล OPAC และบริการ อินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรารักษ์ เฟ็งคี (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545 : 23-24) เรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อการสืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ของ ห้องสมุดสถาบันราชภัฏสกลนคร พบว่า ผู้ใช้บริการพึงพอใจในการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบ OPAC เกือบทุกด้านทั้งนี้เพราะการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบ OPAC สะดวกและรวดเร็ว วิธีการไม่ยุ่งยาก มี ข้อความอธิบายวิธีใช้ที่หน้าจอให้ผู้ค้นปฏิบัติตาม ผู้ใช้บริการกับเครื่องสามารถโต้ตอบกันได้ และ ผลที่ได้ก็ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่องการใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารนิเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้น OPAC ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Harris ; Jill ; Rowley. (อ้างใน รุ่งอรุณ ฝาสุกสกุล. 2542 : 21-22) ที่ว่าห้องสมุดจำนวนมากในปัจจุบันได้รวบรวมทรัพยากรสารนิเทศ และจัดทำเป็น ฐานข้อมูล ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารนิเทศด้วยวิธีการเข้าถึงสาธารณะออนไลน์ (Online Public Access Catalog – OPASs) นอกจากนั้นยังสามารถเข้าถึงวารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือต่างๆ ทางออนไลน์ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงด้วยวิธีการต่างๆ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ การเข้าใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ระยะไกล เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฝน นุชา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สารนิเทศของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันวิทบริการ- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาและอาจารย์เข้าถึงสารนิเทศด้วยวิธีการค้นจาก โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่ทราบและเคยใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ รองลงมาคือ การเพิ่มจุดบริการโต๊ะ แก้อั้วที่นั่งอ่านส่วนบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากข้อมูล ทั่วไปพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง เพื่อการค้นคว้าข้อมูล เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง และเพื่อใช้เป็น ที่ ทำรายงานและวิทยานิพนธ์ จึงต้องการความเป็นส่วนตัว ความเงียบสงบในการอ่านหนังสือ/เอกสาร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ จันทร์คำ (2538 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการใช้บริการและทรัพยากรสารนิเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเทคนิค การแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษายังต้องการให้จัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดดา โกวิทวที (2530 : บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาความต้องการ ของนิสิตอักษรศาสตร์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า บริการที่นิสิตต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้นคือ ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปิยวรรณ ทิพวงส์ (2534 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า บริการที่นักศึกษาต้องการ คือ ที่นั่งอ่าน

เฉพาะบุคคล และผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการอยู่ในลำดับรองสุดท้าย และการจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึงอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากข้อมูลทั่วไป พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ส่วนใหญ่ เรียนรู้วิธีการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแนะนำของบรรณารักษ์/นักเอกสารสนเทศ/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และการอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด รวมทั้งสะดวกเข้าใช้บริการช่วงบ่าย และช่วงเย็น จึงมีความต้องการในการจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ และการจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึงอยู่ในลำดับท้ายๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพรธม อินทศิริพงษ์ และคณะ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ข้าราชการและนักศึกษามหาวิทยาลัยในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการใช้ห้องสมุดโดยการศึกษาด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร กาญจนารักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุด สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบกและนักศึกษา วิทยาลัยการทัพบก พบว่า นายทหารนักเรียนและนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด จากบรรณารักษ์แนะนำ นายทหารนักเรียน ค้นหาเรื่องที่ต้องการ โดยถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

1.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาพรวม และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดเป็นวัสดุเพื่อการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าต่างๆ ที่ห้องสมุดได้จัดหา รวบรวมเพื่อให้บริการในห้องสมุด ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถค้นคว้าหาความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ทำรายงาน/วิจัย ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณีพร อมตพร (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ พบว่า ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือโดยรวมอยู่ในระดับมากคือ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ และตำราภาษาไทย วิทยทัศน์ และซีดี-รอม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fidzami. (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตร์. 2545 : 27) เรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศ และพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย Botswana พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ วารสารและหนังสือ ตำรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร กาญจนารักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการ

ทหารบก และนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการใช้มากที่สุดคือ หนังสือทั่วไป ตำราและเอกสารประกอบคำบรรยาย วารสาร หนังสือพิมพ์ และฐานข้อมูลซีดี-รอม

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการจัดให้มีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย วารสารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลจำนวนมากที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งฐานข้อมูลทางวิชาการของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัย นอกจากนี้ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลอื่นๆ ทั้งนี้เพราะอินเทอร์เน็ตได้เชื่อมต่อฐานข้อมูลที่กระจายกระจายทั่วโลก ซึ่งฐานข้อมูลเหล่านี้ยังมีเอกสารจำนวนมากมายซึ่งผู้ใช้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งซอฟต์แวร์ราคาถูก นอกจากนี้บางฐานข้อมูลอาจมีบริการพิเศษอื่นๆ เช่น บริการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งรายชื่อบทความใหม่จากวารสารฉบับล่าสุด โดยกำหนดชื่อวารสารที่สนใจไว้ล่วงหน้า หรือบริการส่งโทรสารบทความนั้นๆ รวมทั้งสามารถดาวน์โหลดข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เช่น เพิ่มข้อมูลประเภทรูปภาพ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเรือง เนียมหอม (2540 : 85) ที่ว่าอินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นแหล่งสำคัญในการจัดเตรียมทรัพยากรในการเรียนการสอน เผยแพร่กระจาย หรือแจกจ่ายเครื่องมือต่างๆ ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Chisenga (1999 : 37-38) ที่ว่านักศึกษามหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่างๆ ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เช่น การวิจัยในโครงการต่างๆ การสร้างโปรแกรมการสอนทางไกล การผลิตสารอิเล็กทรอนิกส์บนเวปไซด์ไว้ดไว้ด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกลุ่มอภิปราย เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2542 : 19-21) ได้กล่าวสรุปถึงแนวโน้มของการใช้ห้องสมุดยุคใหม่ คือ การที่นักศึกษาและอาจารย์ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลอย่างแพร่หลาย การใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้ข้อมูลในรูปเอกสาร และห้องสมุดใช้งบประมาณเพื่อการเข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าการซื้อสิ่งพิมพ์ที่เป็นรูปเล่ม สอดคล้องกับแนวคิดของพวง พันธุ์เมฆา (2539 : 14) ที่ว่าห้องสมุดในปัจจุบันมิใช่เป็นสถานที่ที่มีทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นหนังสือเท่านั้น หากแต่ยังมีทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอื่นๆ ที่สามารถใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้ เช่น แถบบันทึกเสียง ไมโครฟิล์ม ฟิล์มสตริป วีดีทัศน์ ตลอดจนฐานข้อมูลต่างๆ ที่สามารถสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์/รื่องลงมาคือ การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มีความต้องการใช้สารสนเทศจากวารสารวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เนื่องจากวารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำเพื่อส่งเสริมความรู้ และวิชาการต่างๆ เนื้อเรื่องจะให้ความรู้เฉพาะวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง รวมทั้งนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือผลการวิจัยที่ยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน และข้อมูลมีความทันสมัย สำหรับการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จารุรัตน์ บุญประเสริฐ (2535 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการและการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการสารนิเทศเพื่อการสอนและเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ คือ หนังสือตำราภาษาไทย หนังสือพิมพ์ วารสาร และบริการสารนิเทศที่ทันสมัย/รองลงมาคือ การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากข้อมูลทั่วไป พบว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ส่วนใหญ่มาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อการค้นคว้าข้อมูล และส่วนมากสามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารนิเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการได้เป็นบางครั้ง ดังนั้นจึงมีความต้องการให้มีการจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harwood (1998 : 161) เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไวคาโต นิวซีแลนด์ พบว่า ห้องสมุดควรจัดบุคลากรสำรวจการจัดชั้นหนังสือ ชั้นวางวารสารเพื่อจัดเก็บหนังสือและวางวารสารให้ตรงตามหมวดหมู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Clougherty (1998 : 572) เรื่อง ความต้องการใช้ห้องสมุดและบริการของนักศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการค้นหาหนังสือบนชั้น ไม่พบ หนังสือหาย หนังสือวางผิดที่ และห้องสมุดไม่มีหนังสือตามรายการที่ปรากฏจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภจิน สุโอภาส (2543 : บทคัดย่อ) เรื่อง ศึกษาการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศสำหรับสิ่งพิมพ์ และโสตทัศน คือ หาไม่พบ รองลงมา คือทรัพยากรสารนิเทศวางผิดที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาที่เหมาะสม และใช้เวลาในการค้นหามาก และผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการจัดให้มีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลางอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากข้อมูลทั่วไป พบว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ส่วนใหญ่มาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อการค้นคว้าข้อมูล เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ และเพื่อใช้เป็นสถานที่ทำรายงานและวิทยานิพนธ์ และสะดวกมาใช้บริการช่วงบ่ายและช่วงเย็น ดังนั้นจึงมีความต้องการในการจัดให้มีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลางอยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทั่วไป ที่ว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มาใช้บริการเพื่อนันทนาการ เช่น บริการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น เป็นต้น เป็นจำนวนน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ด้านบุคลากร

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านบุคลากรในภาพรวม และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะว่า งานบริการห้องสมุดเป็นระบบการดำเนินงานอย่างหนึ่งของห้องสมุด โดยการนำวัสดุ และครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดจัดหา จัดซื้อ นำมาจัดอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการในรูปแบบต่างๆ การให้บริการจึงเป็นปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างบุคลากรห้องสมุดและผู้ใช้บริการ การให้บริการที่ดี และมีประสิทธิภาพย่อมทำให้ผู้ใช้เกิดความประทับใจ และส่งผลดีต่อห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ใช้บริการพอใจ และได้ประโยชน์สูงสุดในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิริมา สังคะ (2538 : 95) ที่ว่าบุคลากรผู้ใช้บริการนอกจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ใช้บริการที่ดีแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความสามารถในการให้คำแนะนำหรือสอนให้ผู้ใช้เข้าใจ เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ใช้ได้ เป็นผู้รอบรู้ เป็นตัวกลางระหว่างห้องสมุด และมีความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับแนวคิดของสุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) ที่ว่างานบริการเป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้อยู่ตลอดเวลา ผู้ให้บริการจะเป็นคนสร้างความประทับใจได้ สอดคล้องกับแนวคิดของลักขณา บำรุงชูเกียรติ (2536 : 130-140) ให้ข้อเสนอแนะว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและบุคลากรสารนิเทศควรมีคุณสมบัติในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการให้บริการทางวิชาการ และส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้อย่างแท้จริง รับรู้พัฒนาการของเทคโนโลยีเพื่อให้เป็นผู้ใช้ และผู้บริการที่ดี มีทักษะในการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง มีความต้องการในการจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรห้องสมุดที่มีความสามารถในการให้คำอธิบายให้แนวทาง หรือให้ข้อเท็จจริง และแนวคิดต่างๆ ต้องมีกิริยาจาที่สุภาพ ตลอดจนมีความสามารถในการเจรจากับบุคคล มีทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ดี รวมทั้งมีการแต่งกายที่สุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ ซึ่งเป็นการช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพให้มีความน่าเชื่อถือ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรห้องสมุดและผู้ใช้บริการ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ และได้รับประโยชน์สูงสุดจากการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอัมพร ปันศรี (2530 : 177-194) ที่ว่าบุคลากรห้องสมุดควรมีอารมณ์ดี ชี้แจงแจ่มใสเสมอ กิริยาจาเรียบร้อย มีความสุขุมเยือกเย็น มีบุคลิกทั่วไปดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สอดคล้องกับแนวคิดของสุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) ที่ว่าบุคลากรห้องสมุดควรมีการฝึกทักษะในการสื่อสาร การซักถาม การสังเกต โดยเฉพาะการสื่อสารประเภทอวัจนภาษา (Non-Verbal Communication) รองลงมาคือ การจัดให้มีบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาในระดับปริญญาโท และคณาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการมา

ใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อค้นคว้าข้อมูล ประกอบการเรียนการสอน จึงมีความต้องการที่จะได้รับสารสนเทศที่ถูกต้องตรงกับความต้องการ รวมทั้งได้รับความสะดวกรวดเร็วในการมาติดต่อใช้บริการ สอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิดที่ว่าบุคลากรควรมีความรู้อย่างแท้จริงสามารถให้คำแนะนำได้มีความถูกต้อง และบริการอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ บุษงามงคล และคณะ (2546 : 110-117) เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา คือ ทัศนคติของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการ ความรวดเร็วในการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferguson (2001 : 186) เรื่อง ห้องสมุดและความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทย์ และโทรทัศน์ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า นักศึกษาต้องการให้ห้องสมุดมีบุคลากรที่มีความรู้และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Clabo (2002 : 127) เรื่อง การศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสามมลฑลทางตะวันออกของมลรัฐเทนเนสซี พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีจุดประสงค์ในการมาใช้ห้องสมุดเพื่อขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการค้นคว้า ร่องลงมาคือ การจัดให้บุคลากรห้องสมุดทุกคนสามารถให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง เพื่อค้นคว้าข้อมูล ประกอบการเรียนการสอน เมื่อประสบปัญหาในการมาใช้บริการ ก็สามารถสอบถามบุคลากรที่ให้บริการในพื้นที่ หรือบุคลากรที่อยู่ในจุดบริการที่ใกล้ที่สุดได้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกรวดเร็วให้กับผู้มาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทั่วไป ที่ว่าผู้ใช้บริการส่วนมากเรียนรู้วิธีการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางจากคำแนะนำของบรรณารักษ์/นักเอกสารสนเทศ/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพรหม อินทศิริพงษ์ และคณะ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ความต้องการบริการด้านอื่นๆ ที่บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้มาก คือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด สอดคล้องกับงานวิจัยของรจนา ดีภา (2541 : 119-120) เรื่องความพึงพอใจ และความคาดหวังต่อบริการสารสนเทศของนักศึกษาที่สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ห้องสมุดไม่มีบรรณารักษ์แนะนำการอ่าน และการใช้ห้องสมุดตลอดจนการค้นคว้าเพิ่มเติมแก่นักศึกษาได้ จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่ำ และผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการจัดบุคลากรห้องสมุดให้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ อยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ เป็นผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการ รวมทั้งมีประสบการณ์ในการมาใช้บริการแล้ว จึงทำให้ทราบถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลเป็นอย่างดีว่าควรจะค้นหาข้อมูลอย่างไรเพื่อให้ได้ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับข้อมูลทั่วไป ที่ว่าผู้ใช้บริการเคยมาใช้บริการที่

สำนักหอสมุดกลางทุกคน และส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการใช้บริการด้วยตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพรธม อินทศิริพงษ์ และคณะ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการใช้ห้องสมุดโดยการศึกษาด้วยตนเอง

1.5 ด้านการบริการ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากข้อมูลทั่วไป พบว่า วัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางส่วนใหญ่ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ คือเพื่อการค้นคว้าข้อมูล ยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ อ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งสำนักหอสมุดกลางเป็นหน่วยงานที่ให้บริการต่างๆ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการ เพื่อให้ผู้มาใช้บริการได้รับความพึงพอใจสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของประการัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : 135) เรื่อง ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาต้องการบริการทุกประเภทในระดับมาก ได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือ สืบค้นข้อมูล บัตรรายการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการถ่ายเอกสาร บริการเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางคณะ/ภาควิชา เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการในการให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ต้องการใช้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ เพื่อประโยชน์ในการทำวิจัย และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่ต้องการศึกษา รวมทั้งได้รับความสะดวกรวดเร็วในการเข้าใช้บริการ ซึ่งในปัจจุบันสำนักหอสมุดกลางมีฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์แบบออนไลน์จำนวน 2 ฐานข้อมูลไว้ให้บริการ คือฐานข้อมูล DAO (Dissertation Abstracts Online) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลบทคัดย่อภาษาอังกฤษวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก/โท จากทั่วโลก และฐานข้อมูล Digital Collection เป็นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ในประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศการสืบค้นข้อมูลจะเป็นในรูปแบบของระบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของนวลลลล จุลทรัพย์สาสน์ (2546 : บทคัดย่อ) เรื่องแนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการของห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศจะเป็นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารฉบับเต็มมากขึ้นเพื่อให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ หรือห้องสมุดดิจิทัล แต่ทรัพยากรสารสนเทศที่จำเป็นต้องมีในรูปสิ่งพิมพ์ยังคงมีอยู่ แต่ลดจำนวนลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ

บังอร กำประเทศ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงิน พบว่า กลยุทธ์การตลาดที่นำมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงิน โดยใช้กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ คือการจัดบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างรวดเร็วและเพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของสมนึก ศิริโค (2538 :23-37) ที่ว่าปัจจุบันข้อมูลข่าวสารจำนวนมากอยู่ในรูปฐานข้อมูล ผู้เรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางวิชาการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถสืบค้นสารสนเทศทางออนไลน์จากห้องสมุดดิจิทัล ซึ่งมีข้อมูลทั้งในรูปของบรรณานุกรมและเนื้อหาเต็มของเอกสาร รองลงมาคือ การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อสืบค้นข้อมูล ประกอบการทำรายงาน วิทยานิพนธ์ หรือวิจัย ซึ่งมีหนังสือบางเล่ม หรือวารสารบางฉบับที่ไม่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง ทำให้ผู้ใช้บริการต้องใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ซึ่งส่วนใหญ่จะให้บริการในรูปของการถ่ายสำเนาเอกสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ สอดคล้องกับแนวความคิดของเอี่ยมพร ทศนประสิทธิผล (2542 : 19-20); ประทีป จรัสรุ่งรวีร์ (2542 : 17-19) ที่ว่าห้องสมุดประเภทต่างๆ ควรจัดให้มีงานบริการยืมระหว่างห้องสมุด รองลงมาคือ การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มีความต้องการใช้วารสารออนไลน์ที่ประกอบด้วยบทความต่างๆ หรือบทความเฉพาะสาขาวิชา ที่ให้ความรู้ทั่วไป ข้อมูลมีความทันสมัยทันเหตุการณ์ เข้าใจง่าย สะดวกในการเข้าใช้บริการ โดยที่ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่อผ่านโมเด็มของสถาบันได้ โดยไม่จำเป็นต้องมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิดที่ว่า ผู้ใช้บริการต้องการให้เพิ่มจำนวนวารสารออนไลน์ที่จำเป็นต่อการวิจัยในระดับปริญญาโท-เอก

2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ที่กำลังศึกษาและปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ มีความต้องการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักหอสมุดกลางเป็นศูนย์กลางของวิชาการต่างๆ จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยประกอบการทำวิจัย รายงาน หรือประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสามารถค้นหาความรู้ได้ทุกแขนงวิชาที่เปิดการเรียนการสอนในสถาบันฯ รวมทั้งเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับข่าวสารที่ทันสมัยทั้งในด้านการงานและชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพลักษณ์ ทองศาสตรา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ พบว่า นักศึกษาปริญญาโทมีความเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศมี

ความสำคัญ และจำเป็นต่อการเรียนมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล สุโกโภาส (2543 : บทคัดย่อ) เรื่อง ศึกษาการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดกลางหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า การทำ รายงาน และเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันในด้านครุภัณฑ์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโทมีความจำเป็นต้องมาใช้บริการนั่งอ่านหนังสือ ถ่ายสำเนาเอกสาร และใช้บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้า หรือบริการอื่นๆ มากกว่าคณาจารย์ เนื่องจากนักศึกษาระดับปริญญาโทบางสาขาไม่มีห้องพักประจำสำหรับนักศึกษา แต่ในขณะที่คณาจารย์มีห้องพัก อาจารย์ ซึ่งใช้เป็นที่สำหรับการค้นคว้า มีเครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวหรือของหน่วยงานที่สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง และคณาจารย์ยังสามารถยืมหนังสือได้จำนวนมากและระยะเวลาในการยืมนานกว่านักศึกษาระดับปริญญาโท ดังนั้นคณาจารย์จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางบ่อยเท่ากับนักศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2542 : 17) ที่ว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดเป็นเครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ มีความทนทาน ความสวยงาม และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 12) ที่ว่างานบริการห้องสมุด คืองานที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้ใช้วัสดุสารนิเทศให้ใช้ได้ตามความต้องการและรวดเร็ว เริ่มตั้งแต่การสร้างบรรยากาศที่ดี คือการจัดบริเวณที่อ่านหนังสือ จัดวางครุภัณฑ์ให้ถูกต้อง มีความกลมกลืน มีสี สดชื่น สะอาดตา สวยงามด้วยไม้ดอกไม้ประดับ และวัสดุที่ใช้ตกแต่ง จัดระบบวัสดุสารนิเทศให้ผู้ใช้ได้สะดวกรวดเร็ว เป็นระเบียบเกิดความประทับใจเมื่อเข้าใช้บริการและมีความรู้สึที่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางจำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกันในภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มีความจำเป็นต้องมาใช้บริการที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ ครุภัณฑ์ห้องสมุด สำหรับให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้นั่งอ่าน และศึกษาค้นคว้า รวมทั้งจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนมีการจัดพื้นที่ให้บริการต่างๆ อยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือบริเวณที่สัมพันธ์กัน มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น อาคารสถานที่จึงเป็นส่วนสำคัญในการจูงใจให้คนเข้ามาใช้บริการที่ห้องสมุด สอดคล้องกับแนวคิดของ

ประทีป จรัสรุ่งรวีร (2542 : 12-13) ที่ว่าอาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญในการจูงใจให้คนเข้าใช้ห้องสมุด และมีเนื้อที่สำหรับเก็บสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ เนื้อที่สำหรับผู้อ่าน การจัดกิจกรรม รวมทั้งมีการจัดและตกแต่งห้องสมุดให้เป็นสัดส่วน มีระเบียบ และคำนึงถึงความสัมพันธ์กับผู้ใช้ห้องสมุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ วาณี ฐาปนวงศ์ธานี (2543 : 122-123) ที่ว่าอาคารห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรเป็นอาคารเอกเทศ เป็นศูนย์กลางความสะดวกแก่ผู้ใช้ มีเนื้อที่เก็บหนังสือ วารสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์อย่างเพียงพอ และมีเนื้อที่สำหรับผู้ใช้อย่างเหมาะสม การคำนวณเนื้อที่ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ ลักษณะของทรัพยากร และบริการของห้องสมุด และสอดคล้องกับประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (2544 : 1-6) ที่ว่าอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรตั้งอยู่ที่สะดวกสำหรับผู้ใช้ มีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีเนื้อที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและเนื้อที่ในส่วนต่างๆ ควรคำนึงถึงจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร และเนื้อที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรสารสนเทศซึ่งการคิดคำนวณเนื้อที่ห้องสมุด จะรวมถึงเนื้อที่สำหรับเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการให้บริการที่ต้องใช้เทคโนโลยีประเภทต่างๆ ของห้องสมุด เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าแตกต่างกันในการจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณาจารย์มีห้องพักประจำ และมีสิทธิ์ในการยืมจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ระยะเวลาในการยืมได้มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบกับนักศึกษาระดับปริญญาโทภาคพิเศษเสาร์-อาทิตย์ไม่มีห้องพักประจำเมื่อต้องการค้นคว้าข้อมูล อ่านหนังสือ หรือทำรายงานจึงต้องเข้าไปใช้บริการพื้นที่นั่งอ่านที่ห้องสมุด สอดคล้องกับแนวคิดของนิธิตา สังคะ (2538 : 95) ที่ว่าความต้องการของผู้ใช้ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก คือ การมีที่นั่งอ่านที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอ รวมทั้งการมีบรรยากาศของการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับข้อมูลทั่วไปที่ว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาระดับปริญญาโทเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อค้นคว้า อ่านหนังสือ ตลอดจนสิ่งพิมพ์อื่นๆ ประกอบการทำรายงาน และวิทยานิพนธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยวรรณ ทิพวงศ์ (2534 : 184) เรื่อง ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ห้องสมุดควรมีมุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสืออย่างเพียงพอ

2.2 ด้านครุภัณฑ์

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่ง พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับ

ปริญญาโทมีความต้องการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC สืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม และสืบค้นสารสนเทศทาง อินเทอร์เน็ต ประกอบการเรียน รวมทั้งมีความต้องการใช้โต๊ะเก้าอี้ที่นั่งอ่านส่วนบุคคลสำหรับการ ค้นคว้าข้อมูลประกอบการทำรายงาน หรือวิทยานิพนธ์ ตลอดจนมีความต้องการใช้บริการเครื่อง ถ่ายเอกสารเพื่อถ่ายสำเนาเอกสารข้อมูลที่ต้องการเก็บไว้ใช้ รวมทั้งตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระ เพื่อ ความสะดวกในการเข้ามาใช้บริการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ทำให้มีความปลอดภัยในทรัพย์สิน และมีความ ต้องการให้มี ป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง เพื่อการเรียนรู้การใช้ ห้องสมุดด้วยตนเอง ในขณะที่คณาจารย์มีห้องพักอาจารย์ ซึ่งมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการ สืบค้นทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ และมีเครื่องถ่ายเอกสารเป็นของหน่วยงานอยู่แล้ว จึงไม่มีความ จำเป็นที่จะต้องมาใช้บริการ ทรัพยากรห้องสมุดที่สำนักหอสมุดกลางบ่อยเท่ากับนักศึกษาระดับ ปริญญาโท ดังนั้นนักศึกษาระดับปริญญาโทจึงมีความต้องการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีในสำนัก หอสมุดกลางมากกว่าคณาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับ ขจรวรรณ คมมา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความ พึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเทอมละครั้ง โดยใช้ว่างเวลาจากการ สอนมาเข้าใช้ห้องสมุด มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นหา และยืมหนังสือมากที่สุด สอดคล้องกับคัทธิดา ปรีชานี (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการ ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ย มากกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้เพื่อค้น และอ่านหนังสือ/เอกสารเพื่อใช้ ประกอบการเรียน

2.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำแนกตาม สถานภาพโดยตำแหน่งพบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดเป็นสิ่งที่ห้องสมุดจัดหาเข้ามาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในด้าน การศึกษาหาความรู้ การค้นคว้าวิจัย เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ ฐานข้อมูล จัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เป็นต้น โดยห้องสมุดต้องจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้ามา บริการผู้ใช้ให้ได้มากที่สุด และหลากหลายรูปแบบ ตลอดจนการให้บริการประชาสัมพันธ์ ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เช่น ผ่านทางโฮมเพจ สำนักหอสมุดกลาง เป็นต้น หรือการจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์ และคณะ (2545 : 55) ที่ว่า ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นแหล่งสารสนเทศทุกรูปแบบที่ห้องสมุดได้คัดเลือก จัดหา วิเคราะห์ และจัด รวบรวมอย่างเป็นระเบียบไว้ให้ผู้ใช้ค้นคว้าหาสารสนเทศที่ต้องการ และจัดบุคลากรบริการ

สารนิเทศเพื่อคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ และทรัพยากรสารสนเทศมีหลายรูปแบบ สอดคล้องกับข้อมูลทั่วไปที่ว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์เข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อการค้นคว้าข้อมูล เพื่อยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ และเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าแตกต่างกันในการจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโทต้องใช้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ ประกอบการทำรายงาน หรือติดตามข่าวสารต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งเป็นการคลายเครียดจากการอ่านหนังสือด้วย ในขณะที่ห้องพักอาจารย์มีหนังสือพิมพ์ไว้บริการอยู่แล้วซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราพรรณ สวัสดิพงษ์ (2538 : บทคัดย่อ) เรื่องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ; เรณูภา ตันธิ และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ; วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่นักศึกษาต้องการในระดับมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย

2.4 ด้านบุคลากร

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งพบว่า มีความต้องการไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์มีความต้องการบุคลากรที่มีจิตบริการ (Service Minded) เหมือนกัน คือ เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติชอบงานบริการ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีกิริยาวาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส สอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทจิต หาญเผชิญ (2543 : 150) เรื่องการใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) พบว่า บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่วิธีการใช้ด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ใช้เพื่อที่จะค้นหาสารนิเทศให้ได้ตรงกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้เพียงพอที่จะช่วยค้นหา สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาติ กิจยรรยง. (อ้างใน จีราพรรณ อินทศิริพงษ์ และคณะ. 2544 : 5) ที่ว่าการบริการนั้นเป็นกระบวนการของการปฏิบัติตนเพื่อผู้อื่น ดังนั้นผู้ที่จะให้การบริการจึงควรมีคุณสมบัติที่สามารถจะอำนวยความสะดวก และทำคนเพื่อผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบ และมีความสุข และสอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิดที่ว่า บุคลากรควรยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาสุภาพ มีความรู้อย่างแท้จริง สามารถให้คำแนะนำได้ดี มีความถูกต้อง และบริการอย่างรวดเร็ว

2.5 ด้านการบริการ

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งพบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริการถือเป็นงานที่เป็นหัวใจของห้องสมุด เพราะการดำเนินงานห้องสมุดทุกแห่งก็เพื่อที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ดีที่สุด และให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์มากที่สุด ซึ่งนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ ได้เข้าไปใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางซึ่งมีการจัดให้บริการในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน บุคลากรที่ให้บริการคนเดียวกัน ดังนั้นจึงมีความต้องการด้านการบริการไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของเอ็ดมุนด์ ทักสันประสิทธิผล (2542 : 19-20) ที่ว่าห้องสมุดส่วนใหญ่จะมีบริการพื้นฐานเหมือนกัน ส่วนบริการพิเศษขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ และความพร้อมของห้องสมุดนั้นๆ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าแตกต่างกันในการให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโทต้องค้นคว้าข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ จึงมีความต้องการบริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์ โดยสามารถเข้าถึงสืบค้นสารนิเทศผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เข้าเว็บไซต์สำนักหอสมุดกลาง แล้วเลือกฐานข้อมูล Digital Collection หรือฐานข้อมูล DAO (Dissertation Abstracts Online) ทำให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการ สอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิดที่ว่า ผู้ใช้บริการต้องการให้มีการบริการที่สะดวก และรวดเร็ว การให้บริการหอสมุดพระเกียรติรัชกาลที่ 4 การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาโทต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของสถาบันในฐานะที่มาเป็นนักศึกษาที่สถาบันแห่งนี้ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำรายงาน หรือทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทั่วไปที่ว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่เข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่อการค้นคว้าข้อมูล อ่านหนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในห้องสมุด การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางแตกต่างจากคณาจารย์ โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการมากกว่าคณาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่ ทำให้นักศึกษาระดับปริญญาโทสามารถที่จะขัมพรพยากรสารนิเทศห้องสมุดได้ทันทีหลังจากที่ลงทะเบียนเรียน และชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็วในการมาติดต่อใช้บริการ สอดคล้องกับข้อมูลปลายเปิดที่ว่า ผู้ใช้บริการต้องการได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็ว และการให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง โดยคณาจารย์มีความต้องการมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าส่วนใหญ่แล้วคณาจารย์มีความต้องการในการใช้

บริการถ่ายสำเนาเอกสารที่สำนักหอสมุดกลาง จำนวน ไม่มากเท่ากับนักศึกษาระดับปริญญาโท เนื่องจากคณาจารย์มีสิทธิขี้นจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนระยะเวลาในการขี้นได้นานกว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท ทำให้คณาจารย์ต้องเสียเวลาในการรอคิวถ่ายสำเนาเอกสาร ดังนั้น คณาจารย์จึงมีความต้องการใช้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเองมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโท สอดคล้องกับข้อมูลปลายเปิดที่ว่าผู้ใช้บริการต้องการให้มีบริการถ่ายเอกสารที่รวดเร็ว และพอเพียง

5.7 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลที่ได้จากการวิจัย มีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสำนักหอสมุดกลาง อธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดังต่อไปนี้

1. ควรปรับปรุงการจัดพื้นที่ให้บริการภายในอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง ดังนี้

1.1 การจัดให้มีการเพิ่มพื้นที่จุดบริการถ่ายเอกสารภายในอาคารเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว

1.2 การจัดให้มีพื้นที่บริการขี้น-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ

2. ควรมีการกำหนดระยะเวลาการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และบริการสืบค้นสารสนเทศฐานข้อมูลออนไลน์ รวมทั้งดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ได้ตลอดเวลา

3. ควรเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ และมีการจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุดอย่างทั่วถึง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการมาติดต่อขอรับบริการ

4. ควรจัดซื้อ จัดหาหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น และพิจารณานื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด และมีการจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ให้มีการจัดเรียงบนชั้นอย่างถูกต้อง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาของผู้ใช้บริการ

5. ควรมีการพัฒนาการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อการสืบค้นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์บริการสืบค้นสารสนเทศฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุดกลาง มีให้บริการอยู่อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทราบและเห็นถึงความสำคัญ รวมทั้งประโยชน์ ตลอดจนมีการจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรภายในสำนักหอสมุดกลาง หรือบุคลากรประจำห้องสมุดคณะฯ ที่เกี่ยวข้อง และมีการจัดฝึกอบรมให้กับผู้ใช้บริการที่มีความสนใจด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของฐานข้อมูลออนไลน์ และสามารถเข้าสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ควรขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลางอย่างคุ้มค่า และเป็นประโยชน์สูงสุดในการใช้บริการ

7. ควรจัดให้มีบริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/โสตทัศนวัสดุในระบบอัตโนมัติ เพื่อให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว

8. ควรจัดให้มีบริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ

อย่างไรก็ตามจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารงานนั้น ควรมีการศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีประกอบด้วย

5.8 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อนำมาเปรียบเทียบและหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดของอาจารย์ ข้าราชการ และนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ศึกษาสภาพการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ของอาจารย์และนักศึกษา ในด้านวัตถุประสงค์การใช้ ลักษณะการใช้ ปริมาณการใช้ และความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้เป็นอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2536. คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับ

มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรม.

การสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา [เรื่อง] ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา (ครั้งที่ 16 : 2541 : เชียงใหม่). 2542. รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 16-4 ธันวาคม 2541 ณ โรงแรมโกลด์สปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร่วมกับคณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

กิตติมา ตั้งปรัชญากุล. 2532. รายงานการวิจัย เรื่อง การสำรวจการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จรรยาพรณ กมนา. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุด คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กัทธิตยา ปรีชานี. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุด คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จารุรัตน์ บุญประเสริฐ. 2535. “ปัญหาและความต้องการของอาจารย์และนิสิตในการใช้สารนิเทศของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราพรณ อินทศิริพงษ์. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ.

จิราภรณ์ จันทร์คำ. 2538. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการใช้บริการและทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิราพรณ สวัสดิพงษ์. 2538. รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้บริการสำนักหอสมุดของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฉันทจิต หาญเผชิญ. 2543. “การใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิดดา โกวิทวาทิ. 2530. “ความต้องการของนิสิตอักษรศาสตร์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉรงค์ ป้อมบุบผา. 2529. การบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธีรวิภา ประทุมพนรัตน์. 2534. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ. 2536. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นวลลออ จุลฟูปสาสน์. 2546. รายงานการวิจัย เรื่อง แนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการของห้องสมุด คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิธิตา สังคหะ. 2538. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การสร้างความประทับใจในงานบริการสารสนเทศยุคใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2542. ห้องสมุดยุคใหม่กับไอที. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ แอล เอส.
- ทัศนีย์ แอสโซซิเอต ซิสเต็มส์ จำกัด. 2003. ห้องสมุดมีชีวิต = Living Library System. [Online]. Available : http://www.tasanee.com/show_show1.php?id=22.
- ทัฬหะ กาญจนารักษ์. 2540. “การศึกษาความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุด สถาบันวิชาการทหารบนชั้นสูงของนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก และนักศึกษา วิทยาลัยการทัพบก.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บังอร คำประเทศ. 2540. “การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงิน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2538. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป จรัสรุ่งรวีร์. 2542. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า = Library as a Study Resource. กรุงเทพฯ : ดันฮ้อ 1999.

- ประภารัตน์ นววิภาพันธ์. 2540. “ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ ทิพวงศ์. 2534. “ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัด สถาบันอุดมศึกษาเอกชน.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ เอื้ออภัยกุล. 2540. “บริการเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ล่าสุดจาก Virtual Library.” วารสารห้องสมุด. 41(3) : 35-39.
- พวา พันธุ์เมฆา. 2539. สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ.
- พิชชุดา ศรีอนันต์. 2541. “การใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิทักษ์ พรหมสถิตย์. 2545. “ปัญหาการจัดการห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์เรพเพอร์ และคณะ. 2542. การใช้ห้องสมุด = Using the library : IS 103 (LB 103). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฐาปะนีย์ เทพญา และคนอื่นๆ. 2538. การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียนรู้. ปัตตานี : โครงการผลิตตำรามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์. 2542. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการ และเผยแพร่สารนิเทศ 13313 = Information services and dissemination. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- รจนา ดีภา. 2541. “ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อบริการสารนิเทศของนักศึกษาที่สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งอรุณ ผาสุกสกุล. 2542. “การใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนิสิตในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรณูภา สันธิ และคณะ. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ลักขณา บำรุงชูเกียรติ. 2536. “บทบาทบรรณารักษ์ในทัศนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารนิเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วณิ ชูापนวนวงศ์สานติ. 2543. การจัดและบริหารงานห้องสมุด = Organization and Administration of Library. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- วาสนา อภิญาววงศ์. 2538. “Virtual Library.” ข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 11(3-4) : 26-29.
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ. 2544. พิมพ์ครั้งที่ 4. สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า = Information for study skills and research. นครปฐม : โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- แววตา เตชาทวีวรรณ. 2541. “ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเสมือนกับเทคโนโลยีสารสนเทศ.” วารสารโดมทัศน์. 19(1) : 48-56.
- ศุภิมล สุภโสภาส. 2543. “การใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมนึก คีรีโต. 2538. เปิดโลกอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สายฝน บุษบา. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สารนิเทศของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปทุมธานี : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สายสุดา คชเสนี. 2530. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย = University Library. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. 2538. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การสร้างความประทับใจในงานบริการสารนิเทศยุคใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุณีพร อมตพร. 2544. “ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. 2542. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุรภิ ปิตะเสน. 2534. “ความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรีย์ บุหงามงคล และคณะ. 2546. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง.

สำนักหอสมุดกลาง. 2544. รายงานประจำปี สำนักหอสมุดกลาง 2544. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง.

เหลาทอง สุริยะ. 2543 “การใช้สารนิเทศของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัมพร ปันศรี. 2530. การจัดและบริหารงานห้องสมุด = **Library organization and administration.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอกสารฝ่ายบริการสารนิเทศ. 2544. การใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง : อาคารเฉลิมพระเกียรติ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : หน่วยส่งเสริมการใช้ห้องสมุด.

เอี่ยมพร ทศนประสิทธิ์ผล. 2542. สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

Aseery, Saeed Saad S. 2001. “Factors impacting the availability of library use instruction services in university libraries in Saudi Arabia.” Ph.D. Thesis, The Florida State University.

Barden, Philip. 1997. “Training and development for library and information workers for the future a manifesto.” *Asian Libraries*. 6(1/2) : 67-70.

Chisenga, Justin. 1999. “A study of use of the internet among library professionals in Sub-Saharan Africa.” *Internet Reference Service Quarterly*. 4(1) : 37 –50.

Clabo, Carrie Anna. 2002. “A study of the library use practices of high school students in three east Tennessee country.” Ed.D. Thesis, East Tennessee State University.

Clancy, Phyllis Anne. 2000. “Using focus groups to identify patient needs in the implementation of a patient health library.” MSN. Thesis, Wilmington College Division of Nursing (Delaware).

- Clougherty, Leo and Forsy, John W. 1998. "The University of Iowa Libraries undergraduate user needs assessment." *College & Research Libraries*. 59(6) : 572-584.
- Ferguson, Anthony Walter. 2001. "The library and information needs of Chinese undergraduate - Radio and Television University distance education students." Ed.D. Thesis, Columbia University Teachers College.
- Harwood, Nicola and Bydder, Jillene. 1998. "Student expectations of, and satisfaction with, the university Library." *The Journal of Academic Librarianship*. 24(2) : 161-171.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือราชการ

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

น.ส.มนัญชยา ทองสิมา รหัสประจำตัว 45061414 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (NEEDS OF LIBRARY USED IN CENTRAL LIBRARY KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG)" โดยมี ดร.มาลัย จีรวัดมนเกษตร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.กิตติพงศ์ มะโน เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2547

(ผศ.ดร.อิทธิพล แจ่มชัด)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 3956

วันที่ ๑ กันยายน 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ด้วย นางสาวนัญชยา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอกความอนุเคราะห์ท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวนัญชยา ทองสิมา ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสำนักหอสมุดกลางท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

9 ก.ย. ๔๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 4024

วันที่ ๒๔ กันยายน 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ด้วย นางสาวมัญชยา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ แล้วเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวมัญชยา ทองสิมา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในได้ พร้อมกันนี้ได้แนบรายชื่อคณะที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

13 ก.ย. 47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อคณะที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
3. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
4. คณะเทคโนโลยีการเกษตร
5. คณะวิทยาศาสตร์
6. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. โครงการอุตสาหกรรมเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 3329

วันที่ ๕ สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เอื้อน ปิ่นเงิน

ด้วย นางสาวมนัญชยา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง " คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวมนัญชยา ทองสิมา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กถิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

๕ ส.ค. ๕๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 3329

วันที่ ๔ สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์

ด้วย นางสาวมนัญญา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวมนัญญา ทองสิมา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

๔ ส.ค. ๔๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 3329

วันที่ ๕ สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์จันทิรา จิตตะวิริยะพงษ์

ด้วย นางสาวมัญญา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวมัญญา ทองสิมา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กถินหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

๕ ส.ค. ๔๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/

3329

วันที่ ๔ สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน คุณสุรีย์ นุหงามมงคล

ด้วย นางสาวมัญชยา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวมัญชยา ทองสิมา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

4 ส.ค. ๔๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 3329

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน คุณเบญจา รุ่งเรืองศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนัญชยา ทองสิมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง"

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามตามที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนางสาวนัญชยา ทองสิมา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำ

๕ มี.ค.๕๗

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษา และคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ
ตอนที่ 3 ความต้องการอื่นๆ ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด ข้อมูลทั้งหมดจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ นำไปใช้เฉพาะในการวิจัย และไม่มีผลกระทบต่อการใช้ห้องสมุดของท่าน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวมนัญญา ทองสิมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพโดยตำแหน่ง

☐ นักศึกษาระดับปริญญาโท	☐ คณาจารย์
--	-----------------------------------

2. สังกัด

☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์	☐ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
☐ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	☐ คณะเทคโนโลยีการเกษตร
☐ คณะวิทยาศาสตร์	☐ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
☐ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร	

3. ท่านเป็นสมาชิกสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังหรือไม่

☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
-------------------------------	----------------------------------

4. ความถี่ในการเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

☐ น้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์
☐ น้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือน	☐ มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน

5. ช่วงเวลาใดที่ท่านสะดวกเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ช่วงเช้า (08.30 – 12.00 น.)	☐ ช่วงกลางวัน (12.00 – 13.00 น.)
☐ ช่วงบ่าย (13.00 – 16.00 น.)	☐ ช่วงเย็น (16.00 – 19.45 น.)
☐ ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง 5,4,3,2, หรือ 1 ของระดับความต้องการในแต่ละด้าน โดยพิจารณาจากความต้องการของท่านในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง โดยถือเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความต้องการมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านอาคารสถานที่					
1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า
2. การควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ ตลอดจน แสงสว่างภายในพื้นที่บริการชั้นหนึ่งเพื่อเอื้อต่อการ เรียนรู้
3. การจัดวางชั้นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจน ตู้เก็บเอกสาร ให้อยู่ตำแหน่งที่สะดวกในการใช้ บริการ
4. การจัดพื้นที่บริการถ่ายเอกสารทุกชั้นของอาคาร
5. การจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดบริเวณทางเข้าด้านหน้าของอาคาร
6. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ
7. การจัดพื้นที่ให้บริการต่างๆ ของห้องสมุดอยู่ใน บริเวณเดียวกัน หรือบริเวณที่สัมพันธ์กัน
8. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบเพื่อการ ปราศจากเสียงรบกวน

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย
10. การจัดบริการห้องประชุมย่อยเพื่อการศึกษา ค้นคว้าร่วมกันเป็นกลุ่ม
11. การจัดพื้นที่บริการส่วนยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ ต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service
12. การจัดพื้นที่สีเขียวภายในอาคารเพื่อสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้
13. การจัดบริเวณส่วนพักผ่อนรวมถึงบริการ อาหารว่างและเครื่องดื่ม
14. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอก อาคาร
15. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกของอาคารให้มีความร่มรื่น
16. การจัดพื้นที่บริการหรือทางลาดสำหรับคนพิการ
ด้านครุภัณฑ์					
1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล OPAC/WebOPAC
2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม
3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร
4. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ตรวมกันเป็นห้อง
5. การเพิ่มจุดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล
6. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายใน ห้องสมุดอย่างทั่วถึง

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ
8. การจัดบริการคู่มือเกี่ยวกับสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ
ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด					
1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ให้เป็นส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ
2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ
3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ
4. การจัดให้มีบริการ โสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย ภาพยนตร์ บริเวณชั้น 4 ของสำนักหอสมุดกลาง
5. การจัดให้มีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทความ วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย วารสารวิชาการ
6. การให้บริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ
7. การจัดให้มีบริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศผ่านโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง
ด้านบุคลากร					
1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดทุกคนสามารถให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดได้
2. การจัดบุคลากรห้องสมุดให้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ
3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาจาสุภาพการแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ
4. การจัดให้มีบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการแก่ผู้บริการได้อย่างทั่วถึง
5. การจัดบุคลากรที่มีความเข้าใจในจิตวิทยาในการให้บริการคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ
ด้านการบริการ					
1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน
2. การให้บริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/โสตทัศนวัสดุในระบบอัตโนมัติ
3. การให้บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าข้อมูล
4. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศทาง OPAC/WebOPAC
5. การให้บริการแนะนำสืบค้นฐานข้อมูลซีดี-รอม/ออนไลน์
6. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศทางโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์.....
8. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์
9. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด
10. การให้บริการนำชมห้องสมุด
11. การให้บริการหอสมุดพระเกียรติรัชกาลที่ 4
12. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า
13. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง
14. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่
15. การให้บริการรับคืนหนังสือตามจุดบริการของห้องสมุดคณะต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง โปรดแสดงความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นอกเหนือจากคำถามที่ได้ถามมาแล้วในหัวข้อต่อไป

1. ด้านอาคารสถานที่

.....

.....

.....

.....

2. ด้านครุภัณฑ์

.....

.....

.....

.....

3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

.....

.....

.....

.....

4. ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการบริการ

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม